

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารเรื่องชายรักร่วมเพศของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารในการสร้างและดำรงเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย และเพื่อศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารในการสร้างความเข้าใจต่อบุคคลภายนอกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย การวิจัยนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ กลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ ประกอบด้วย นายกสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่บริหาร จำนวน 4 คน สมาชิกชมรม 20 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน และการศึกษาจากเอกสารต่างๆ

โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลใน 4 ประเด็นดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย
2. กลยุทธ์การสื่อสารในการสร้างเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย
3. กลยุทธ์การสื่อสารในการดำรงเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย
4. กลยุทธ์การสื่อสารในการสร้างความเข้าใจต่อบุคคลภายนอกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

1. ข้อมูลพื้นฐานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

ข้อมูลพื้นฐานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยได้มาจากการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และการรวบรวมเอกสาร รูปแบบโครงสร้างการบริหารและการดำเนินงานต่างๆ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะทำให้เข้าใจในสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยมากขึ้น

ที่มาของการเป็นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยนั้นพบว่า มีจุดเริ่มต้นในปี 2542 โดยนายกมลเศรษฐี เก่งการเรือ หรือพี่เอี้ยง ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาของคลินิกนิรนาม แห่งสภากาชาดไทย ระหว่างการให้คำปรึกษาที่คลินิกนิรนาม นายกมลเศรษฐี

พบว่าชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายมีการติดเชื้อเอชไอวี (HIV) เพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนที่น่าตกใจ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการขาดความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่ถูกต้องเหมาะสม เพราะการรณรงค์ในขณะนั้นไม่มีสื่อหรือหน่วยงานใดที่สนใจเรื่องการรณรงค์ป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายเลย ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่กลุ่มชายและหญิงที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเท่านั้น ประกอบกับภาพลักษณ์ของชายรักชายและชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายที่ผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์และภาพยนตร์ช่วงนั้นถูกนำเสนอในด้านลบอย่างมาก โดยเฉพาะการถูกมองว่าเป็นสาเหตุการแพร่กระจายของโรคเอดส์และเป็นบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต ดังนั้นนายกมลเศรษฐ์จึงต้องการจะจัดตั้งกลุ่มเพื่อทำงานด้านการรณรงค์ป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีโดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มชายรักชายและชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายโดยตรง นอกจากนี้ นายกมลเศรษฐ์ยังมีความตั้งใจที่จะจัดตั้งกลุ่มดังกล่าว เพื่อให้บริการในทุกๆ ด้านที่เกี่ยวกับกลุ่มชายรักชาย ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้เรื่องของคุณภาพ การให้คำปรึกษาด้านการดำรงชีวิต และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มชายรักชาย ในปีเดียวกันนั้นนายกมลเศรษฐ์จึงก่อตั้งกลุ่มเส้นทางสีรุ้งขึ้นมา

การเริ่มต้นภายใต้ชื่อ “เส้นทางสีรุ้ง”

กลุ่มเส้นทางสีรุ้งประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่จากสภาฯชาวไทย และกลุ่มเพื่อนวันพุธ ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เป็นชายรักชายรวมประมาณ 30 คน กลุ่มเส้นทางสีรุ้งในช่วงแรกๆ นั้น จะจัดกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ในกลุ่มชายรักชายเป็นส่วนใหญ่ เช่นการแจกใบปลิวเพื่อการรณรงค์ให้ชายรักชายใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ตามสถานบันเทิงของชายรักชาย การให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ตามโรงเรียนในเขตกรุงเทพฯ การแจกถุงยางอนามัย การจัดนิทรรศการและการจัดโต๊ะเพื่อให้บริการในการให้คำปรึกษาที่สวนลุมพินี

“อีกที่หนึ่งก็คือไปทำกิจกรรมตามสถานประกอบการอะไรอย่างนั้น แม้กระทั่งในโรงเรียนเราก็ไปเป็นการให้ความรู้ การป้องกันเรื่องโรคเอดส์ แม้กระทั่งบอร์ดนิทรรศการเพื่อการเผยแพร่”

“เราตั้งเป็นโต๊ะเล็กๆที่สวนลุม เป็นโต๊ะสำหรับให้คำปรึกษา เพื่อให้คนแวะเวียนมาคุย นอกจากนั้นเราก็มีกิจกรรมเดินสวนแจกถุงยางในบริเวณนั้นด้วย”

(สัมภาษณ์ กมลเศรษฐ์ เก่งการเรือ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2549)

ปี พ.ศ. 2543 กลุ่มเส้นทางสีรุ้งก่อตั้งมาเป็นเวลา 1 ปี มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณ 50 คน ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมตามสถานบันเทิง โรงเรียน และสวนลุมพินี ทำให้มีผู้สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกมากขึ้น แต่สมาชิกเก่าก็ห่างหายไปบ้างเพราะไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม โดยเฉพาะสมาชิกที่มาจากกลุ่มเพื่อนวันพุธ เนื่องจากสมาชิกดังกล่าวต้องเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเพื่อนวันพุธด้วยเช่นกัน ขณะนั้นจึงมีสมาชิกประมาณ 60 – 70 คน ซึ่งถือว่าเพิ่มขึ้นจากเดิมน้อย ซึ่งการสมัครเข้าเป็นสมาชิกและสถานะของสมาชิกนั้นไม่มีการกำหนดหรือบ่งบอกที่ชัดเจน บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือเป็นอาสาสมัครในช่วงนั้น จะถือว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มเส้นทางสีรุ้ง และหากห่างหายไปและไม่ได้มาร่วมกิจกรรมของกลุ่มอีกก็จะถือว่าเป็นหมดสภาพการเป็นสมาชิก ถึงแม้ว่าบางกิจกรรมจะมีการเปิดให้ลงทะเบียน แต่ข้อมูลดังกล่าวไม่ได้ถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ และมีการสูญหายไปบ้าง ทำให้ไม่ทราบจำนวนและสถานะที่แน่นอนของสมาชิกในกลุ่มเส้นทางสีรุ้ง

“เมื่อก่อนส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัคร ก็เลยไม่ค่อยเข้มแข็งเรื่องเอกสาร ทุกคนเข้ามาทำกิจกรรมแล้วก็บอกว่าเราเป็นสมาชิก บางคนเข้ามาแล้วก็หายหน้าไปก็ไม่ได้ติดต่ออีกก็มี มีการลงทะเบียนเป็นครั้งๆ พอหมดวาระ ก็เอกสารหายบ้าง”

(สัมภาษณ์ กมลเศรษฐ์ เก่งการเรือ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการประชุมนานาชาติสร้างแรงผลักดันสู่การพัฒนาเป็น “องค์กรฟ้าสีรุ้ง”

ในปีพ.ศ. 2543 นั้นเองมีการจัดประชุม HIV and Sexuality Transgender and HIV/AIDS Workshop ขึ้นที่ประเทศบังคลาเทศ การประชุมนี้ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรครอบครัวสากล (FHI) ซึ่งการประชุมนี้ ต้องการเชิญตัวแทนของผู้ที่ทำงานเรื่องโรคเอดส์ในกลุ่มบุคคลที่แปลงเพศจากแต่ละประเทศทั่วโลกเข้าร่วมประชุม องค์กรครอบครัวสากลจึงติดต่อมายังกระทรวงสาธารณสุขให้ส่งตัวแทนจากประเทศไทยเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขจึงเลือกนายกมลเศรษฐ์ให้เป็นตัวแทนจากประเทศไทย เนื่องจากขณะนั้นนายกมลเศรษฐ์ทำงานเกี่ยวกับการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์อยู่ในสภาวการณ์ประเทศไทย และได้ร่วมงานกับกระทรวงสาธารณสุขในเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์จนเป็นที่รู้จัก อีกทั้งยังทำงานเกี่ยวกับกลุ่มชายรักชายอีกด้วย

“ช่วงนั้นคือพยายามจะทำ แต่ไม่มีแรงจูงใจมากนัก จนกระทั่งมีการจัดประชุมโรคเอดส์ในคนที่แปลงเพศที่บังคลาเทศ เนื่องจากต่างประเทศเขามีองค์กรเยอะมาก บ้านเราก็เคยมี แต่ก็เงียบหายไป เขา

เลยหาตัวแทนไม่ได้ ที่นี้กระทรวงสาธารณสุขเขาก็เห็นว่าเราเป็นคนในวงการสาธารณสุข ก็เลยชวนไปร่วมงานครั้งนั้น ก็ไปบังคลาเทศที่มีองค์กรค่อนข้างเข้มแข็ง ทั้งๆ ที่เป็นประเทศเล็กๆ แต่เค้าทำได้ เลยมองว่าจริงๆ เราน่าจะทำได้มากกว่าเขา”

(สัมภาษณ์ กมลเศรษฐ์ เก่งการเรือ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549)

จากการเข้าร่วมประชุมดังกล่าว นายกมลเศรษฐ์เห็นว่า หลายๆ ประเทศมีกลุ่มและองค์กรชายรักชายที่เข้มแข็งและมั่นคงมาก ถึงแม้บางประเทศจะเป็นเพียงประเทศเล็กๆบ้าง ด้อยพัฒนามากว่าประเทศไทยบ้าง และบางประเทศเป็นประเทศที่เคร่งครัดในศาสนาบ้าง แต่กลุ่มและองค์กรชายรักชายของประเทศเหล่านั้นเข้มแข็งและก้าวหน้า ต่างจากประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัดดังเช่นในประเทศบังคลาเทศเองนั้นมีกลุ่มชายรักชายที่ใช้ชื่อว่ากลุ่มบันดุง ซึ่งมีสำนักงาน 25 แห่งทั่วประเทศ เมื่อเห็นดังนั้นจึงเป็นแรงจูงใจสำคัญให้นายกมลเศรษฐ์ต้องการจะพัฒนามูลฐานเส้นทางสี่รุ้งให้เติบโตและแข็งแรงยิ่งขึ้น ดังนั้นในปี 2544 นายกมลเศรษฐ์จึงกำหนดแนวคิดและวิธีการดำเนินการของกลุ่มให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

1. เรื่องคุณภาพชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ในด้านการยอมรับทางสังคม พฤติกรรม อารมณ์ จิตใจ พิทักษ์สิทธิ เป็นมนุษย์ที่มีความเท่าเทียมกัน และสิทธิอื่น ๆ ภายใต้รัฐธรรมนูญไทย
2. ปัญหาสุขภาพอนามัยเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเกย์ เช่น เรื่องเพศ เอดส์ และอื่นๆ

จากการสังเกตพบว่าการกำหนดแนวคิดมีการเปลี่ยนแปลงไปจากตอนที่เริ่มต้นจัดตั้งกลุ่ม โดยเป้าหมายสำคัญในตอนเริ่มต้นจัดตั้งนั้นคือการรณรงค์ป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มชายรักชาย และมีเป้าหมายรองคือการให้บริการทุกๆด้านที่เกี่ยวกับกลุ่มชายรักชาย แต่แนวคิดที่กำหนดขึ้นใหม่ข้างต้นเน้นที่เรื่องคุณภาพชีวิตของชายรักชาย และเรื่องโรคเอดส์กลายเป็นเรื่องรองที่จัดอยู่ภายใต้หมวดหมู่ของสุขภาพอนามัย จากการศึกษาพบว่าหลังจากการจัดกิจกรรมและได้พบปะ พูดคุยกับชายรักชาย รวมถึงการให้คำปรึกษาที่สวนลุมพินี ทำให้ฟ้าสี่รุ้งมีข้อมูลมากขึ้นและทราบว่าปัญหาที่ชายรักชายพบมากในขณะนั้นคือการถูกกีดกันทางสังคม การไม่ได้รับสิทธิที่เท่าเทียมและการต้องปกปิดความเป็นชายรักชายเพื่อการดำเนินชีวิตในสังคม จึงวางเป้าหมายนี้เป็นเป้าหมายสำคัญและระบุปัญหาลงไปอย่างชัดเจน ซึ่งจากเดิมเป็นเพียงเป้าหมายรองและเป็นกรกล่าวรวมอยู่ในการบริการทั่วไป ไม่มีการกำหนดชัดเจน อย่งไรก็ตามเรื่องการรณรงค์โรคเอดส์ยังคงเป็นเรื่องสำคัญ แต่กำหนดแนวคิดใหม่ยังรวมไปถึงโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆด้วย จึงมีการขยายขอบเขตให้ครอบคลุมเรื่องสุขภาพอนามัยของชายรักชาย และมีเรื่องโรคเอดส์รวมอยู่ในนั้น

“ฟ้าสีรุ้งส่งเสริมคุณภาพที่ดีของชายรักชาย คุณภาพที่ดีในที่นี้คือเรื่องสิทธิและกฎหมาย ความภูมิใจในตัวเอง ภาพลักษณ์ต่อสังคม และก็สุขภาพ จะเห็นว่าเอดส์เป็นเรื่องเล็กลงมาแล้วเพราะรวมอยู่ในเรื่องสุขภาพ จะเห็นว่ามันจะครอบคลุมปัญหาทุกด้านที่ของพวกเรา แต่เอดส์เนี่ย ถึงจะเป็นเรื่องเล็ก แต่ก็ยังมีอยู่ ไม่เคยตัดทิ้ง”

“เรารู้ว่าปัญหาที่ชายรักชายประสบ เพราะว่า หนึ่งสมาชิกของเราก็จะมาพูดคุยแลกเปลี่ยนกันว่า เจออย่างนี้ อย่างนี้ และสองคือ เราเป็นคนในชุมชนเอง”

(สัมภาษณ์ ดนัย ลินจงรัตน์ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2549)

นอกจากนั้นยังเปลี่ยนชื่อกลุ่มใหม่จากเดิมคือ เส้นทางสีรุ้ง เป็นองค์กรฟ้าสีรุ้ง ซึ่งมาจากแนวคิดที่ว่าสีรุ้งเป็นสัญลักษณ์สากลที่แสดงถึงความหลากหลายทางเพศ และยังหมายความรวมถึงความหลากหลายของมนุษย์ การใช้คำว่าฟ้าแทนคำว่าเส้นทางเนื่องจากต้องจากใช้คำว่าฟ้าเป็นสัญลักษณ์สื่อถึงสังคมและเมื่อเกิดรุ้งขึ้นบนท้องฟ้าก็แสดงให้เห็นถึงความสวยงาม ความสดใสของฟ้าหลังฝน ดังนั้นฟ้าสีรุ้งจึงเปรียบเสมือนการรวมคนที่มีความหลากหลายเข้าไว้ด้วยกันในสังคม ซึ่งเป็นการอยู่รวมกันอย่างราบรื่นและเข้าใจกัน อันจะเป็นภาพที่งดงาม ส่วนการเปลี่ยนจากกลุ่มเป็นองค์กรนั้นเนื่องมาจากมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้น และจากการศึกษาพบว่าการใช้คำว่ากลุ่มและองค์กรในความเข้าใจของฟ้าสีรุ้ง แตกต่างกันเพราะกลุ่มให้ความหมายถึงการรวมตัวกันของคนจำนวนน้อยประมาณ 20 – 30 คน และมีการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ ไม่มีเป้าหมายและการวางระบบในการทำงานที่ชัดเจน แต่คำว่าองค์กรแสดงถึงการรวมตัวกันของคนจำนวนมากกว่า 50 คนขึ้นไป มีการกำหนดเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน และมีการวางแผนการทำงานอย่างจริงจัง อีกทั้งคำว่าองค์กรยังให้ความน่าเชื่อถือมากกว่าการเป็นกลุ่ม

“อย่างแรกก็คือ รุ้งเป็นสัญลักษณ์สากลแสดงถึงความหลากหลายทางเพศ ฟ้าก็จะหมายถึงถึงสังคมที่หลากหลาย เราก็เอาสิ่งนี้มาประยุกต์ใช้กับเราด้วย คือก่อนที่จะมีฝนฟ้ามันจะมีเมฆ น้ำกลิ้ง ดูแล้ว อิมครีม แต่พอหลังฝนฟ้ามันจะใส ถ้ามีแดดอ่อนๆหน่อยจะมีรุ้งเกิดขึ้น ปรากฏแล้วมันจะงดงาม เมื่อรวมเอาสองสิ่งมารวมกัน ก็จะเป็นที่มาของฟ้าสีรุ้ง”

“ใช้ชื่อนี้อยู่ปีกว่าได้ เพราะไม่มีอะไรเคลื่อนไหว จนคิดว่าจะตั้งใจทำงานตรงนี้อย่างจริงจัง มีการกำหนดทิศทางชัดเจนกว่าเดิม พอมีกิจกรรมคนก็เยอะขึ้น พอมีสมาชิกเยอะขึ้นก็ตั้งเป็นองค์กร”

(สัมภาษณ์ กมลเศรษฐ์ เก่งการเรือ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549)

หลังจากเปลี่ยนเป็นองค์กรฟ้าสีรุ้งประมาณ 1 ปี องค์กรฟ้าสีรุ้งก็เริ่มเป็นที่รู้จักในกลุ่มชายรักชาย เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การแจกใบปลิวเพื่อการรณรงค์ให้ชายรักชายใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ตามสถานบันเทิงของชายรักชาย การให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ตามโรงเรียนในเขตกรุงเทพฯ การแจกถุงยางอนามัย การจัดนิทรรศการและการจัดโต๊ะเพื่อให้บริการในการให้คำปรึกษาที่สวนลุมพินี และมีการจัดค่ายอบรมทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ขึ้นซึ่งเป็นกิจกรรมใหม่ที่เพิ่มขึ้นมา และได้รับความสนใจจากชายรักชาย จึงทำให้มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากระยะเริ่มต้นที่มีสมาชิกประมาณ 50 คน จนมีสมาชิกมากกว่า 100 คนในปี พ.ศ. 2544 โดยในปีนี้นายกมลเศรษฐีและสมาชิก ได้มีการประชุมภายในเพื่อคัดเลือกหัวหน้าองค์กร โดยมีมติว่าต้องการเชิญ อาจารย์วิโรจน์ ตั้งวานิชย์ เข้าร่วมองค์กรในฐานะหัวหน้าองค์กรฟ้าสีรุ้ง เนื่องจากอ.วิโรจน์เป็นบุคคลที่ยอมรับอย่างเปิดเผยว่าตนเองเป็นชายรักชาย อีกทั้งท่านยังเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับ และเคารพในสังคม ไม่มีประวัติและภาพลักษณ์ในทางเสื่อมเสีย นายกมลเศรษฐีจึงติดต่อไปยังอ.วิโรจน์ พร้อมทั้งอธิบายถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กรฟ้าสีรุ้งให้อ.วิโรจน์ทราบ ซึ่งอ.วิโรจน์เองก็ยินดีที่จะเข้าร่วมงานกับองค์กรฟ้าสีรุ้ง เพราะท่านเห็นว่าองค์กรฟ้าสีรุ้งเป็นกลุ่มบุคคลที่เสียสละและอุทิศตัวเพื่อส่วนรวม และตัวท่านเองก็อยากจะมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้กับสังคมเช่นกัน

“เอียง (นายกมลเศรษฐี) เค้าโทรมาเชิญ อ.มาเป็นหัวหน้า เขาก็เล่าให้ฟังว่าฟ้าสีรุ้งทำอะไรกันอยู่ อ.คิดว่าเด็กกลุ่มนี้เสียสละและอุทิศตน อ.จึงละลายใจที่ตนเองมีวแต่ทำงาน ทำธุรกิจของตัวเอง ไม่ได้ช่วยใครบ้าง จึงตกลงมาทำงานกับฟ้าสีรุ้ง”

(สัมภาษณ์ วิโรจน์ ตั้งวานิช วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

กิจกรรมแรกขององค์กรฟ้าสีรุ้ง จัดขึ้นในปี 2544 โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรหมอไร้พรมแดน (MFS) เพื่อให้จัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในสวนสาธารณะ และต่อยอดการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มเยาวชนที่จังหวัดฉะเชิงเทราและกลุ่มชายชายบริการที่พัทยา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิรักไทย (CARE) หลังจากนั้นองค์กรฟ้าสีรุ้งก็จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในกลุ่มชายรักชายอย่างต่อเนื่อง เช่น การแจกถุงยางอนามัยในสวนลุมและสถานบริการที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นชายรักชาย การร่วมงานกับภาครัฐในการจัดประชุมและสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับชายรักชายและเอดส์ การบริการศูนย์ Hot line เพื่อให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ ของกลุ่มชายรักชาย และการจัดค่ายชีวิตพิชิตเอดส์ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้้องค์กรฟ้าสีรุ้งจะได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากหลากหลายแหล่ง เช่น

กระทรวงสาธารณสุข สภาอากาศ TUC (Thailand Ministry of Public Health and U.S. Center For Disease Control and Prevention) และ FHI (Family Health International)

การสร้างการยอมรับโดยการจดทะเบียนเป็น “สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย”

แม้ว่าองค์กรฟ้าสีรุ้งจะดำเนินงานไปได้ในระดับหนึ่งโดยเงินสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ แต่ก็ถือว่าการดำเนินงาน การติดต่อประสานงานและการขอทุนจากหน่วยงานอื่นเพิ่มนั้นยังเป็นไปได้ไม่มากนัก เนื่องจากองค์กรฟ้าสีรุ้งเป็นเพียงองค์กรเล็กๆ ที่ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักและยอมรับ ประกอบกับสังคมไทยในช่วงนั้นยังคงตีตราของเกย์ที่มีพฤติกรรมมั่วสุมและผิดใจในเรื่องเพศ ดังนั้นเมื่อองค์กรฟ้าสีรุ้ง ซึ่งเปิดเผยตัวเองว่าเป็นกลุ่มชายรักชายเข้าไปติดต่อหรือประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆที่ยังไม่เคยเห็นผลงานหรือรู้จักองค์กรฟ้าสีรุ้งเลยนั้น ส่วนใหญ่จะได้รับการตอบรับที่ไม่ดีนัก แม้ว่าในขณะนั้นจะมี อ.วิโรจน์ ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและนับถือจากสังคมเป็นผู้นำก็ตาม แต่ในสายตาของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนส่วนใหญ่ขององค์กรฟ้าสีรุ้งยังไม่มี ความน่าเชื่อถือเท่าที่ควรในการร่วมงานและการให้ทุนสนับสนุน

“ในความจริงที่เราเป็นองค์กรเกย์ เราถูกมองว่าเป็นการรวมกลุ่มเพื่อเซ็กซ์ เป็นการทำกิจกรรมเพื่อแสวงหากำไร แต่การเป็นสมาคมจะเป็นตัวป้องกันเรา การที่จะได้ตรงนี้มาเนี่ยมันจะต้องมันจะต้องมีการตรวจสอบจากประสบการณ์การทำงาน จากข้อมูลต่างๆที่เราส่งไป ที่จะมาอ้างถึงเพื่อให้เค้ามารันทิให้ เรา เพราะฉะนั้นมันจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเรา เพื่อที่จะสร้างภาพพจน์ที่มีเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันให้คนได้รับรู้”

(สัมภาษณ์ สมถวิล เอี่ยมโก่ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549)

เมื่อเป็นเช่นนี้การดำเนินงานต่างๆจึงติดขัดและประสบปัญหาไม่น้อย จากการศึกษาพบว่าปัญหาดังกล่าวได้แก่ เรื่องการรับทุนจากหน่วยงานต่างๆต้องดำเนินการผ่านสภาอากาศไทย เนื่องจากเป็นสภาอากาศไทยรับรองสถานภาพกลุ่มให้กับองค์กรฟ้าสีรุ้ง ทำให้เกิดความซับซ้อนและล่าช้าในการดำเนินการ อีกทั้งสภาอากาศไทยยังหักค่าใช้จ่ายออกบางส่วนจากเงินทุนด้วย ปัญหาอีกประการคือ การเป็นองค์กรทำให้แหล่งทุนไม่ไว้วางใจการทำงานและความมั่นคงขององค์กรฟ้าสีรุ้ง เนื่องจากการเป็นองค์กรไม่ได้รับการอนุมัติจัดตั้งอย่างถูกต้องจึงไม่ได้ผ่านการตรวจสอบการทำงาน และการเป็นองค์กรไม่มีหลักประกันในความมั่นคงของการดำรงอยู่เพราะสามารถล้มเลิกองค์กรได้เมื่อไม่มีคนทำงาน ประการ

สุดท้ายคือเรื่องการสร้างความน่าเชื่อถือ อันเนื่องมาจากการเป็นองค์กรไม่ได้รับการอนุมัติจัดตั้งอย่างถูกต้องจึงไม่ได้ผ่านการตรวจสอบการทำงานอย่างละเอียด ทำให้ผู้ที่สนใจจะเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร ฟาสีรุ่งเกิดความลังเลในการร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมค่ายทักษะชีวิตพิชิตเอเดสส์ เพราะเกรงว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมมั่วสุมทางเพศ

องค์กรฟาสีรุ่งจึงต้องการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเอง เพื่อสะดวกในการติดต่อประสานงานต่างและเป็นที่ยอมรับในสังคมไทยและต่างชาติมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งเดือนพฤษภาคม ปี 2546 องค์กรฟาสีรุ่งจึงได้ยื่นเรื่องเพื่อขออนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติในการจัดตั้งเป็น สมาคมฟาสีรุ่งแห่งประเทศไทย เนื่องจากการเป็นสมาคมนั้นจะทำให้การปฏิบัติงานหลายๆอย่างมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้รับความไว้วางใจ และน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น เมื่อต้องติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและในต่างประเทศ เพราะการได้รับอนุมัติเป็นสมาคมนั้นเท่ากับได้รับการรับรองจากสภาวัฒนธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานราชการ ว่าป็นสมาคมที่จัดตั้งขึ้นอย่างถูกต้องตามบทกฎหมายและไม่ขัดต่อวัฒนธรรมของประเทศไทย ซึ่งแม้ว่าการขออนุมัติจัดตั้งเป็นสมาคมของฟาสีรุ่งจะมีปัญหาในเรื่องของภาพลักษณ์ของตัวองค์กร เนื่องจากการรวมตัวของชายรักชาย และมีปัญหาเรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสมาคม ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาจนถึง 7 เดือน แต่ในที่สุดสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติ ได้อนุมัติการจัดตั้งสมาคมฟาสีรุ่งแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

“ต้องขอบอกว่ายากมาก มากกว่าองค์กรอื่นหลายเท่าตัว แต่เขาเห็นว่าเราเป็นองค์กร เขาก็ไม่อยากจะสนใจแล้ว เราต้องไปอธิบาย ขอร้องให้เขาช่วยพิจารณาว่าเราตั้งองค์กรนี้เป็นองค์กรสาธารณะประโยชน์จริงๆ ต้องไปแก้ไขวัตถุประสงค์ให้มีหลักการมากขึ้น เราเลยใช้เวลามากกว่าที่อื่น”

(สัมภาษณ์ ดนัย ลินจงรัตน์ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549)

ปัจจุบัน สมาคมฟาสีรุ่งแห่งประเทศไทยถือว่าเป็นสมาคมชายรักชายแห่งแรกและแห่งเดียวของประเทศไทยที่มีการจดทะเบียนเป็นสมาคมถูกต้องตามกฎหมาย และผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติ สมาคมฟาสีรุ่งแห่งประเทศไทยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่ ชั้น 5 อาคารปัญญาพัฒน์ ถ.พัฒน์พงศ์ แขวงสุริวงค์ เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500 หมายเลขติดต่อ 0-2632-6956-8 อีเมลติดต่อคือ rsat@fasiroong.org หรือบริการ Hotline สายสบายใจที่หมายเลข 0-2235-

4754-5 และมีสื่ออินเทอร์เน็ตภายใต้ชื่อสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย = Rainbow Sky Association of Thailand ที่ <http://www.fasiroong.org>

วัตถุประสงค์ ปรวิญญา และกรอปรการทำงานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

เมื่อช่วงที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยยังเป็นเพียงองค์กรฟ้าสีรุ้งนั้น ไม่ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนมากนัก เนื่องจากในช่วงนั้นนายกมลเศรษฐีเพียงต้องการสร้างองค์กรที่ทำงานช่วยเหลือในทุกๆด้านที่เกี่ยวกับชายรักชายในประเทศไทย จึงเป็นเพียงการกำหนดแนวคิดและวิธีการดำเนินงานใน 2 เรื่องที่กล่าวไปข้างต้นดังนี้

1. เรื่องคุณภาพชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ในด้านการยอมรับทางสังคม พฤติกรรม อารมณ์ จิตใจ พิทักษ์สิทธิ เป็นมนุษย์ที่มีความเท่าเทียมกัน และสิทธิอื่น ๆ ภายใต้รัฐธรรมนูญไทย
2. ปัญหาสุขภาพอนามัยเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเกย์ เช่น เรื่องเพศ เอดส์ และอื่นๆ

จนกระทั่งเมื่อองค์กรฟ้าสีรุ้ง ต้องการยื่นขออนุมัติกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติเพื่อจัดตั้งเป็นสมาคม หนึ่งในระเบียบข้อบังคับในการจัดตั้งเป็นสมาคมคือ ต้องมีรายงานการประชุมผู้เริ่มการจัดตั้ง ซึ่งในรายงานการประชุมนั้นต้องระบุความหมายและเหตุผลที่ใช้ชื่อสมาคม สถานที่ตั้ง รายชื่อผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการชุดแรก และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ดังนั้นนายกมลเศรษฐีจึงจัดการโดยเชิญประชุมคณะกรรมการบริหารและสมาชิกเข้าร่วมเพื่อหารือกันในเรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ของสมาคม ซึ่งในที่ประชุมดังกล่าวกำหนดวัตถุประสงค์ทั้งหมด 7 ข้อเพื่อให้ครอบคลุมและตอบสนองปัญหาต่างของกลุ่มชายรักชาย นอกจากนั้นยังมีการตั้งปรวิญญาของสมาคมเพื่อเป็นดังคำมั่นที่ให้สมาชิกพึงยึดถือปฏิบัติ อีกทั้งยังกำหนดกรอปรการทำงานของสมาคมเพื่อให้ทราบถึงขอบข่ายงานที่ชัดเจนและโปร่งใสอีกด้วย โดยสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ปรวิญญา และกรอปรการทำงาน ดังนี้

วัตถุประสงค์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

1. ส่งเสริมให้ความรักสามัคคีในสังคม
2. ส่งเสริมเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

3. เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางด้านสิทธิเสรีภาพ
ปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเท่าเทียมกันในสังคม
4. พัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม
5. พัฒนา ส่งเสริม รวบรวมและประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ด้านงานศึกษาวิจัยโรคเอดส์ ยาเสพติด และด้านสุขภาพ
6. ส่งเสริมกิจกรรมสาธารณประโยชน์โดยไม่เน้นทางด้านธุรกิจหรือผลประโยชน์
7. สร้างความเข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางพฤติกรรมความรักของมนุษย์

ปฏิญญาของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

1. เราจะช่วยกันป้องกันตัวเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์ กามโรค และสิ่งเสพติด
2. ไม่ละเมิด ล่วงเกินทางเพศต่อเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี และไม่ส่งเสริมผู้บริการทางเพศที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
3. ช่วยกันสร้างความรัก ความสามัคคี และมีตรภาพในสังคม
4. รักษาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
5. ไม่สร้างความเดือนร้อนแก่ผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ไม่ใช่กลุ่มเรา
6. รักษาภาพพจน์ที่ดี เช่น การวางตัวต่อสังคม การเป็นแบบอย่างที่ดี
7. มองโลกในแง่ดี เคารพกฎระเบียบของสังคม (ระวังคนที่ไม่หวังดีต่อเรา ไม่เข้าใจเรา)
8. ช่วยเหลือเกื้อกูลในกลุ่ม เท่าที่ไม่เดือนร้อน
9. ส่งเสริมและปลูกฝังความเป็นไทย รักเมืองไทย สังคมไทย ใช้ของไทย วิถีไทย
10. ส่งเสริมการมีชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดี ไม่หาความสุขบนความทุกข์ของคนอื่น ไม่ประพฤติผิดศีลธรรม จริยธรรมอันดีงาม จึงมีความรักแบบรับผิดชอบต่อตนเอง คู่ครอง และสังคม

กรอบการทำงานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

1. ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญไทยและกฎหมายไทย
2. ไม่เสื่อมเสียต่อจริยธรรมและศีลธรรมอันดีงาม
3. ไม่แบ่งแยกเพศและความเท่าเทียมทางสังคม ไม่ใช้ฟ้าสีรุ้งเป็นเครื่องมือสำหรับ
ผลประโยชน์สำหรับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล
4. แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มรักเพศเดียวกัน และปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. ดำรงและรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ แก้ไขปัญหาสังคม

6. เน้นกิจกรรมอาสาสมัครและความโปร่งใสของสมาคม
7. ไม่ให้ธุรกิจมาครอบงำแต่จะเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน
8. ไม่ส่งเสริมให้ใช้ความรุนแรงและเคารพสิทธิผู้อื่น

องค์ประกอบและโครงสร้างการบริหารงานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากการวิจัยพบว่า สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ และคุณสมบัติแตกต่างกัน 3 กลุ่มดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารส่วนกลางจำนวน 9 คน และส่วนภูมิภาคจำนวนอีก 6 คน ซึ่งทุกตำแหน่งมาจากการเลือกตั้งภายในการประชุมประจำปีของสมาชิก ซึ่งสมาชิกที่สามารถเลือกตั้งได้นั้นต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกไม่ต่ำกว่า 1 ปี โดยจะจัดให้มีวาระการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารส่วนกลางทุกๆ 2 ปี

คณะกรรมการบริหารส่วนกลางทำงานให้กับสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยแบบอาสาสมัคร คือไม่มีเวลาการทำงานที่แน่นอนและไม่ได้รับเงินเดือนจากทางสมาคม แต่ละตำแหน่งจะรับผิดชอบงานด้านที่ตนดูแลอยู่ทั้งหมดตามสายงานของการบังคับบัญชาของสมาคม และมีหน้าที่ในการวางนโยบายการบริหารงานและกำหนดกลยุทธ์ในด้านต่างๆของสมาคม

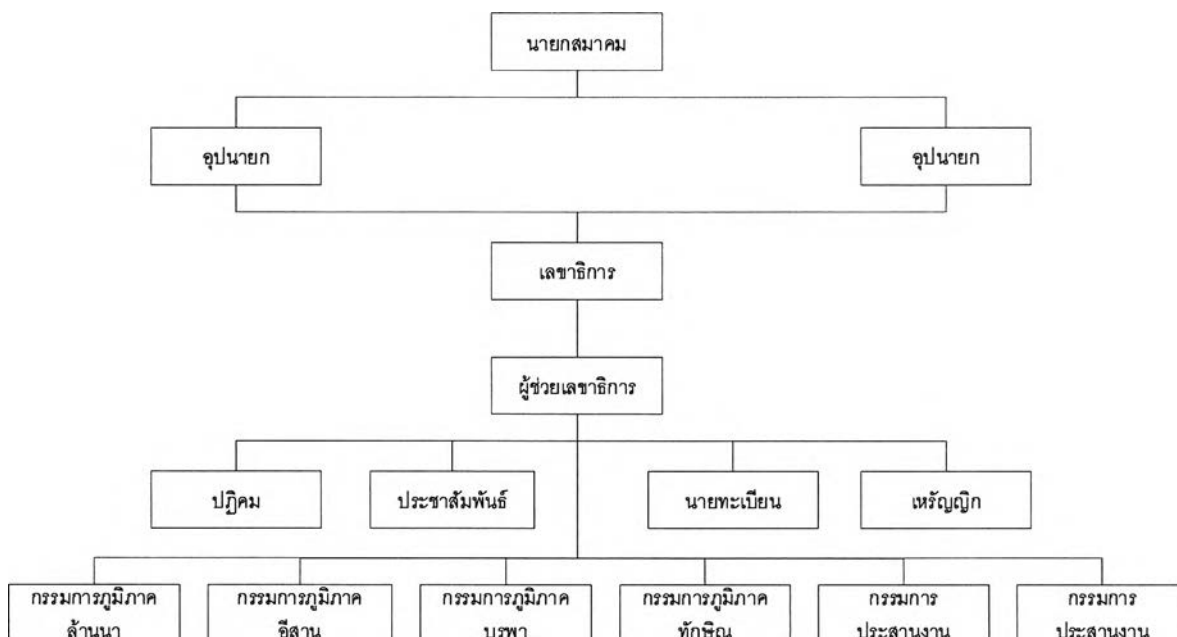
คณะกรรมการบริหารส่วนกลางจำนวน 9 คน ประกอบด้วยตำแหน่งต่างๆดังนี้

- 1.1 นายกสมาคม
- 1.2 อุปนายก 2 ตำแหน่ง
- 1.3 เลขาธิการ
- 1.4 ผู้ช่วยเลขาธิการ
- 1.5 ปฏิคม
- 1.6 ประชาสัมพันธ์
- 1.7 นายทะเบียน
- 1.8 เภรัญญิก

คณะกรรมการบริหารส่วนภูมิภาค จำนวน 6 คน ประกอบด้วยตำแหน่งต่างๆดังนี้

- 1.1 กรรมการภูมิภาคล้านนา
- 1.2 กรรมการภูมิภาคอีสาน
- 1.3 กรรมการภูมิภาคบูรพา
- 1.4 กรรมการภูมิภาคทักษิณ
- 1.5 กรรมการประสานงาน
- 1.6 กรรมการประสานงาน

โครงสร้างการทำงานของคณะกรรมการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของสมาคม
ฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 8 แผนภาพแสดงโครงสร้างการทำงานของคณะกรรมการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของ
สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

2. เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลางจำนวน 15 คน ทั้งหมดล้วนได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการเฉพาะกิจที่คณะกรรมการบริหารส่วนกลางแต่งตั้งขึ้นเมื่อต้องการเปิดรับสมัครเจ้าหน้าที่ในแต่ละตำแหน่ง การประกาศรับสมัครและขั้นตอนการสมัครนั้นจะเหมือนกับการสมัครงานทั่วไป โดยจะประกาศผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตตามเว็บไซต์รับสมัครงานทั่วไป และเว็บไซต์ของสมาคมเอง หากบางตำแหน่งที่หาคนเข้ารับสมัครได้ยากนั้นก็จะมีการประกาศรับสมัครทางหนังสือพิมพ์ เช่น ตำแหน่งผู้ให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมาย ตำแหน่งผู้ให้คำปรึกษาทางด้านสุขภาพจิต เป็นต้น

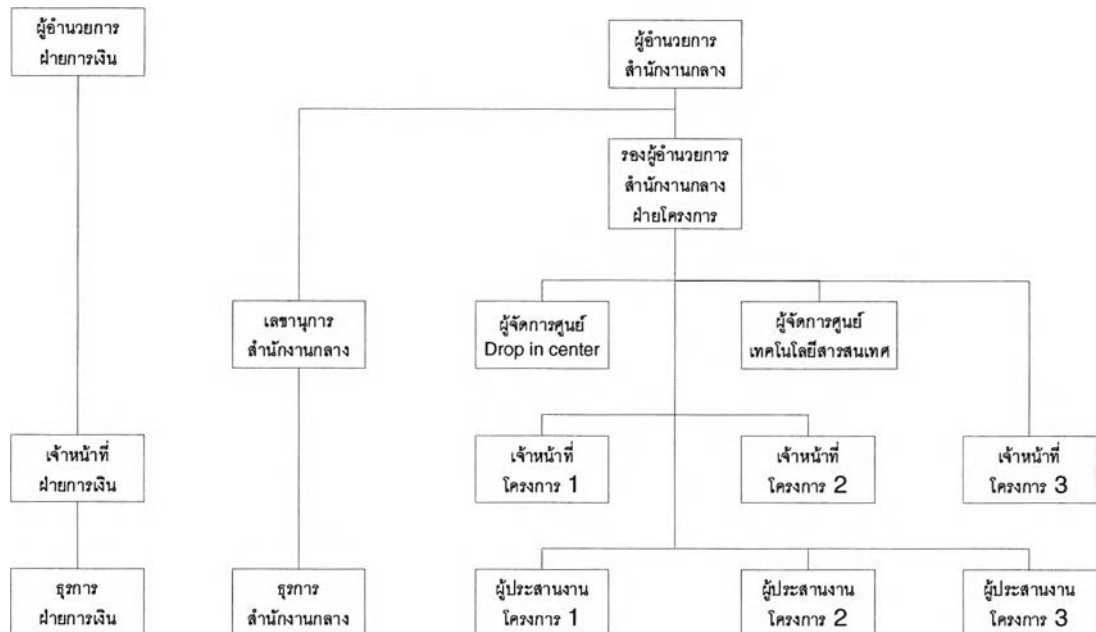
เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลางจะได้รับเบี้ยเลี้ยงในแต่ละตำแหน่งแตกต่างกัน โดยค่าเบี้ยเลี้ยงนี้แบ่งมาจากเงินทุนที่หน่วยงานต่างๆ ให้การสนับสนุนสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานมีเวลาการทำงานคือตั้งแต่เวลา 9.00 น. ถึง 18.00 น. มีทั้งเจ้าหน้าที่ที่ทำงานประจำทุกวัน

จันทร์ถึงวันศุกร์ และเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเป็นกะในช่วงหลังเวลาทำการและในวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งคุณสมบัติสำคัญที่เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลางทุกตำแหน่งจำเป็นต้องมีคือ จะต้องผ่านการอบรมค่ายแกนนำและอบรมการเป็นเจ้าหน้าที่ แต่สามารถจะอบรมภายหลังจากการเข้ารับตำแหน่งได้ แม้ว่าคุณสมบัติของการรับสมัครเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานจะไม่มีภาระบวชข้อจำกัดเรื่องเพศ และไม่จำเป็นต้องเป็นชายรักชายเท่านั้น แต่จากการสังเกตพบว่า 84.63% เป็นชายรักชาย ส่วนที่เหลือเป็นผู้หญิง

เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลางประกอบด้วยตำแหน่งต่างๆดังนี้

- 2.1. ผู้อำนวยการสำนักงานกลาง
- 2.2. รองผู้อำนวยการสำนักงานกลางฝ่ายโครงการ
- 2.3. ผู้จัดการศูนย์ Drop In Center
- 2.4. ผู้จัดการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2.5. เลขานุการสำนักงานกลาง
- 2.6. อธิการสำนักงานกลาง
- 2.7. เจ้าหน้าที่โครงการ 3 ตำแหน่ง
- 2.8. ผู้ประสานงานโครงการ 3 ตำแหน่ง
- 2.9. ผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน
- 2.10. เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน อธิการฝ่ายการเงิน

โครงสร้างการทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลางของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 9 แผนภาพแสดงโครงสร้างการทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลางของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

3. สมาชิกของสมาคม ตามข้อกำหนดของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยนั้น ผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิกของสมาคมสามารถสมัครได้ผ่านทางเว็บไซต์หรือสมัครได้ที่สำนักงานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยโดยตรง ซึ่งสมาชิกทุกคนต้องเสียค่าสมัครแรกเข้าและค่าสมาชิกรายปี แต่จนกระทั่งปัจจุบันทางสมาคมยังไม่มีกรเก็บค่าสมาชิกใดๆทั้งสิ้น แต่มีการวางแผนว่าจะจัดเก็บภายในปี 2549 นี้ เนื่องจากทางสมาคมต้องมีการจัดระบบให้เรียบร้อยก่อนจึงจะดำเนินการได้ เพราะในปัจจุบันทางสมาคมยังไม่มีกรจัดเก็บข้อมูลของสมาชิกอย่างเป็นระบบ จึงมีบางส่วนที่สูญหายไปบ้างและทำให้สถานะของสมาชิกไม่ชัดเจน

ดังนั้นในปัจจุบัน ทางสมาคมจึงถือว่าผู้ที่สมัครสมาชิกเข้ามาทั้งทางเว็บไซต์และเข้ามาสมัครที่สำนักงานโดยตรงแม้จะไม่มีกรเสียเงินค่าสมัครแรกเข้าและรายปี ก็ถือเป็นสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย รวมไปถึงผู้ที่ผ่านการอบรมจากกิจกรรมค่ายทักษะชีวิต พิษิตเอดส์ ก็ถือเป็นสมาชิก

ของสมาคมด้วยเช่นกัน ฉะนั้นจึงคาดคะเนว่าจำนวนสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยมีประมาณ 500 คนทั่วประเทศ

สมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยนั้นยังสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. สมาชิกที่เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมของสมาคมในโอกาสต่างๆ และรับข่าวสารของทางสมาคมผ่านทางอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์และทางจดหมาย
2. สมาชิกที่เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ซึ่งสมาชิกกลุ่มนี้ นอกจากจะเข้าร่วมกิจกรรมและรับข่าวสารของทางสมาคมแล้ว พวกเขาจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลืองานต่างๆของสมาคม โดยเป็นการช่วยเหลือด้วยความสมัครใจและไม่ได้รับค่าตอบแทนหรือเบียดเบียนจากทางสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

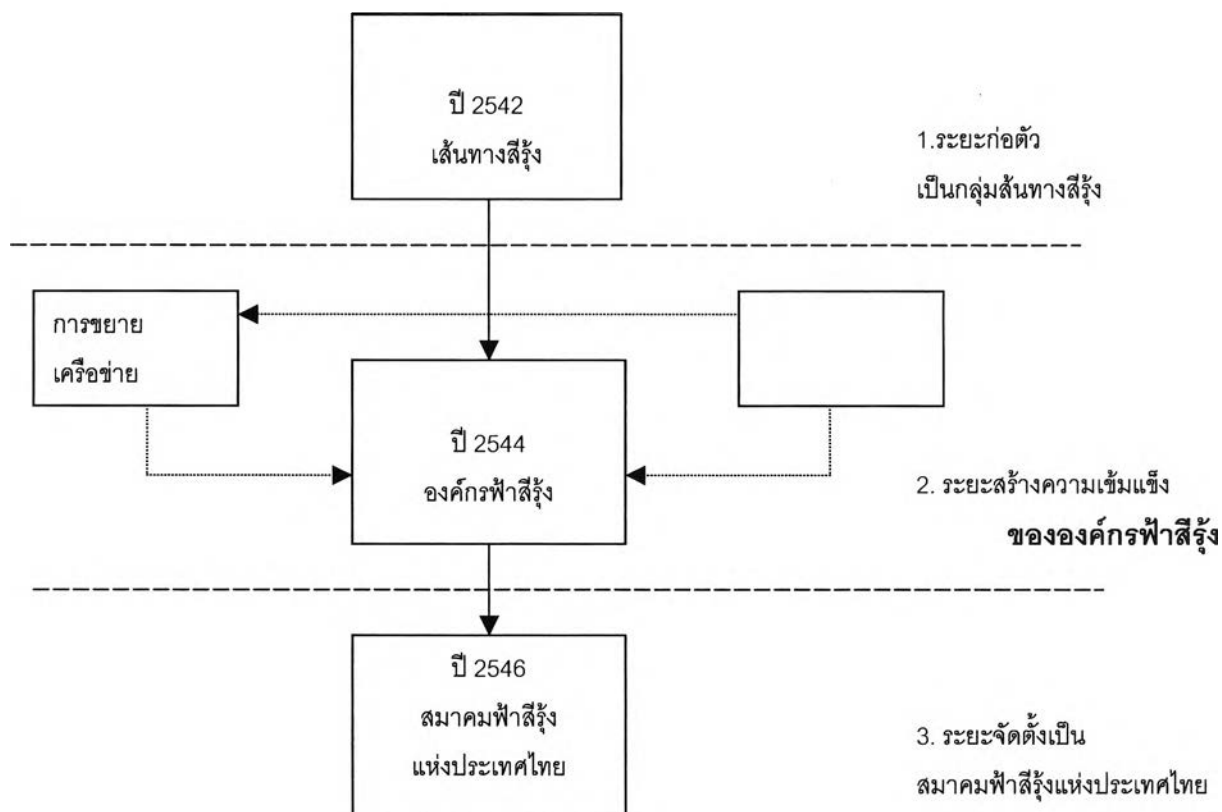
สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ไม่มีกฎเกณฑ์ใดๆในการคัดเลือกสมาชิก คือบุคคลทั่วไปที่มีความประสงค์จะเข้าสมัครเป็นสมาชิกของทางสมาคม สามารถสมัครเข้ามาได้ตามวิธีการที่กำหนด โดยไม่จำกัดเพศ อาชีพ และอายุ แต่จากการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มากกว่า 95% ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นชายรักชายซึ่งในที่นี้หมายรวมถึงชายที่ผ่านการผ่าตัดแปลงเพศ (Transgender) แล้วด้วย โดยการสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งนั้นทำได้หลายช่องทาง เช่นการสมัครก็สามารถสมัครผ่านทางเว็บไซต์ของสมาคม การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสมาคม การเข้าร่วมค่ายอบรมทักษะชีวิตพิชิตเฮดส์ และการเข้าไปสมัครที่สำนักงานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย โดยการสมัครจำเป็นต้องกรอกชื่อ แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นชื่อจริง และหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่ของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) เพื่อสมาคมจะสามารถติดต่อไปยังสมาชิกคนนั้นๆ ได้ จากการศึกษาพบว่า 65% ของสมาชิกสมาคมฟ้าสีรุ้งสมัครเข้าร่วมสมาคมเนื่องจากการเข้าร่วมค่ายอบรมทักษะชีวิตพิชิตเฮดส์

2. การสื่อสารในการก่อตัวของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

สัมภาษณ์และการสังเกตกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการสื่อสารที่ทำให้เกิดการก่อตัว ตั้งแต่เริ่มเป็นกลุ่มเส้นทางสีรุ้ง จนมาเป็นองค์กรฟ้าสีรุ้ง และสุดท้ายจัดตั้งเป็นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยในปัจจุบันนั้น สามารถแบ่งออกตามระยะเวลาได้เป็น 3 ระยะดังนี้

1. ระยะเวลาก่อตั้งเป็นกลุ่มเส้นทางสีรุ้ง
2. ระยะเวลาสร้างความเข้มแข็งขององค์กรฟ้าสีรุ้ง
3. ระยะเวลาจัดตั้งเป็นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

โดยสามารถนำระยะต่างๆ ดังกล่าวมานำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 10 แผนภาพแสดงระยะต่างๆ ของการก่อตั้งของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

ระยะที่ 1 ระยะก่อตั้งเป็นกลุ่มเส้นทางสีรุ้ง ปี 2542

ในปี พ.ศ. 2542 นายกมลเศรษฐ์ เป็นเจ้าหน้าที่ของสภาอากาศไทย และให้คำปรึกษาเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่คลินิกนิรนาม แห่งสภาอากาศไทย เล็งเห็นปัญหาว่า ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย มีการติดเชื้อ HIV จำนวนมาก และมีหน่วยงานน้อยมากที่ให้ความสนใจทำงานกับกลุ่มนี้โดยเฉพาะ ประกอบกับช่วงนั้นเองภาพลักษณ์ของชายรักชายในสังคมไทย เป็นไปในทางลบ เนื่องจากถูกมองว่าเป็นสาเหตุการแพร่กระจายของโรคเอดส์

“คลินิกนิรนามจะให้บริการการตรวจโรคที่เน้นโรคเอดส์ของสภากาชาดไทย ที่แก่นักสังคมสงเคราะห์รับหน้าที่เป็นผู้ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ และผู้ป่วยที่มีปัญหาภาคอนันัน คือผู้ป่วยที่มีเพศสัมพันธ์กับชายด้วยกัน เลยทำให้เกิดความสนใจที่จะทำงานเรื่องนี้ และมองเห็นว่าคนที่ทำงานเรื่องนี้ในยุคนั้นมีน้อยมาก เลยคิดว่าน่าจะทำงานตรงนี้ให้มีการบริการที่กว้างขวางมากขึ้น”

(สัมภาษณ์ กมลเศรษฐี เก่งการเรือ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2549)

“ปี 2533 พบคนเป็นเอดส์ในไทยเป็น case แรก ซึ่งเป็นชายรักชายที่เพิ่งกลับมาจากเมืองนอก ประกอบกับตอนนั้นที่ US เรียกเอดส์ว่า Gay Cancer ส่วนบ้านเราก็คิดว่า เกย์กับเอดส์คืออันเดียวกัน ใครเป็นเกย์ ก็เรียกว่าไ้เอดส์ ดังนั้นจึงเป็นเหมือนตราบาปมาเลย ว่า เกย์เป็นตัวแพร่เอดส์”

(สัมภาษณ์ ระพีพันธ์ จอมมะเริง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้นายกมลเศรษฐีต้องการจะทำงานเพื่อการรณรงค์และการป้องกันการติดเชื้อ HIV รายใหม่ในกลุ่มชายรักชายขึ้น ดังนั้น นายกมลเศรษฐีจึงชักชวนผู้ที่สนใจและมีแนวคิดตรงกันเพื่อต้องการลดผู้ติดเชื้อรายใหม่ของกลุ่มชายรักชาย มาร่วมก่อตั้งกลุ่มโดยใช้ชื่อว่า กลุ่มเส้นทางสีรุ้ง ขึ้น ซึ่งในกลุ่มเส้นทางสีรุ้งนี้ประกอบไปด้วยสมาชิกจาก 3 กลุ่มหลักๆ คือ 1) นักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสภากาชาดไทย 2) สมาชิกบางส่วนจากกลุ่มเพื่อนวันพุธ ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากผู้ติดเชื้อเอดส์ และผู้ติดเชื้อเอดส์ที่เป็นชายรักชาย 3) กลุ่มชายรักชายที่เข้ารับบริการที่คลินิกนิรนาม

สาเหตุที่กลุ่มเส้นทางสีรุ้งประกอบด้วยกลุ่มคน 3 กลุ่มดังกล่าวเนื่องจาก นายกมลเศรษฐีรู้จักและเคยร่วมงานกับกลุ่มคนทั้ง 3 กลุ่ม คือร่วมงานโดยตรงกับนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสภากาชาดไทย และรู้จักกับกลุ่มเพื่อนวันพุธเพราะเคยเข้าร่วมเป็นเจ้าหน้าที่ในโครงการเสริมสร้างกำลังใจ (Group Support) แก่ผู้ป่วยที่ติดเชื้อเอดส์และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากผู้ติดเชื้อเอดส์ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ซึ่งกลุ่มผู้ที่เข้าร่วมโครงการนี้ต่อมารวมตัวกันกลายเป็นกลุ่มเพื่อนวันพุธ เมื่อนายกมลเศรษฐีเริ่มที่จะก่อตั้งกลุ่มเส้นทางสีรุ้งขึ้นด้วยเหตุผลสำคัญที่ต้องการลดจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ในชายรักชาย จึงชักชวนกลุ่มเพื่อนวันพุธเข้าร่วมด้วย เนื่องจากกลุ่มเพื่อนวันพุธเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ตรงจากการติดเชื้อเอดส์ ซึ่งสามารถแนะนำแนวทางการป้องกันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงได้

ส่วนสาเหตุที่นายกมลเศรษฐีรู้จักกับกลุ่มชายรักชายอื่นๆ เนื่องจากนายกมลเศรษฐีเคยทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่คลินิกนิรนาม แห่งสภาอากาศไทย ซึ่งมีชายรักชายเข้ารับการรักษา จึงทำให้นายกมลเศรษฐีรู้จักกับชายรักชายเหล่านั้นโดยตรง และเล็งเห็นว่ากลุ่มชายรักชายเหล่านี้เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเป็นผู้ติดเชื้อรายใหม่ เมื่อมีกลุ่มชายรักชายเข้ารับคำปรึกษาจึงแนะนำให้รู้จักกับกลุ่มเส้นทางสีรุ้งที่ตนเป็นผู้ก่อตั้งและชักชวนให้ชายรักชายเหล่านั้นเข้าร่วมกลุ่มเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตัวพวกเขาและเพื่อนหรือคนรอบข้างพวกเขาที่เป็นชายรักชาย

“ตอนที่อยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาฯ ก็จะทำ Group Support ด้วย ซึ่งทำกับผู้ป่วยที่ติดเชื้อเอดส์ ซึ่งตอนที่ทำ Group Support ก็ทำให้ผู้ป่วยมีกำลังใจและมีกำลังใจก็อยากทำกิจกรรมกลุ่ม เป็นกลุ่มแรกของผู้ติดเชื้อในประเทศไทยซึ่งพยายามหาชื่อเรียกตัวเอง และได้ชื่อนี้เพราะเจอกันทุกวันพุธ”

“พอหลังจากมีคลินิกนิรนามแล้ว มีการให้บริการ ก็เจอกลุ่มชายรักชาย แล้วก็เลยชวนเขามาร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน แรกๆก็ทำเรื่องเอดส์ ไปรณรงค์ตามสถานที่ต่างๆ”

(สัมภาษณ์ กมลเศรษฐี เก่งการเรือ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2549)

กลุ่มเส้นทางสีรุ้งจะนัดพบปะกันเพื่อพูดคุย ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ ทั้งในเรื่องของการป้องกันการติดเชื้อ การปฏิบัติตนของผู้ติดเชื้อ และการปฏิบัติตนต่อผู้ติดเชื้อในชายรักชาย รวมไปถึงการพูดคุยเรื่องปัญหาและการเสนอแนะการแก้ไขต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่มชายรักชายที่แต่ละคนประสบอยู่ โดยจะนัดเจอกันตอนเย็นของทุกวันทั้งด้านในของสวนลุมพินี สาเหตุที่เลือกสวนลุมพินีเพราะมีพื้นที่ในการรวมกลุ่มพูดคุยกันได้ และสวนลุมพินีถือเป็นแหล่งนัดพบปะกันของชายรักชายจำนวนมากอีกด้วย

“ก็นัดรวมตัวกัน พูดคุยปัญหาปรึกษากันที่สวนลุมตอนเย็นๆ คือสวนลุมมันจะแบ่งอย่างนี้ว่าด้านหน้ามันจะเป็นผู้หญิงกับผู้ชายจู่จี้กัน ส่วนด้านในลึกๆ จะเป็นชายรักชายเข้าไปเจอกัน หรืออาจถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์กันในนั้นก็มิ”

(สัมภาษณ์ ระพีพันธ์ จอมมะเริง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการวิจัยพบว่า การรวมตัวกันของกลุ่มเส้นทางสีรุ้งในระยะแรกนั้นเป็นการรวมตัวกันแบบหลวมๆ คือยังไม่มีโครงสร้าง จำนวนสมาชิกและสถานภาพของสมาชิกที่ชัดเจน จะมีเพียงนายกมล

เศรษฐกิจที่เป็นเหมือนศูนย์กลางการรวมตัวของกลุ่มเส้นทางสีรุ้งเท่านั้น เนื่องจากนายกมลเศรษฐกิจเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มเส้นทางสีรุ้ง และเป็นผู้ชักชวนสมาชิกกลุ่มต่างๆ ให้เข้ามารวมตัวกัน โดยแต่ละกลุ่มจะรู้จักกันโดยผ่านนายกมลเศรษฐกิจ ส่วนนายกมลเศรษฐกิจจะเป็นหลักในการคิดริเริ่มกิจกรรมของกลุ่มเส้นทางสีรุ้ง จากนั้นจึงนำเสนอให้สมาชิกในกลุ่มออกความคิดเห็นและแจกจ่ายงานภายในกลุ่ม ซึ่งความถี่ของการรวมตัวของกลุ่มเส้นทางสีรุ้งจะนัดพบปะกันอย่างน้อยอาทิตย์ละครั้งขึ้นอยู่กับความสะดวกของสมาชิก แต่ก็มีกรณีนัดพบปะกันภายในกลุ่มย่อยๆ หรือแวะเวียนมาพูดคุยกันที่สวนลุมพินีเกือบทุกวันตอนเย็น เนื่องจากมีการตั้งโต๊ะบริการให้คำปรึกษาประจำทุกวันตอนเย็นประมาณ 17.00 – 19.00 น. ที่สวนลุมพินี

"ตอนนั้นยังไม่มียะไรมาก ก็นัดเจอกันพูดคุยกันตอนเย็นๆ ที่สวนลุมฯ พี่ก็ชวนคนโน้นคนนี้เข้ามาคุย บอกกันต่อๆ กัน แล้วก็โทรนัดการมาเจอบ้าง"

(สัมภาษณ์ กมลเศรษฐกิจ เก่งการเรือ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2549)

การสื่อสารในระยะการก่อตัวเป็นเส้นทางสีรุ้ง

การสื่อสารที่เกิดขึ้นในช่วงระยะของการเริ่มก่อตัวของเส้นทางสีรุ้งนั้น เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ของการหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และการป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มชายรักชาย โดยผู้ที่มีบทบาทในการสื่อสารในช่วงนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลักๆ คือ 1) นักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสภาประชาชาติไทย 2) สมาชิกจากกลุ่มเพื่อนวันพุธ 3) กลุ่มชายรักชายที่เข้ารับบริการที่คลินิกนิรนาม และ นายกมลเศรษฐกิจ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการชักชวนกลุ่มดังกล่าวเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มเส้นทางสีรุ้ง

แม้ว่าการสื่อสารในช่วงนี้จะมีการสลับบทบาทในการเป็นผู้ส่งและผู้รับสารของแต่ละกลุ่มบ้าง แต่ส่วนใหญ่ นายกมลเศรษฐกิจจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารไปยังกลุ่มทั้ง 3 กลุ่มซึ่งเป็นผู้รับสาร โดยนายกมลเศรษฐกิจจะรู้จักกับบุคคลเหล่านั้นอยู่แล้ว นายกมลเศรษฐกิจจะเป็นผู้ส่งสารตั้งแต่การเสนอความคิดที่จะจัดตั้งกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับการรณรงค์และป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มชายรักชายชื่อว่ากลุ่มเส้นทางสีรุ้ง การอธิบายวัตถุประสงค์ของกลุ่ม การชักชวนบุคคลในกลุ่มทั้ง 3 กลุ่มที่ตนรู้จักเข้าร่วมกลุ่ม แนะนำให้กลุ่มต่างๆ รู้จักกัน ประสานงานระหว่างกลุ่ม ให้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับโรคเอดส์และตัวยาใน

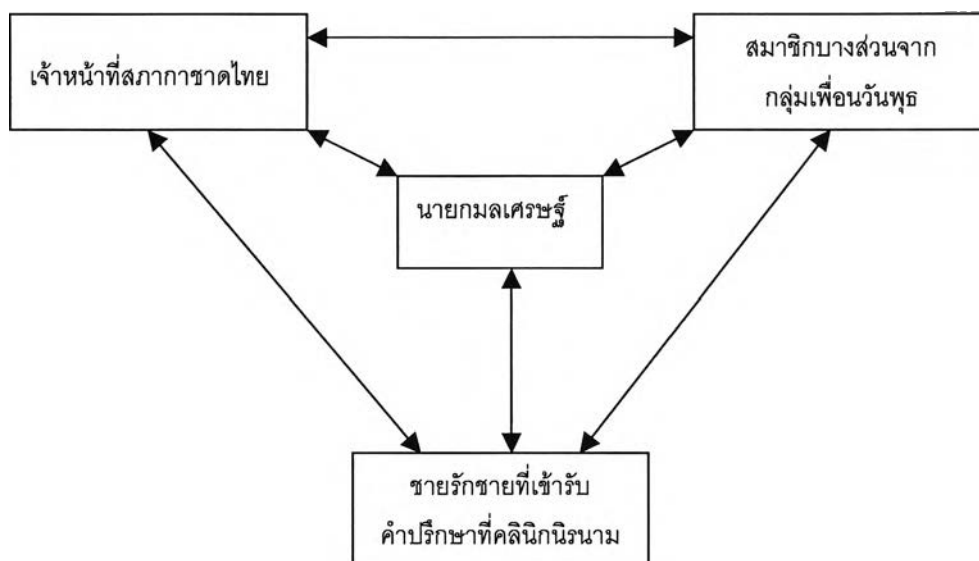
การป้องกันหรือบรรเทาโรค นัดแนะเวลาและสถานที่ในการพบปะ นำเสนอกิจกรรมเพื่อการรณรงค์และป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มชายรักชาย แจกจ่ายงานให้กับสมาชิกในกลุ่ม

ส่วนบุคคลในกลุ่มจะสลับบทบาทเป็นผู้ส่งสารในหลายกรณี โดยเจ้าหน้าที่ของสภาอากาศไทย จะให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ การป้องกันตัวจากโรคเอดส์ ข้อปฏิบัติแก่ผู้ติดเชื้อและการปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อ ส่วนกลุ่มเพื่อนวันพุธจะให้แฉงคิดและประสบการณ์จากการติดเชื้อ และกลุ่มชายรักชายที่เข้าร่วมจากการแนะนำของนายกมลเศรษฐีจากคลินิกนิรนามจะเป็นผู้ส่งสารในกรณีของตนเอง หรือคนรอบข้างที่เป็นชายรักชายประสบปัญหาทั้งเรื่องเกี่ยวกับโรคเอดส์และปัญหาด้านสังคมและต้องการคำแนะนำ หรือนำเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมรณรงค์และป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มชายรักชาย เนื่องจากผู้ที่อยู่ในชุมชนโดยตรง

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการสื่อสารเป็นแบบสองทางอย่างไม่เป็นทางการ เพราะเป็นการพูดคุย ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยจะเน้นเรื่องของการป้องกัน การรณรงค์การติดเชื้อ HIV ในกลุ่มชายรักชาย การปฏิบัติตัวของผู้ติดเชื้อ การปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อ การวางแผนจัดกิจกรรม และการปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาด้านต่างๆ ของชายรักชายที่สมาชิกประสบ โดยจะสื่อสารกันผ่านทางโทรศัพท์และนัดพบปะกันที่สวนลุมพินี

การเลือกสถานที่ในการนัดพบปะของกลุ่มเส้นทางสี่รุ้งที่สวนลุมพินีนั้น นอกจากจะทำให้สมาชิกรู้สึกเป็นกันเองแล้ว ยังช่วยส่งผลในการขยายตัวของสมาชิกและเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการเพิ่มจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ที่เป็นชายรักชายด้วย เพราะสวนลุมพินีเป็นสถานที่ที่พบชายรักชายเป็นจำนวนมาก ซึ่งก็อาจมีคนที่สนใจจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม อีกทั้งชายรักชายบางคนเข้ามามีเพศสัมพันธ์กันในสวนลุม การนัดพบปะกันของกลุ่มเส้นทางสี่รุ้งในพื้นที่จริงที่มีความเสี่ยง จึงมีประสิทธิภาพในการรณรงค์มากขึ้น

แม้ว่ากลุ่มเส้นทางสี่รุ้งจะไม่มีโครงสร้างและสถานภาพของสมาชิกที่ชัดเจน แต่นายกมลเศรษฐีก็เปรียบเสมือนผู้นำของกลุ่มในระยะนี้ โดยจะเห็นได้จากบทบาทของนายกมลเศรษฐีในการก่อตั้ง การชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมและการเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่ม ดังนั้น เครือข่ายการสื่อสารของระยะก่อตัวเป็นกลุ่มเส้นทางสี่รุ้งจะเป็นแบบวงล้อ (Wheel network) ซึ่งมีนายกมลเศรษฐีเป็นศูนย์กลางดังภาพ

ภาพที่ 11 แผนภาพแสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบวงล้อในระหว่างการก่อตั้งของเส้นทางสีรุ้ง

ระยะที่ 2 ระยะสร้างความเติบโตขององค์กรฟ้าสีรุ้ง ปี 2544

ปี พ.ศ. 2544 แม้กลุ่มเส้นทางสีรุ้งจะก่อตั้งมาเป็นเวลา 2 ปี แต่ก็ยังไม่มีควมคืบหน้า คือ ไม่มีการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน นอกจากการตั้งโต๊ะให้คำปรึกษาเรื่องเกี่ยวกับโรคเอดส์และชายรักชายที่สวนลุมพินี และการแจกถุงยางอนามัยที่ได้รับการสนับสนุนจากสภาประชาชาติไทย ทำให้ไม่ได้รับความสนใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม อีกทั้งสมาชิกเดิมก็แยกย้ายและขาดการติดต่อ จนกระทั่งนายกมลเศรษฐ์ ได้รับเชิญให้ไปเข้าร่วมประชุม HIV and Sexuality Transgender and HIV/AIDS Workshop ที่ประเทศบังคลาเทศ และได้เห็นความก้าวหน้าของกลุ่มชายรักชายในต่างประเทศ ทำให้เกิดแรงผลักดันที่จะพัฒนากลุ่มเส้นทางสีรุ้งให้เติบโตและเข้มแข็งขึ้น นายกมลเศรษฐ์จึงวางแนวคิดและแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มเส้นทางสีรุ้งขึ้นมาใหม่ให้ตอบสนองปัญหาทุกด้านของชายรักชาย ซึ่งในขณะนั้นปัญหาหลักที่ชายรักชายในประเทศไทยประสบคือ การถูกมองว่าเป็นผู้แพร่กระจายโรคเอดส์ การไม่ได้รับการยอมรับและความเท่าเทียมจากสังคม และความต้องการการเข้าใจหรือที่ปรึกษา อีกทั้งนายกมลเศรษฐ์ยังเปลี่ยนชื่อกลุ่มจากเดิมคือ กลุ่มเส้นทางสีรุ้ง เป็น องค์กรฟ้าสีรุ้ง

จากการวิจัยพบว่าในระยะการสร้างความเติบโตขององค์กรฟ้าสีรุ้งนั้น องค์กรมีการพัฒนาปัจจัยควบคู่กันไป 2 ด้าน คือ 1) การขยายเครือข่ายสมาชิก 2) การเพิ่มแหล่งทุน เนื่องจากการทำให้องค์กรเติบโตนั้น จำเป็นต้องมีเครือข่ายที่กว้างขวางและยั่งยืน โดยการเพิ่มจำนวนสมาชิก ซึ่งในการสร้างจุดสนใจให้กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมเป็นสมาชิกนั้นจำเป็นต้องสร้าง กิจกรรมและต้องใช้เงิน ซึ่งในขณะนั้นองค์กรฟ้าสีรุ้งยังขาดทั้ง 2 ด้าน

1. การขยายเครือข่ายสมาชิก

เมื่อก่อนเส้นทางสีรุ้งเปลี่ยนเป็นองค์กรฟ้าสีรุ้ง สมาชิกเดิมซึ่งเหลือประมาณ 20 คน รวมกับสมาชิกที่เข้ามาใหม่ประมาณ 50 คน ทำให้องค์กรฟ้าสีรุ้งในขณะนั้นมีสมาชิกประมาณ 60-70 คน ซึ่งตอนนั้นองค์กรมีการวางวิสัยทัศน์เพิ่มขึ้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มชายรักชาย คือเพิ่มขอบข่ายขึ้นจากเดิมที่เน้นเรื่องของการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มชายรักชาย เปลี่ยนเป็นรวมเรื่องโรคเอดส์เข้ามาอยู่ในเรื่องสุขภาพในกลุ่มชายรักชาย ดังนั้นจะครอบคลุมถึงโรคติดต่อและปัญหาสุขภาพอนามัยด้านอื่นๆ ด้วย ทั้งยังเพิ่มเรื่องของการสร้างการยอมรับกลุ่มชายรักชายในสังคม การลบภาพลักษณ์ในแง่ลบและพัฒนาให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่สังคม รวมไปถึงการสร้างความเข้าใจและภูมิใจในตัวชายรักชายเอง เมื่อมีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและครอบคลุมขึ้นจากเดิม จึงเห็นว่าควรมีการเพิ่มจำนวนสมาชิก เพื่อให้ชายรักชายที่มีปัญหาได้มีโอกาสเข้าถึงการช่วยเหลือขององค์กรเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังต้องการขยายเครือข่ายให้กว้างขึ้นอีกด้วย

“ตอนนั้นเราอยากให้เครือข่ายที่กว้างขึ้นครอบคลุมกรุงเทพฯ อยากให้กลุ่มชายรักชายพัฒนาตนเองขึ้นให้ช่วยเหลือตัวเองได้ และก็ช่วยเหลือคนอื่นๆ ที่เป็นเหมือนเราได้”

(สัมภาษณ์: คุณดนัย ลินจงรัตน์ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการศึกษาพบว่าจุดสนใจที่องค์กรฟ้าสีรุ้งใช้ในการชักชวนกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมเป็นสมาชิกในระยะการสร้างความเติบโตนั้นคือ การสร้างกิจกรรมต่างๆ โดยส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วม ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- การเดินสวน คือ การรวมตัวกันของอาสาสมัครตามสวนสาธารณะต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่คือสวนลุมพินี โดยสมาชิกจะตั้งจุดต่างๆ ในสวนเพื่อตั้งโต๊ะให้คำปรึกษาปัญหาทุกด้านของชายรักชาย และมีการรวมตัวกัน 5- 10 คนเพื่อเดินขบวนแจกถุงยางอนามัยในสวนที่มีชายรักชายเข้ามามีเพศสัมพันธ์กันอีก

ด้วย โดยกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ฟ้าสีรุ้งจัดขึ้นตั้งแต่เริ่มแรกอยู่แล้ว และการดำเนินกิจกรรมไม่ได้มีความแตกต่างจากเดิม จะแตกต่างกันในเรื่องของตัวสาร คือแผ่นพับที่บรรจุถุงยางอนามัย ซึ่งเมื่อก่อนจะแจกเพียงถุงยางอนามัยอย่างเดียว แต่ในช่วงการขยายเครือข่ายสมาชิก จะมีการออกแบบแผ่นพับเพื่อแจกพร้อมกับถุงยางอนามัย โดยด้านหน้าและหลังจะมีสัญลักษณ์ขององค์กรฟ้าสีรุ้งปรากฏอยู่ และด้านหลังจะมีหมายเลขโทรศัพท์ของ “โทรสายสบายใจ” ซึ่งเป็นบริการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ ส่วนด้านใน นอกจากจะมีถุงยางอนามัยแล้ว ก็จะมีการอธิบายการใช้ถุงยางอย่างถูกต้อง และข้อมูลเรื่องโรคเอดส์

ภาพที่ 12 แผ่นพับบรรจุถุงยางอนามัยขององค์กรฟ้าสีรุ้ง

- การจัดนิทรรศการ และการบรรยายเรื่องการรณรงค์ และการป้องกันโรคเอดส์ตามโรงเรียน สวนสาธารณะ และในเรือนจำต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยวิทยากรจะเป็นคนขององค์กรฟ้าสีรุ้งที่ผ่านการอบรมจากกระทรวงสาธารณสุขมาแล้ว
- การแจกถุงยางอนามัย และตั้งซุ้มเล่นเกมสตามสถานบันเทิงที่มีชายรักชายรวมตัวกันมาก เช่น ฟิตเนส เซาหน้า บาร์เกย์ เป็นต้น ซึ่งมีรูปแบบแผ่นพับบรรจุถุงยางอนามัยเหมือนกับที่ใช้แจกในกิจกรรมเดินสวน
- การให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ ซึ่งเนื่องจากตอนนั้นองค์กรยังไม่มีสำนักงานเป็นของตัวเองเพราะไม่มีเงินทุนที่มากพอจะจัดตั้งสำนักงานได้ จึงเป็นการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ (PCT) ในการให้บริการ โดยจะ

จัดเวิร์กช็อปดูแล เพราะมีเพียงคู่สายเดียว ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาก็คือ อาสาสมัครขององค์กรที่ผ่านการอบรมเรื่องโรคเอดส์จากกระทรวงสาธารณสุข

- การจัดค่ายอบรม ทักษะชีวิต พิษิตเอดส์ ซึ่งการจัดค่ายแต่ละครั้งจะรับสมัครชายรักชายเข้าร่วมประมาณ 30 - 50 คน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ การจัดค่ายต้องการอาสาสมัครที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงประมาณ 50 คน โดยอาสาสมัครดังกล่าวต้องผ่านการอบรมการเป็นพี่เลี้ยง หรือเคยเข้าร่วมค่ายอบรมมาก่อน สถานที่ในการจัดงานและการพักแรมค้างคืน เนื่องจากการจัดค่ายนี้ใช้เวลา 2 วัน 1 คืน ไปวันเสาร์กลับวันอาทิตย์ โดยส่วนใหญ่มักจะขอใช้สถานที่ของกองยุวกาชาดของสภาการศึกษาไทยในการจัด เนื่องจากราคาในการเช่าสถานที่ไม่สูงและเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกมองในแง่ลบเพราะสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ของทางราชการ โดยพี่เลี้ยงจะจัดให้ออนห้องละ 7 -10 คน และแต่ละห้องจะมีพี่เลี้ยงคอยดูแลห้องละ 5 คน อีกทั้งการจัดค่ายอบรมทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ยังต้องใช้งบในการจัดครั้งละประมาณ 30,000 - 50,000 ซึ่งเงินจำนวนนี้ได้มาจากการเสนอขอทุนจากแหล่งเงินทุนโดยเจ้าหน้าที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในการจัดงานทั้งหมด

“การอบรมเรียกว่า ค่ายทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ ไม่อยากใช้คำว่าอบรม เดียวคนจะกลัว โดยจะเป็นเรื่องของเอดส์ ลักษณะการสอนเป็น workshop สอนให้เขามีทักษะในการดำรงชีวิต และตัดสินใจเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาด้านเอดส์ สถานที่จัดไม่หวง ส่วนใหญ่จะขอทางกองยุวกาชาดใช้ที่ วัดอุปประสงค์ของการจัดค่ายคือ 1. ให้เขาได้ความรู้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องโรคเอดส์ในชายรักชาย 2. ให้ได้เพื่อน ได้กลุ่ม 3. เผื่อว่าเขาจะกลับมาเป็นอาสาสมัครเพื่อดูแลคนอื่นต่อไป แต่ถ้าเค้าไม่กลับมาก็ไม่เป็นไร”

(สัมภาษณ์ ดนัย ลินจงรัตน์ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2549)

จากกิจกรรมต่างๆ ที่องค์กรฟ้าสีรุ้งจัด มีกลุ่มชายรักชายเข้าร่วมจำนวนมาก โดยเฉพาะการจัดค่ายอบรมทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ ซึ่งมีการจัดติดต่อกันอย่างต่อเนื่องหลายรุ่น จากการวิเคราะห์พบว่าสาเหตุที่ทำให้ชายรักชายสนใจเข้าร่วมค่ายอบรมทักษะชีวิตพิชิตเอดส์เนื่องจากได้รับคำแนะนำและชักชวนจากเพื่อนหรือคนรู้จักที่เกิดความประทับใจหลังจากผ่านการอบรม ชายรักชายจึงเกิดความสนใจที่จะลองเข้าร่วมอบรม และสาเหตุอีกประการคือต้องการรู้จักเพื่อนที่เป็นชายรักชายเหมือนกัน และการเข้าร่วมอบรมนี้เปิดโอกาสให้ชายรักชายได้รู้จักกับชายรักชายคนอื่นๆ

เมื่อมีชายรักชายจำนวนมากสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร ทำให้องค์กรฟ้าสีรุ้งบรรลุเป้าหมายในการขยายเครือข่ายสมาชิกในช่วงนั้น จะเห็นได้จากจำนวนสมาชิกที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วใน

เวลา 2 ปี จากเดิมที่มีจำนวนสมาชิกไม่ถึงร้อยคน จนเพิ่มมากขึ้นเกิน 500 คน โดยจากการศึกษาพบว่า 75% ของกลุ่มตัวอย่างสมัครเข้าร่วมค่ายอบรมเนื่องจากได้รับคำแนะนำจากเพื่อนหรือคนรู้จักที่เคยผ่านการอบรมมาแล้ว และอีก 15% เข้าร่วมเพราะเป็นโอกาสที่จะได้รู้จักกับคนที่ เป็นชายรักชายด้วยกัน

อย่างไรก็ตาม โครงสร้างขององค์กร และสถานภาพของสมาชิกในระยะนี้ก็ยังไม่ชัดเจนเท่าใดนัก ไม่สามารถบอกอย่างแน่ชัดได้ว่าใครเป็นสมาชิกขององค์กรบ้าง แต่องค์กรถือว่าผู้ที่เข้าร่วมอบรมค่ายทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ และผู้ที่ลงทะเบียนตามกิจกรรมต่างๆ ที่องค์กรจัดถือเป็นสมาชิกขององค์กร อีกทั้ง การเก็บข้อมูล เอกสารต่างๆ ก็ยังไม่ค่อยเป็นระบบ เนื่องจากหลายคนทำงานแบบอาสาสมัครซึ่งยังขาดประสบการณ์การทำงานในด้านนี้

“ช่วงนั้นน้องๆ พี่ ไม่ค่อยเก็บเอกสารอะไร การจัดระบบระเบียบอะไรยังอ่อนมาก เอกสารบางอย่างก็หายไปบ้าง พอจัดกิจกรรมแต่ละครั้งก็มีการลงทะเบียนบ้าง แต่บางทีก็ไม่ได้เก็บไม่ได้รวบรวม”

(สัมภาษณ์ กมลเศรษฐ์ เก่งการเรือ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2549)

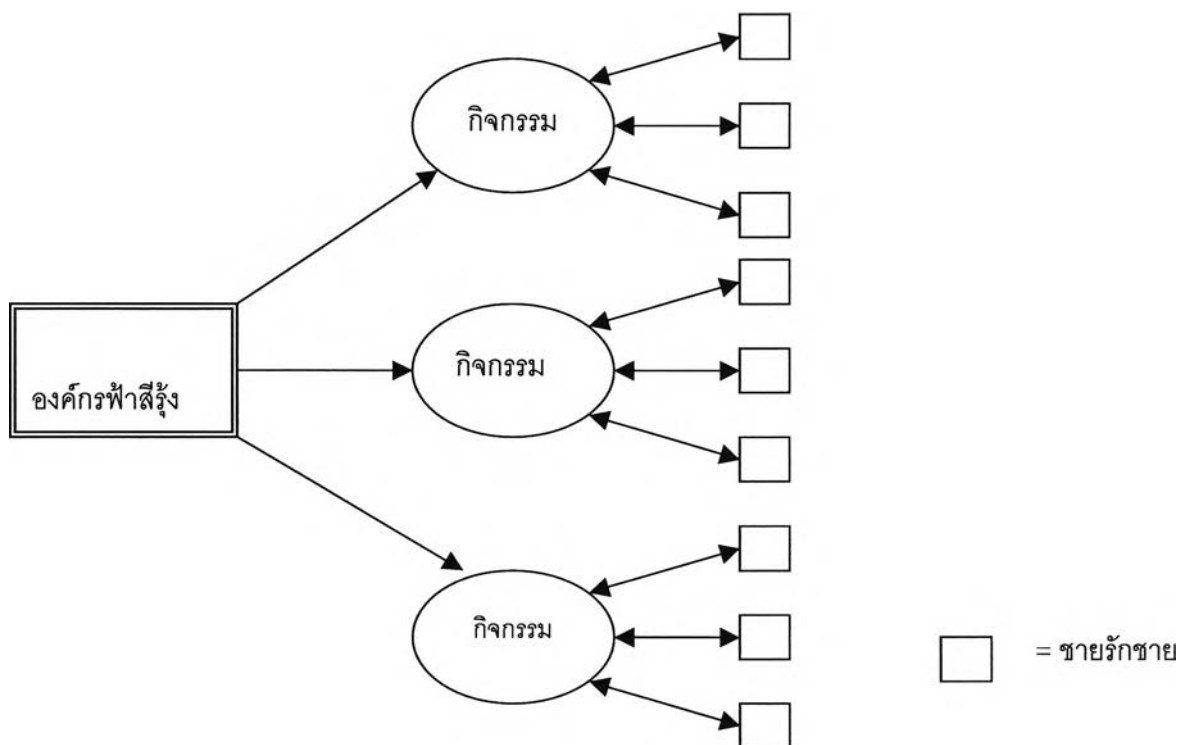
การสื่อสารในการขยายเครือข่ายสมาชิก

จากการวิจัยพบว่าการสื่อสารในกระบวนการนี้ขององค์กรฟ้าสีรุ้งจะใช้สื่อหลักๆ 2 สื่อ คือ

1. สื่อกิจกรรม ซึ่งองค์กรฟ้าสีรุ้งจัดกิจกรรมมากมายเพื่อเผยแพร่ให้กลุ่มเป้าหมาย คือ ชายรักชาย รู้จัก และชักชวนเข้ามาร่วม โดยกิจกรรมส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการให้ความรู้ การรณรงค์ และป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มชายรักชาย อย่างไรก็ตามแม้ว่าองค์กรฟ้าสีรุ้งจะจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ไม่ได้มีการกำหนดเวลาที่แน่นอนในการจัดกิจกรรมที่แน่นอน โดยเฉพาะการจัดค่ายทักษะชีวิต พิชิตเอดส์ เนื่องจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวขึ้นอยู่กับงบประมาณและเงินสนับสนุนในแต่ละช่วง

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการสื่อสารเป็นการสื่อสารแบบสองทางอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างองค์กรฟ้าสีรุ้ง และกลุ่มเป้าหมายสื่อสารได้ตอบในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ โดยใช้วิธีการพูดคุยให้ข้อมูลปรึกษาหารือ และให้ความรู้ความเข้าใจ สถานที่นั้นก็หลากหลาย และแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับแต่ละกิจกรรม

ในแง่ของการไหลเวียนของข่าวสาร พบว่าเป็นรูปแบบการสื่อสารเป็นไปในแนวระนาบ โดยเป็นการสื่อสารจากองค์กรผ่านกิจกรรมไปยังกลุ่มชายรักชาย โดยมีเจ้าหน้าที่ขององค์กรฟ้าสีรุ้งเป็นผู้ส่งสาร และชายรักชายเป็นผู้รับสาร ซึ่งมีตำแหน่งทางสังคมเท่าเทียมกัน ซึ่งสามารถเขียนแผนภาพแสดงรูปแบบการสื่อสารจากองค์กรฟ้าสีรุ้งผ่านสื่อกิจกรรมได้ดังภาพ

ภาพที่ 13 แผนภาพแสดงการขยายเครือข่ายสมาชิกผ่านสื่อกิจกรรมขององค์กรฟ้าสีรุ้ง

2. สื่อบุคคล ซึ่งก็คือตัวอาสาสมัคร และสมาชิกขององค์กรฟ้าสีรุ้ง ซึ่งถือเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพอย่างมากขององค์กร จากการศึกษาพบว่าสมาชิก 75% ของกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ มาจากการชักชวนของเพื่อน หรือคนใกล้ชิดที่เป็นอาสาสมัครขององค์กร หรือเคยเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรฟ้าสีรุ้งมาก่อน โดยเฉพาะการชักชวนกลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอบรมทักษะชีวิตพิชิตเอดส์

การสื่อสารในการขยายเครือข่ายของสมาชิกโดยผ่านสื่อบุคคลนั้น เป็นการสื่อสารสองทางแนวระนาบระหว่างอาสาสมัคร และสมาชิกขององค์กรกับชายรักชายอื่นๆ ที่ยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก โดย

ส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อน คนใกล้ชิดหรือคนรู้จัก ในการชักชวนให้เข้ามารวมกลุ่มนั้น เน้นความสมัครใจของแต่ละคน ไม่มีการบังคับ และไม่มีการเก็บเงิน

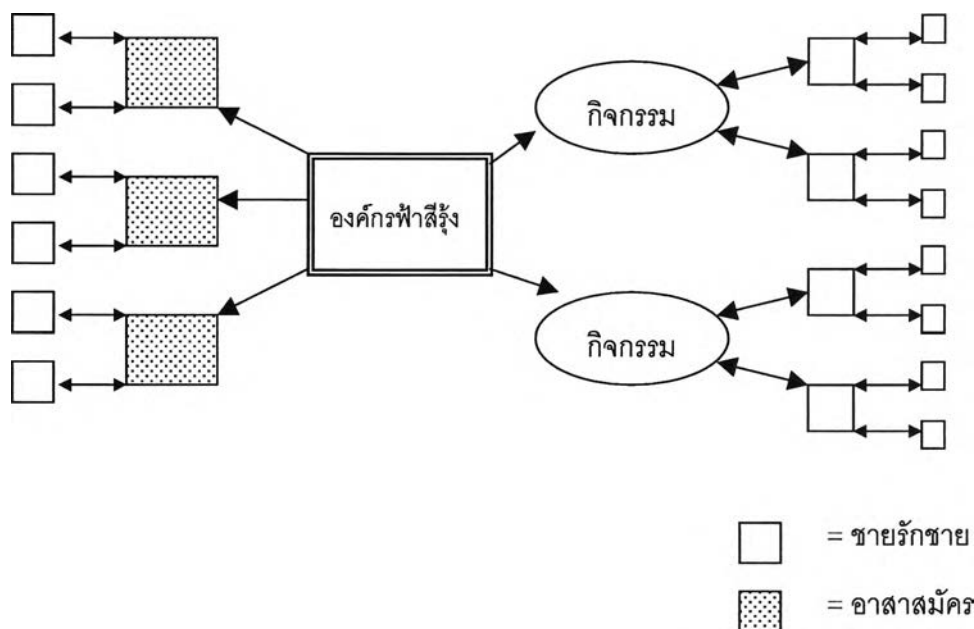
“มีเพื่อนเจอกันในที่เที่ยว เขาก็ชวนให้ไปเข้าค่าย บอกว่าที่ค่ายมีการสอนเรื่องโรคเอดส์ การใช้ชีวิต แล้วก็จะได้เจอเพื่อนใหม่ๆ ที่ค่าย ก็เลยสนใจอยากจะไปลองเข้าบ้าง”

(สัมภาษณ์ รัก วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549)

“ไปเข้าเพราะว่าพี่ที่ทำงานเขาแนะนำ บอกว่าเป็นโครงการที่ดี คือมีทั้งความรู้ สนุก ได้รู้จักเพื่อนมากขึ้น แล้วตอนนั้นเองเราก็ไม่ค่อยรู้จักคนที่เหมือนเรามากนัก เลยคิดว่าถ้าไปเข้าก็คงดี จะได้รู้จักคนมากขึ้น และน่าจะได้อะไรดีๆ กลับมา”

(สัมภาษณ์ ท็อป วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549)

การพูดคุยระหว่างกัน เป็นการพูดคุยในเรื่องของความประทับใจในการร่วมกิจกรรมขององค์กร และข้อดีของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กร ลักษณะเครือข่ายในช่วงนี้เป็นการเป็นไปในลักษณะของการบอกต่อกัน ปากต่อปาก (Peer Network) สามารถแสดงได้ดังแผนภาพ

ภาพที่ 14 แผนภาพแสดงการขยายเครือข่ายสมาชิกผ่านสื่อบุคคล

2. การเพิ่มแหล่งทุน

ระยะการสร้างความเติบโตขององค์กรฟ้าสีรุ้งนั้น นอกจากจะต้องพัฒนาในด้านการขยายเครือข่ายสมาชิกแล้ว สิ่งที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปด้วยคือ แหล่งทุน เพราะในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งนั้น จำเป็นต้องใช้เงินทั้งสิ้น ซึ่งองค์กรฟ้าสีรุ้งนั้นเป็นองค์กรที่ได้จัดตั้งขึ้นโดยไม่แสวงผลกำไร (NGO) จึงไม่มีรายได้เข้าองค์กร ในระยะแรกนั้นองค์กรฟ้าสีรุ้งได้รับเงินสนับสนุนจากกระทรวงสาธารณสุข, มูลนิธิริรักษ์์ไทย (CARE) และองค์กรหมอไร้พรมแดน (MFS) แต่เนื่องจากการที่องค์กรต้องการเพิ่มเครือข่ายของสมาชิกมากขึ้น จึงต้องหาแหล่งทุนเพิ่มขึ้น

“ตอนแรกๆ ก็ขอเงินจากกระทรวงสาธารณสุขบ้าง หมอไร้พรมแดน แล้วก็ CARE (มูลนิธิริรักษ์์ไทย) มาทำงาน พอต้องจัดกิจกรรมเยอะขึ้น คนเริ่มมากขึ้น แหล่งทุนที่มีก็ไม่พอแล้ว ต้องมองหาจากทางอื่นเพิ่ม”

(สัมภาษณ์ กมลเศรษฐ์ เก่งการเรือ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2549)

ในช่วงนั้นองค์กรฟ้าสีรุ้งเริ่มเป็นที่รู้จักบ้างแล้ว ในฐานะขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ที่ทำงานด้านเอดส์ในกลุ่มชายรักชาย ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในกลุ่มองค์กร NGO ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

และหน่วยงานภาครัฐอย่างสภาอากาศไทย และกระทรวงสาธารณสุข เพราะองค์กรฟ้าสีรุ้งได้สร้างกิจกรรมมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในเรื่องเกี่ยวกับเอดส์ และชายรักชาย เช่น การกระตุ้นให้ชายรักชายเห็นถึงความอันตรายและการป้องกันโรคเอดส์ การให้ความรู้และการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งบางครั้งสภาอากาศไทย และกระทรวงสาธารณสุข ก็จะเชิญเจ้าหน้าที่ขององค์กรฟ้าสีรุ้งไปร่วมบรรยายความรู้เรื่องโรคเอดส์เมื่อมีการประชุมทางวิชาการ การให้คำปรึกษาแก่บุคคลที่เป็นชายรักชาย อีกทั้งองค์กรฟ้าสีรุ้งเป็นองค์กรแรกในประเทศไทยที่ทำงานด้านนี้ เมื่อองค์กรฟ้าสีรุ้งเป็นที่รู้จักไปถึงต่างประเทศ ก็มีหน่วยงานที่ยินดีให้เงินทุนกับองค์กรฟ้าสีรุ้งหลายหน่วยงาน โดยในช่วงนั้นหน่วยงานดังกล่าวจะให้เงินผ่านทางสภาอากาศ เนื่องจากขณะนั้นองค์กรฟ้าสีรุ้งยังเป็นเพียงองค์กรเล็กๆ ที่ยังไม่ได้มีการจดทะเบียน และผ่านการรับรองจากหน่วยงานรัฐบาล ดังนั้นจึงต้องมีสภาอากาศรับรองสถานภาพกลุ่มให้

“NGO เป็น Network ที่แคบ พอเราทำงานคนก็รู้จักเรา ปากต่อปาก มันก็รู้จักกันหมด รู้ไปถึงต่างประเทศ ... การที่เค้าให้เงินเรามันเป็นเหมือนเป็นกระแสโลกขึ้นมาว่าเอดส์เนี่ยมันระบาดจากกลุ่มเกย์ในโลกตะวันตก คำพูดว่ากลุ่มเกย์เนี่ยเป็นกลุ่มเสี่ยงต้องทำก่อน มันเป็นกระแสตะวันตกที่ผลักดันเข้ามาสู่เอเชีย ทำให้เอเชียถูกบีบคั้นว่า จริงๆ แล้ว หนึ่ง เอเชียก็ต้องมีเกย์ สอง คือ เอเชียต้องมีเกย์ และเอดส์สาม เอเชียต้องแก้ไขปัญหาในกลุ่มเกย์ ซึ่งเมื่อก่อนไทยยังไม่มียุทธศาสตร์มาก่อน พอมีฟ้าสีรุ้ง เงินมันพร้อมทุกอย่างพร้อม มีคนให้ มีคนรับ เงินมันก็วิ่งมาเลย”

(สัมภาษณ์ ระบุที่พันธ์ จอมมะเริง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการศึกษาพบว่าเงินทุนสนับสนุนขององค์กรฟ้าสีรุ้ง 90% มาจากหน่วยงานต่างประเทศ 10% มาจากหน่วยงานในประเทศ ดังนี้

หน่วยงานต่างประเทศ

- TUC ศูนย์ความร่วมมือไทย – สหรัฐอเมริกาด้านสาธารณสุข (Thailand Ministry of Public Health and the U.S. Centers for Disease Control and Prevention)
- FHI องค์กรครอบครัวสากล (Family Health International)
- UNICEF

หน่วยงานในประเทศ

- สภาอากาศไทย
- กระทรวงสาธารณสุข

- องค์กรหมอไร้พรมแดน(MFS)
- มูลนิธิรักประเทศไทย(CARE)

ก่อนที่หน่วยงานต่างๆจะสนับสนุนเงินช่วยเหลือองค์กรฟ้าสีรุ้งนั้น ส่วนใหญ่จะมีการเข้ามาตรวจสอบและประเมินการทำงานขององค์กรก่อน หากเป็นหน่วยงานที่ไม่เคยติดต่อกันมาก่อน ส่วนข้อแลกเปลี่ยนในการรับเงินทุนนั้นจะแตกต่างกันไปตามข้อตกลงหรือสัญญาที่มีการทำร่วมกันระหว่างองค์กรฟ้าสีรุ้งและแหล่งเงินทุน แต่ล้วนมีพันธะต่อฟ้าสีรุ้งเหมือนกัน คือการต้องดำรงองค์กรให้ยั่งยืนและสร้างประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายตามที่ตกลงกัน

“ก่อนที่เขาจะให้เงินเรา เขาก็จะต้องมาดูเราก่อน เข้ามาประเมินเราก่อน Situation Analysis วิเคราะห์สถานการณ์ว่า โครงสร้างเราเป็นยังไง ประเมินความสามารถเรา ประเมินศักยภาพเรา แต่ตอนนั้นเราเป็นแค่กลุ่มเล็กๆยังไม่ได้จดทะเบียน สภากาชาดเลยรับรองสภาพกลุ่มให้”

“แต่ละทุนจะมีพันธะผูกพันต่างกัน ต้องมีการเซ็นสัญญา ก็เป็นไปตามสัญญา ซึ่งเราต้องมีการจัดการบริหารที่แน่นอน ต้องมีความเป็นมืออาชีพมากกว่าที่เราเคยเป็น

(สัมภาษณ์ ระพีพันธ์ จอมมะเริง วันที่ 28 ก.พ. 49)

การสื่อสารในการเพิ่มแหล่งเงินทุน

เนื่องจากในขณะนั้น องค์กรฟ้าสีรุ้ง มีลักษณะเป็นเพียงองค์กรชุมชนสังกัดอยู่ภายใต้สภาอากาศชาติไทย ยังไม่มีการจดทะเบียนเป็นสมาคม หรือ นิติบุคคล จึงไม่สามารถขอเงินสนับสนุนอย่างเป็นทางการด้วยตนเองได้ ดังนั้นการรับทุนและการเสนอขอทุน จึงต้องผ่านสภาอากาศชาติไทย ซึ่งรับรองสภาพกลุ่มขององค์กรฟ้าสีรุ้งให้ในขณะนั้น

จากการวิจัยพบว่าลักษณะการสื่อสารในการเพิ่มทุนขององค์กรฟ้าสีรุ้งแบ่งเป็น 2 ลักษณะตามบทบาทขององค์กร คือ 1)บทบาทในการเสนอขอทุน 2)บทบาทในการรับทุน

1.บทบาทในการเสนอขอทุน

การเสนอขอทุนขององค์กรฟ้าสีรุ้งจะเสนอขอในนามฝ่ายสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภาอากาศชาติไทย โดยการเขียนโครงการกิจกรรม เสนอไปยังองค์กรภายในประเทศดังนี้ สภาอากาศชาติไทย กระทรวงสาธารณสุข องค์กรหมอไร้พรมแดน และมูลนิธิรักไทย ซึ่งเหตุผลในการเลือกองค์กรและหน่วยงานดังกล่าวเนื่องจาก นายกมลเศรษฐ์ เคยทำงานร่วมกับองค์กรและหน่วยงานดังกล่าว จึงได้รับการยอมรับและความไว้วางใจ แต่อย่างไรก็ดี ด้วยความที่องค์กรฟ้าสีรุ้งเป็นองค์กร ชายรักชาย ที่ทำงานเพื่อชุมชนของตนเอง การติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ ย่อมถูกเพ่งเล็ง และเข้มงวดในเรื่องของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมมากกว่าองค์กรอื่นๆ เนื่องจากหน่วยงานเหล่านั้นเกรงว่าหากให้การสนับสนุนองค์กรฟ้าสีรุ้งจะทำให้คนภายนอกมองว่าตนสนับสนุนการเป็นชายรักชาย หรือเกรงว่าองค์กรฟ้าสีรุ้งจะนำเงินไปใช้จัดกิจกรรมมั่วสุมทางเพศ ดังนั้นองค์กรฟ้าสีรุ้งจึงไม่สามารถจะเน้นหรือครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อคุณภาพชีวิต และการยอมรับทางสังคมของชายรักชายได้ จึงต้องเน้นกิจกรรมที่มีจุดประสงค์เพื่อการรณรงค์และป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มชายรักชายเป็นหลัก ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมที่องค์กรฟ้าสีรุ้งเสนอไปยังหน่วยงานที่ต้องการที่ขอรับทุนจึงเป็นเรื่องของการรณรงค์และป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มชายรักชาย ซึ่งจุดนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรฟ้าสีรุ้งถูกมองว่าเป็นองค์กรที่ทำงานด้านโรคเอดส์ไปโดยปริยาย

จากการศึกษาพบว่า การสื่อสารในการเพิ่มเงินทุนขององค์กรฟ้าสีรุ้ง ในบทบาทที่องค์กรเป็นผู้เสนอขอทุนนั้น เป็นการสื่อสารระหว่างองค์กรฟ้าสีรุ้งโดยผ่านทาง นายกมลเศรษฐ์ กับองค์กรหน่วยงานที่ต้องการขอทุนสนับสนุนกิจกรรม คือ สภาอากาศชาติไทย กระทรวงสาธารณสุข องค์กรหมอไร้พรมแดน และ

มูลนิธิรักไทย เป็นการสื่อสารในแนวตั้ง จาก ล่างขึ้นบนโดยเป็นการสื่อสารจากองค์กรฟ้าสีรุ้ง ที่มีสถานะเป็นเพียงองค์กรชุมชน ไปยังหน่วยงานต่างๆดังกล่าว ที่มีสถานภาพเป็นมูลนิธิและ หน่วยงานของรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีตำแหน่งทางสังคมสูงกว่า เพื่อเสนอโครงร่างกิจกรรมในการขอรับเงินสนับสนุน

อย่างไรก็ดีแม้จะเป็นการสื่อสารในแนวตั้งจากล่างขึ้นบน แต่รูปแบบการสื่อสารยังคงเป็น ลักษณะการสื่อสารแบบสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยมีรูปแบบการติดต่อคือนาย กมลเศรษฐ์ จะส่งโครงร่างเสนอขอทุนไปยังหน่วยงานดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษร และ มีการขอเข้า พบกับหน่วยงานนั้นๆ เป็นคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย หรือการปรึกษาหารือ และรับการแนะนำ ในการปรับเปลี่ยนแก้ไขโครงร่างกิจกรรมนั้นๆ จนกระทั่งถึงกระบวนการเซ็นสัญญารับเงินสนับสนุน

2. บทบาทในการรับทุน

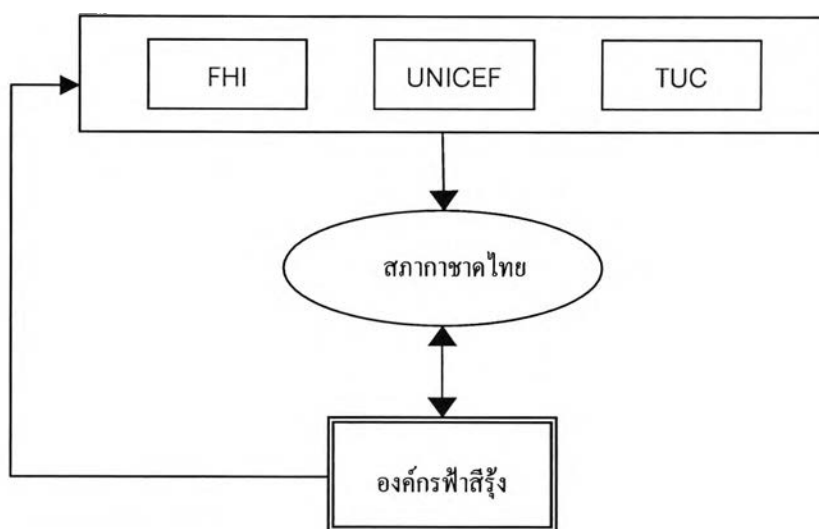
การที่องค์กรฟ้าสีรุ้งจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่างๆที่เกี่ยวกับการรณรงค์และป้องกันเรื่อง โรคเอดส์ในกลุ่มชายรักชายจากเงินสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆในประเทศทำให้องค์กรฟ้าสีรุ้งเป็นที่ รู้จักกันในแวดวงองค์กรสาธารณประโยชน์ทั้งในและต่างประเทศในฐานะที่องค์กรฟ้าสีรุ้งเป็นองค์กรชายรัก ชาย องค์กรแรกที่ทำการรณรงค์และป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มชุมชนชายรักชายโดยเฉพาะ ซึ่งในขณะนั้น ของการรณรงค์และป้องกันโรคเอดส์ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญที่หลายๆองค์กรให้ความสนใจ โดยเฉพาะ องค์กรที่ทำงานด้านสุขภาพและสาธารณสุข อีกทั้งที่สังคมในช่วงนั้นมองว่า ชายรักชาย หรือ ชายที่มีเพศ สัมพันธ์กับชายเป็นสาเหตุของการแพร่เชื้อ HIV ด้วยนั้น ทำให้องค์กรฟ้าสีรุ้งได้รับความสนใจจากองค์กร ต่างประเทศหลายองค์กร เพราะขณะนั้นในหลายๆประเทศเริ่มแก้ไขปัญหาเรื่องของเอดส์ในชายรักชาย อย่างจริงจังรวมไปถึงองค์กรสหประชาชาติ ซึ่งต้องการให้ประเทศในภูมิภาคต่างๆให้ความสำคัญในการ แก้ไขปัญหาเรื่องนี้โดยการให้เงินสนับสนุนองค์กรหรือหน่วยงานที่มีโครงการหรือมีวัตถุประสงค์เกี่ยว ข้องกับเรื่องดังกล่าว

เมื่อองค์กรฟ้าสีรุ้งเป็นองค์กรแรกของประเทศไทยที่ทำงานด้านเอดส์ในกลุ่มชายรักชายประจวบ กับองค์กรต่างประเทศที่เจริญแล้วให้เงินสนับสนุนประเทศต่างๆที่กำลังพัฒนาและด้วยพัฒนาในการ แก้ไขปัญหาเรื่องโรคเอดส์ในช่วงขณะนั้น ทำให้องค์กรฟ้าสีรุ้งได้รับเงินสนับสนุนจากองค์กรต่างประเทศ ดังนี้คือ FHI UNICEF และ TUC โดยที่องค์กรดังกล่าวมีความประสงค์ที่จะให้เงินสนับสนุนองค์กรฟ้าสีรุ้ง แต่เนื่องจากขณะนั้นองค์กรฟ้าสีรุ้งยังไม่มีสถานภาพเป็นสมาคมหรือนิติบุคคลที่จะรับเงินสนับสนุนเองได้

และองค์กรยังให้สภาอากาศรับรองสถานภาพกลุ่มอยู่ องค์กรดังกล่าวจึงติดต่อ และให้เงินสนับสนุนผ่านทางสภาอากาศไทยมายังองค์กรฟ้าสีรุ้ง

จากการวิจัยพบว่า การสื่อสารเพิ่มแหล่งเงินทุนในบทบาทที่องค์กรฟ้าสีรุ้งมีบทบาทเป็นผู้รับเงินทุนนั้นในการสื่อสารในแนวตั้งแบบการสื่อสารแบบสองทางอย่างเป็นทางการโดยมีรูปแบบการสื่อสารแบบบนลงล่าง คือจากหน่วยงานต่างประเทศผู้ต้องการให้เงินสนับสนุนองค์กรฟ้าสีรุ้ง โดยผ่านทางสภาอากาศไทย โดยองค์กรฟ้าสีรุ้งไม่ได้มีการติดต่อขอเขียนโครงการในการขอทุนไป ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานระดับสากล และยังเป็นดังผู้ให้การอุปถัมภ์ ในขณะที่องค์กรฟ้าสีรุ้งเป็นเพียงองค์กรชุมชน และ เป็นผู้รับอุปถัมภ์ แต่เป็นการติดต่อผ่านทางสภาอากาศไทย ซึ่งสภาอากาศไทยถึงแม้จะมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าองค์กรฟ้าสีรุ้งแต่เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรสากลระดับชาติแล้วนั้น สภาอากาศไทยถือว่ามีความต่ำแหน่งทางสังคมน้อยกว่า

การสื่อสารเป็นไปโดยที่องค์กรนั้นๆทำหนังสือมาทางสภาอากาศไทยว่ามีความประสงค์ที่จะเสนอเงินสนับสนุนให้กับองค์กรฟ้าสีรุ้ง โดยอ้างถึงคุณประโยชน์ที่องค์กรฟ้าสีรุ้งสร้างแก่สังคมในการส่งเสริมการป้องกันและการรณรงค์เรื่องโรคเอดส์ ซึ่งจัดอยู่ในเรื่องของสุขภาพและอนามัย ซึ่งหน่วยงานเหล่านั้นให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงต้องการเสนอเงินทุนเพื่อให้การสนับสนุนการทำงานขององค์กรฟ้าสีรุ้ง แต่ก็มีกระบวนการระบุนั่นขึ้นในการให้ทุน เช่น ขอบข่ายของการนำเงินทุนไปใช้ในการดำเนินงาน การขอตรวจสอบจากสรุปผลการทำงาน กิจกรรมต่างๆและผลการวิจัยที่องค์กรฟ้าสีรุ้งได้ทำมา ซึ่งการเสนอข้อมูลสนับสนุนการรับทุนดังกล่าวและการทำข้อตกลงในการรับทุน องค์กรฟ้าสีรุ้งจะติดต่อไปยังแหล่งทุนโดยตรงไม่ผ่านสภาอากาศไทย แต่เนื่องจากขณะนั้นฟ้าสีรุ้งยังไม่มีสำนักงานเป็นของตนเอง การประชุมและการพบปะต่างๆจะดำเนินการที่สถานที่ของสภาอากาศไทย ซึ่งการสื่อสารในช่วงนี้สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 15 แผนภาพแสดงการสื่อสารในการเพิ่มแหล่งเงินทุนขององค์กรฟ้าสีรุ้งในบทบาทผู้รับทุน

ระยะที่ 3 ระยะจัดตั้งเป็นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

หลังจากกลุ่มเส้นทางสีรุ้งเปลี่ยนเป็นองค์กรฟ้าสีรุ้งในปี พ.ศ. 2544 เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์กรฟ้าสีรุ้ง ตั้งแต่เรื่องของวัตถุประสงค์ คือมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและครอบคลุม โดยเน้นที่เรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพอนามัยของชายรักชาย ซึ่งสุขภาพในที่นี้รวมเรื่องการป้องกันโรคติดต่อเอดส์และโรคติดต่อทางเพศด้วย อีกทั้งองค์กรฟ้าสีรุ้งยังคงพัฒนาขึ้นจากเดิมมากในเรื่องของความเข้มแข็งขององค์กร เนื่องจากองค์กรฟ้าสีรุ้งสามารถขยายเครือข่ายของสมาชิกขึ้นจากเดิมมาก โดยสังเกตได้จากจำนวนผู้เข้าค่ายอบรมทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ที่เพิ่มขึ้นในแต่ละรุ่น และแหล่งทุนที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน จนทำให้องค์กรฟ้าสีรุ้งสามารถสร้างสำนักงานของตนเองได้ ซึ่งทำให้สะดวกทั้งต่อเจ้าหน้าที่และสมาชิกในการติดต่อประสานงานระหว่างกัน และต่อหน่วยงานอื่นที่ต้องการจะติดต่อกับองค์กรฟ้าสีรุ้ง โดยสำนักงานขององค์กรฟ้าสีรุ้งตั้งอยู่ที่อาคารปัญญาพัฒน์ ชั้น 5 แขวงสุริยวงศ์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

"การอบรมเรียกว่าค่ายทักษะชีวิตเอดส์" ชุมชนแบบนี้ไม่ใช่ชุมชนทางกายภาพ เป็นชุมชนการรวมตัว พอรู้ข่าวก็จะมารวมตัวกัน แต่แต่ละครั้งคนจะเยอะขึ้นมากจนน่าใจหาย"

(สัมภาษณ์ ดนัย ลินจงรัตน์ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2549)

“เงินที่ได้ตอนแรกๆเป็นก้อนๆ ทำกิจกรรม พอได้เงินทุนจากต่างประเทศจำนวนมากไหลเข้ามา ทำให้มีเงินสร้างออฟฟิศได้”

(สัมภาษณ์ ระพีพันธ์ จอมมะเริง วันที่ 28 ก.พ. 49)

ในปี 2546 องค์กรฟ้าสีรุ้งถือว่าอยู่ในช่วงอยู่ตัว และมีความพร้อมทั้งในด้านของ จำนวนสมาชิก เงินทุน และสถานที่ตั้ง อีกทั้งยังมีโครงสร้างองค์กรที่จัดขึ้น โดยมีทั้งคณะกรรมการบริหารเชิญอาจารย์ วิโรจน์ ตั้งวานิช ซึ่งถือเป็นชายรักชายที่มีชื่อเสียงและเป็นที่น่าับหน้าถือตาของคนมากมายในสังคม เข้าร่วมองค์กรโดยรับตำแหน่งหัวหน้าองค์กร เมื่อเป็นเช่นนี้คณะกรรมการบริหารขององค์กรฟ้าสีรุ้งต้องการที่จะจดทะเบียนฟ้าสีรุ้งในเป็นสมาคม จากการศึกษาพบว่าฟ้าสีรุ้งต้องการเปลี่ยนสถานภาพเป็นสมาคม ด้วยเหตุผลหลักๆ 3 ประการ คือ ประการแรกเมื่อฟ้าสีรุ้งมีสภาพเป็นสมาคม และ นิติบุคคลแล้วก็จะสามารถเสนอขอทุนและรับทุนได้เองโดยไม่ต้องผ่านสภาอากาศไทย ซึ่งจะทำให้ลดความยุ่งยากและขั้นตอนลง ประการที่สอง การมีสถานภาพเป็นสมาคมและนิติบุคคลนั้นจะส่งผลให้ฟ้าสีรุ้งดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนโดยปริยาย ตามระเบียบการจัดตั้งสมาคมและนิติบุคคล ประการสุดท้ายคือ การมีสถานภาพเป็นสมาคมนั้น ช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือให้กับฟ้าสีรุ้ง เพราะการจะจัดตั้งเป็นสมาคมได้นั้นต้องผ่านการอนุมัติจากสำนักงานและคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเท่านั้น จึงจะสามารถมีสถานภาพเป็นสมาคมและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลได้ ซึ่งการสร้างที่น่าเชื่อถือขึ้นเป็นสิ่งที่สำคัญต่อฟ้าสีรุ้งเป็นอย่างมาก เนื่องจากกรณีที่ฟ้าสีรุ้งเป็นองค์กรของชายรักชายที่ทำงานเพื่อชายรักชายโดยเฉพาะทำให้คนในสังคมและหน่วยงานที่ฟ้าสีรุ้งติดต่อไม่ให้การยอมรับเท่าใดนัก

“เป็นองค์กรไม่มีคนยอมรับ เป็นสมาคมเราจะสามารถติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ หรือ องค์กรต่างประเทศได้ง่ายขึ้น เพราะเราเป็นสมาคมถูกต้องตามกฎหมายและมีฐานะทางสังคมที่ชัดเจน

(สัมภาษณ์ วิโรจน์ ตั้งวานิช วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

“เราจึงตัดสินใจที่จะจดทะเบียนเป็นสมาคม เป็นนิติบุคคลเพื่อจะนำไปสู่ความยั่งยืนด้วย เพราะเมื่อไรก็ตามที่เป็นสมาคมแล้ว แล้วคนชุดนี้ไม่อยากทำ สมาคมยังคงอยู่ มันจะมีคนใหม่ก้าวเข้ามาทำ มันจะมีความยั่งยืน”

(สัมภาษณ์ ระพีพันธ์ จอมมะเริง วันที่ 28 ก.พ. 49)

"ในหน้าที่เราเป็นองค์กรเกียรติ เราถูกมองว่าเป็นการรวมกลุ่มเพื่อเช็ทซ์ เป็นการทำให้กิจกรรมเพื่อแสวงหากำไรแต่การเป็นสมาคมจะเป็นตัวป้องกันเรา การที่จะได้ตรงนี้มาเนี่ยมันจะต้องมันจะต้องมีการตรวจสอบจากประสบการณ์การทำงาน จากข้อมูลต่างๆที่เราส่งไป ที่จะมาอ้างถึงเพื่อให้เค้ามากรันตีให้เรา เพราะฉะนั้นมันจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเรา เพื่อที่จะสร้างภาพพจน์ที่มีเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันให้คนได้รับรู้"

(สัมภาษณ์ สมถวิล เขียมโก วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

ดังนั้นในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2546 องค์กรฟ้าสีรุ้งจึงยื่นคำร้องขอจัดตั้งสมาคมกับทางสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติ โดยมีผู้ดำเนินงานหลักคือ นางสาว สมถวิล เขียมโก ซึ่งการยื่นคำร้องนี้ต้องมีเอกสารและหลักฐานอ้างอิงประกอบหลายประการและมีขั้นตอนที่ซับซ้อน จากการวิจัยพบว่า องค์กรฟ้าสีรุ้งพบปัญหาระหว่างการดำเนินการขอจัดตั้งเป็นสมาคมหลายประการดังนี้

- เนื่องจากการยื่นคำขอจัดตั้งสมาคมต้องใช้เอกสารประกอบจำนวนมากอีกทั้งองค์กรฟ้าสีรุ้งยังขาดความเป็นระบบระเบียบในการจัดเก็บเอกสารอีกด้วย

"เราอ่อนมากเรื่องงานเอกสาร ไม่ค่อยได้เก็บอะไรไว้ตอนทำ หรือ บางทีเก็บก็ไม่แบ่งแยกให้เข้าที่กว่าจะหาได้ก็ยาก"

(สัมภาษณ์ วิโรจน์ ตั้งวานิช วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

- องค์กรฟ้าสีรุ้งยื่นขอจัดตั้งสมาคมโดยต้องการใช้ชื่อว่า สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย จะต้องมีสมาชิกกระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆจำนวน 1 ใน 3 ของประเทศไทย ซึ่งก็คือ 25 จังหวัด ดังนั้นหากฟ้าสีรุ้งต้องการจะมีคำว่าประเทศไทย ก็ต้องมีสำเนาบัตรประชาชนของสมาชิกที่อยู่ในจังหวัดต่างๆไม่ต่ำกว่า 25 จังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งแม้ว่าตอนนั้นฟ้าสีรุ้งมั่นใจว่าตนเองมีสมาชิคนั้นๆอยู่ครบแล้ว แต่ขาดสำเนาบัตรประชาชนของพวกเขา จึงต้องค้นหาจากใบลงทะเบียนรับสมัครสมาชิกจากจังหวัดต่างๆตามข้อบังคับและติดต่อสมาชิกเหล่านั้นเพื่อสำเนาบัตรประชาชน ทำให้ขั้นตอนนี้เกิดความล่าช้า

- การจัดตั้งชมรมต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ซึ่งแม้ว่าฟ้าสีรุ้งจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรอยู่แล้ว แต่วัตถุประสงค์ดังกล่าวไม่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติ จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลง และแก้ไขบางข้อเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและกฎข้อบังคับ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของฟ้าสีรุ้งข้อแรกเน้นที่เรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชายรักชาย ซึ่งไม่สื่อถึงการสร้างประโยชน์แก่สังคมโดยรวม เป็นการสร้างประโยชน์เฉพาะกลุ่ม ซึ่งกลุ่มชายรักชายเองก็ยังไม่รับการยอมรับทางสังคมมากนัก ส่วนข้อที่สองเน้นในเรื่องของสุขภาพ โดยมีชายรักชายเป็นกลุ่มเป้าหมายก็จริง แต่ก็ยังส่งผลดีต่อสังคม ถึงกระนั้นวัตถุประสงค์ข้อนี้ก็ยังมีน้ำหนักน้อยที่จะโยงเข้ากับเรื่องการสร้างความมั่นคงของประเทศ

“ให้เค้าดูวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์เราก็ไม่มีอะไรที่เค้าต้องการเลย แต่เค้าก็แนะนำมาข้อหนึ่งว่าในการที่ประเทศไทยของเราเนี่ยจะเน้นเรื่องความมั่นคง เพราะฉะนั้นถึงเราจะมีเรื่องสุขภาพก็จริง แต่สุขภาพอย่างเดียวไม่ผ่าน ก็ต้องกลายเป็นเอดส์และยาเสพติด ต้องพ่วงคำว่ายาเสพติดเข้าไป ทั้งที่จริงๆแล้วเรามองว่าเคยไปเกี่ยวอะไรกับยาเสพติด”

(สัมภาษณ์ สมถวิล เขียมโก วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

ดังนั้นองค์กรฟ้าสีรุ้งจึงต้องมีการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ดังนี้
วัตถุประสงค์เดิม ซึ่งกำหนดขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2544

1. เรื่องคุณภาพชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ในด้านการยอมรับทางสังคม พฤติกรรม อารมณ์ จิตใจ พิทักษ์สิทธิ เป็นมนุษย์ที่มีความเท่าเทียมกัน และสิทธิอื่น ๆ ภายใต้รัฐธรรมนูญไทย
2. ปัญหาสุขภาพอนามัยเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเกย์ เช่น เรื่องเพศ เอดส์ และอื่นๆ

วัตถุประสงค์หลังจากการแก้ไขและได้รับการอนุมัติ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

1. ส่งเสริมให้ความรักสามัคคีในสังคม
2. ส่งเสริมเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด
3. เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางด้านสิทธิเสรีภาพ
4. ปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเท่าเทียมกันในสังคม
5. พัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม
6. พัฒนา ส่งเสริม รวบรวมและประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ด้านงานศึกษาวิจัยโรคเอดส์ ยาเสพติด และด้านสุขภาพ
7. ส่งเสริมกิจกรรมสาธารณประโยชน์โดยไม่เน้นทางด้านธุรกิจหรือผลประโยชน์
8. สร้างความเข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางพฤติกรรมความรักของมนุษย์

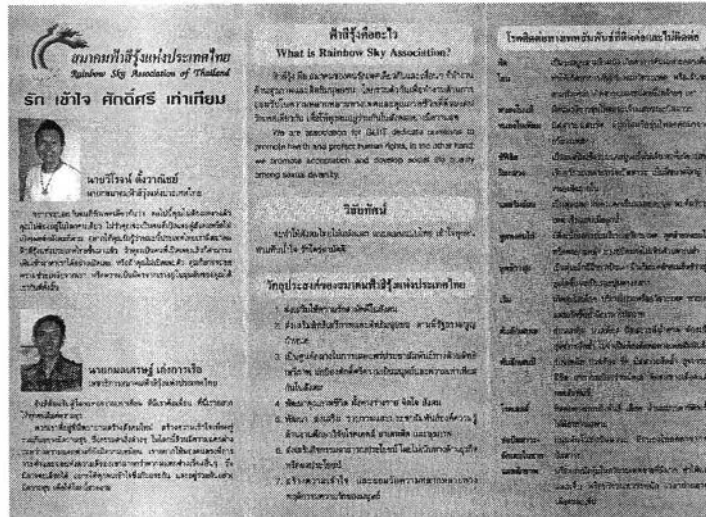
องค์กรฟ้าสีรุ้งใช้เวลาประมาณ 7 เดือน ในการขออนุมัติให้จัดตั้งเป็นสมาคมและได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งเป็นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติและสมาคมฟ้าสีรุ้งได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหลังจากนั้นไม่นาน

จากการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ใหม่ขององค์กรฟ้าสีรุ้งกำหนดขึ้นแตกต่างไปจากเดิม ซึ่งสาเหตุหลักในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในครั้งนี้คือ เพื่อให้ได้รับการอนุมัติการจัดตั้งเป็นสมาคมจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติ ดังนั้นฟ้าสีรุ้งจึงไม่สามารถแสดงออกถึงความเป็นสมาคมเพื่อคนรักเพศเดียวกันได้อย่างเปิดเผยในวัตถุประสงค์ เนื่องจากต้องหลีกเลี่ยงถึงการเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลที่เป็นชายรักชายเพียงกลุ่มเดียว เพราะหากสื่อออกไปโดยตรงจะทำให้ไม่ได้รับการอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติ ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ใหม่จะไม่มีคำว่า “คนรักเพศเดียวกัน” หรือ “เกย์” ปรากฏอยู่เลย และเนื้อหาของวัตถุประสงค์ใหม่ไม่ได้แสดงถึงการสร้างประโยชน์เพื่อชายรักชาย ทั้งที่ชายรักชายเป็นกลุ่มเป้าหมายขององค์กร แต่เนื้อหาหลักจะเป็นสื่อถึงการสร้างความเท่าเทียมและสิทธิเสรีภาพในสังคม และแม้ว่าการพัฒนาด้านสุขภาพจะยังคงอยู่จากวัตถุประสงค์เดิม แต่ในวัตถุประสงค์ใหม่จะไม่ได้เน้นที่การพัฒนาด้านสุขภาพในชายรักชายเพียงกลุ่มเดียว ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ฟ้าสีรุ้งได้รับการอนุมัติจัดตั้งเป็นสมาคมในที่สุด

อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ดังกล่าวทำให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยไม่สามารถแสดงออกถึงการเป็นองค์กรชายรักชายหรือองค์กรเพื่อสร้างประโยชน์แก่ชายรักชายได้อย่างตรงไปตรงมาจากเนื้อหาของวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจทำให้ผู้รับสาร(วัตถุประสงค์) เกิดความสับสนถึงการจัดตั้งของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย จากการสังเกตพบว่า เพื่อการสร้างความเข้าใจให้คนภายนอกทราบว่าสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยคือองค์กรเพื่อชายรักชาย สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจึงมีการอธิบายในแผนพับประชาสัมพันธ์ของสมาคมดังนี้

“ฟ้าสีรุ้งคืออะไร – ฟ้าสีรุ้ง คือสมาคมของคนรักเพศเดียวกันและเพื่อนๆที่ทำงานด้านสุขภาพและสิทธิมนุษยชน โดยรวมตัวกันเพื่อทำงานด้านการยอมรับในความหลากหลายทางเพศและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนรักเพศเดียวกัน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข”

ข้อความจากแผนพับเพื่อการประชาสัมพันธ์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

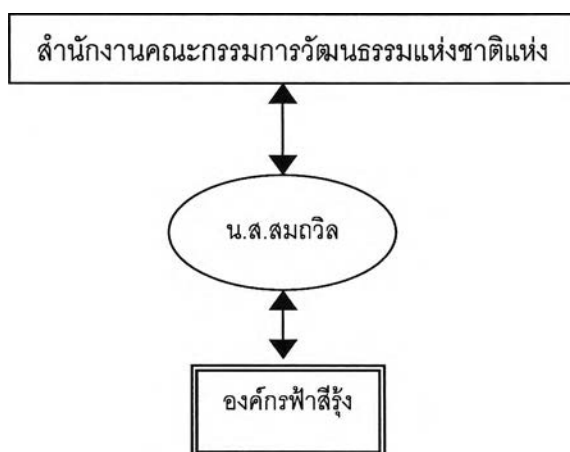

ภาพที่ 16 แผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

การสื่อสารในระยะการจัดตั้งสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า การสื่อสารในช่วงระยะนี้เป็นการสื่อสารระหว่างองค์กรฟ้าสีรุ้งกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติ โดย มี นางสาวสมถวิล ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะกรรมการบริหารเป็นคนกลาง โดยมีรูปแบบการสื่อสารแนวตั้ง จากล่างขึ้นบน โดยเป็นการสื่อสารจากองค์กรฟ้าสีรุ้ง ซึ่งเป็นเพียงองค์กรที่ไม่มีสถานภาพทางสังคมไปยังสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ โดยผ่านนางสาวสมถวิล ลักษณะการติดต่อเป็นการยื่นเรื่องเพื่อขออนุมัติจัดตั้งสมาคมซึ่งเป็นไปตามกฎข้อบังคับที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติตั้งไว้ แม้ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานของรัฐแต่ก็เป็นการสื่อสารแบบสองทาง เพราะในบางกรณีสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติก็จะติดต่อกลับมายังองค์กรฟ้าสีรุ้ง เช่น การนัดหมายการยื่นเอกสารและเซ็นเอกสาร การชี้แจงระเบียบปฏิบัติ และการติดต่อในกรณีที่เอกสารมีปัญหา ลักษณะการสื่อสารในช่วงระยะนี้เป็นทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการเพราะนอกจากจะเป็นการติดต่อแบบลายลักษณ์อักษรและตามกฎข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติแล้ว ยังมีบางครั้งที่องค์กรฟ้าสีรุ้งติดต่อไปยังเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการเพื่อขอชี้แนะและขอคำปรึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการยื่นขออนุมัติจัดตั้งเป็นสมาคม

การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรฟ้าสีรุ้งและสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาตินั้น จะเป็นการที่นางสาวสมถวิลขอเข้าพบกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติโดยตรง การติดต่อทางโทรศัพท์ และการติดต่ออย่างเป็นทางการโดยใช้จดหมายหรือเอกสารอ้างอิง ซึ่งเริ่มแรกองค์กรฟ้าสีรุ้งเสนอวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสมาคมโดยเน้นเรื่องสุขภาพ คุณภาพชีวิต การสร้างความการยอมรับและการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของกลุ่มชายรักชาย แต่เนื้อหาของวัตถุประสงค์ที่ตั้งองค์กรฟ้าสีรุ้งมีอยู่เดิมนั้นไม่ผ่านการอนุมัติของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติ เนื่องจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวไม่เพียงพอที่ในการจัดตั้งสมาคมเพื่อสาธารณประโยชน์ เพราะเน้นที่การพัฒนาคุณภาพกลุ่มชายรักชายโดยเฉพาะ ไม่ได้สื่อถึงการสร้างประโยชน์แก่สังคม ซึ่งอาจทำให้คนภายนอกเข้าใจผิดว่าสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติสนับสนุนการเป็นชายรักชาย อีกทั้งวัตถุประสงค์ดังกล่าวไม่มีเนื้อหาสอดคล้องกับขอบข่ายการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติจึงขอให้องค์กรฟ้าสีรุ้งปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งทำให้องค์กรฟ้าสีรุ้งต้องแก้ไขวัตถุประสงค์ขององค์กรให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติเห็นสมควร จึงจะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ใหม่ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยหลังจากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและผ่านการอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาตินั้น เนื้อหาของวัตถุประสงค์ใหม่จะไม่ได้เน้นการเอื้อประโยชน์ไปยังชายรักชายโดยตรง แต่เป็นการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียมและเข้าใจกันสังคมไทย

ภาพที่ 17 แผนภาพแสดงการสื่อสารในระหว่างการจัดตั้งสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

3. การสื่อสารเพื่อการธำรงรักษาเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2542 ซึ่งขณะนั้นใช้ชื่อว่า กลุ่มเส้นทางสีรุ้ง ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็น องค์การฟ้าสีรุ้ง และจัดตั้งเป็นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2546 และดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน รวมเป็นเวลายาวนานถึง 7 ปี สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อกลุ่มชายรักชายโดยกลุ่มชายรักชายเอง เป็นองค์กรแรกและองค์กรเดียวที่จดทะเบียนเป็นสมาคมถูกต้องตามกฎหมายและได้รับการอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติในการก่อตั้ง

"เราเป็นสมาคมแรกเลย และเป็นสมาคมเดียวในประเทศไทยที่ทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย แต่กว่าจะได้เป็นสมาคมนั้นยากมาก ยากกว่าสมาคมอื่นๆ และเสียเวลานานมาก ไม่อย่างนั้นเราเกือบได้เป็นสมาคมแรกของ South East Asia แล้ว"

(สัมภาษณ์ วิโรจน์ ตั้งวานิช วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

ในปัจจุบันแม้ว่าผู้ที่เป็นชายรักชายไม่ได้ถูกรังเกียจมากเช่นในอดีต แต่สังคมบางส่วนก็ยังไม่ให้การยอมรับพวกเขาอยู่ดี และยังคงมองและเข้าใจพวกเขาในด้านลบอยู่บ่อยครั้ง แต่ถึงกระนั้นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยก็ยังคงดำเนินการอย่างเปิดเผย และธำรงรักษาเครือข่ายสมาชิกภายในสมาคมไว้ได้ยาวนานถึง 7 ปี นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2542 เมื่อครั้งยังเป็นกลุ่มเส้นทางสีรุ้ง อีกทั้งยังมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาถึงการสื่อสารในการธำรงรักษาเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

โดยผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหานำการวิจัยในข้อนี้ สามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. เครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย
2. รูปแบบการสื่อสารในเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย
3. ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการธำรงรักษาเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

1. เครือข่ายสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากการวิจัยพบว่าเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยนั้น ประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มคือ 1) คณะกรรมการบริหาร 15 คน 2) เจ้าหน้าที่สำนักงานกลาง 15 คน และ 3) สมาชิกทั้งที่เป็นอาสาสมัครและไม่เป็นอาสาสมัครจำนวนประมาณ 500 คน

ก. ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานกลาง

คณะกรรมการบริหาร จะเป็นผู้กำหนดแผนการดำเนินการระเบียบข้อบังคับรวมถึงการตัดสินใจเรื่องสำคัญต่างๆของสมาคมจากนั้นก็ส่งต่อไปให้ยังเจ้าหน้าที่ประจำของสำนักงานกลางเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริหารและเจ้าหน้าที่นั้นแม้จะเป็นไปในลักษณะของความสัมพันธ์ตามสายงานบังคับบัญชา คือ เป็นเครือข่ายแนวตั้ง แต่ก็ยังมีความสัมพันธ์กันแบบเพื่อนพี่น้องเช่นกัน

“เรามีความเป็นเพื่อน ความเป็นกันเองคือไม่ใช่ตั้งหน้าตั้งตาทำงานเป็นเจ้านายลูกน้อง ทุกคนรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ที่นี้อยู่กันเหมือนพี่น้องอยู่กันอย่างช่วยเหลือกัน รับฟังกัน ไม่ปิดกั้นใครถึงแม้จะไม่มีตังค์ เราก็กินงานกันได้เพราะเราคอยช่วยเหลือกันตลอดและมีผู้นำที่เสียสละ”

(สัมภาษณ์ นะ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2549)

“เพราะว่าเป็นการรวมตัวกันของคนที่มีปัญหาเหมือนกัน จึงทำให้เข้าใจกัน คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน”

(สัมภาษณ์ โป้ง วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2549)

เมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานกลางรับแผนงานต่างๆจากคณะกรรมการบริหารมาดำเนินการแล้ว ก็จะออกมาเป็นรูปแบบต่างๆตามวัตถุประสงค์ที่คณะกรรมการบริหารต้องการ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ไปยังสมาชิคนั้นจะออกมาใน 2 รูปแบบคือ

1. ให้ข่าวสารข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับชายรักชายและเกี่ยวกับสมาคมฟ้าสีรุ้ง เพื่อให้สมาชิกทราบและเข้าใจโดยทั่วกัน
2. การจัดกิจกรรม เพื่อให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้สมาชิกพบปะกัน โดยกิจกรรมของสมาคมจะเน้นกิจกรรมที่สร้างประโยชน์ให้กับชายรักชายและสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม เช่น ค่าย

ทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ การให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ในชุมชน โรงเรียน และ เรือนจำ การจัดประมวลสิ่งของ และการรับบริจาคเงินเพื่อการกุศลต่างๆ

ข. ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่สำนักงานกลางและสมาชิก

ความสัมพันธ์กันระหว่างเจ้าหน้าที่และสมาชิกนั้นจะมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเพื่อนสู่เพื่อน เพราะถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ประจำของสมาคมฟ้าสีรุ้งจะมีหน้าที่ในการดำเนินงานและกระจายข่าวสารต่างๆดังกล่าวไปสู่สมาชิก แต่ก็ยังเป็นแบบไม่เป็นทางการ ลักษณะการพูดคุยและการสื่อสารจะมีความเป็นกันเอง ผูกพันกันแบบเพื่อนรวมถึงให้คำปรึกษาหารือกันในเรื่องส่วนตัวอีกด้วย ซึ่งลักษณะการเชื่อมโยงระหว่างเจ้าหน้าที่และสมาชิกจึงเป็นเครือข่ายแนวนอน

ค. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและสมาชิก

นอกจากการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มบุคคลทั้ง 3 แล้ว ยังมีการเชื่อมโยงซึ่งกันและกันของสมาชิก ซึ่งสมาชิกบางส่วนก็เป็นเพื่อนกันมาก่อนที่จะเข้าสมาคม เนื่องจากรู้จักสมาคมฟ้าสีรุ้ง จากกการแนะนำของเพื่อน อีกทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่สมาคมฟ้าสีรุ้งจัดขึ้นก็เปิดโอกาสให้สมาชิกได้รู้จักและพบปะกัน โดยเฉพาะกิจกรรมค่ายอบรม ทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ ซึ่งมีการจัดอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันมีการจัดค่ายทั้งหมด 19 รุ่น แต่ละรุ่นนอกจากเป็นการรวมตัวกันของสมาชิกใหม่แล้วยังมีการเชิญชวนให้สมาชิกรุ่นที่เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อดูแลและช่วยเหลือการจัดค่ายอีกด้วย ทำให้สมาชิกในรุ่นเดียวกันได้รู้จักกัน ใช้ชีวิตร่วมกันและยังได้รู้จักกับสมาชิกต่างรุ่นอีกด้วย

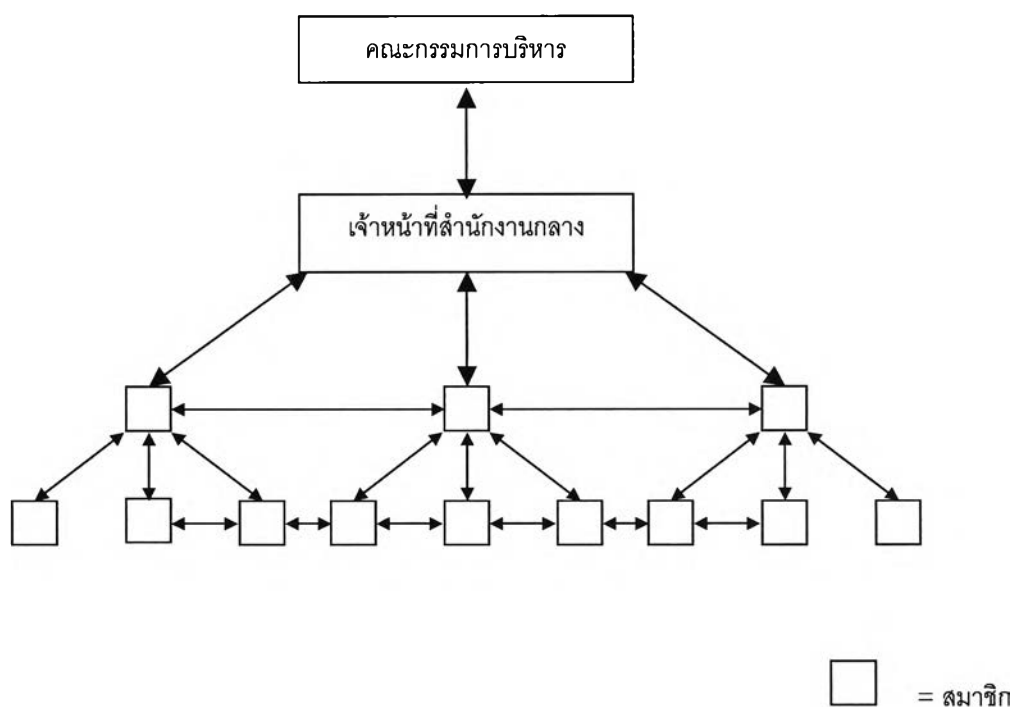
“ตอนนี้ยังติดต่อกับเพื่อนๆรุ่นเดียวกันและก็ต่างรุ่นกันอยู่ ก็โทรไปคุย โทรไปบอกข่าวสาร นัดเจอกัน...รู้จักสมาชิกรุ่นอื่นจากการเป็นอาสาสมัครไปดูแลรุ่นน้องๆเพราะแต่ละรุ่นเขาก็ต้องการคนช่วยเยอะ เนื่องจากคนเข้าเยอะ”

(สัมภาษณ์ คุณนะ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2549)

จากข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์นั้นพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยในปัจจุบันได้นั้น มีพื้นฐานมาจากการรวมตัวกันของคนที่มีลักษณะเหมือนกัน มีประสบการณ์ปัญหาคล้ายคลึงกันและต้องการแก้ไขปัญหาร่วมกัน(Homophily) จึงส่งผลให้เครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งนั้นผูกพันกันแบบแน่นแฟ้น (Strong Tie) เพราะมีการผูกพันกันแบบเพื่อนที่

เข้าใจซึ่งกันและกัน คอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันและไว้วางใจซึ่งกันและกันอีกทั้งสมาชิกส่วนใหญ่รู้จักและเข้าร่วมสมาคมจากการที่เพื่อนแนะนำกันมาหรือมีเพื่อนอยู่ในสมาคมอยู่แล้ว

จากการวิเคราะห์เครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยสามารถเขียนได้ดังแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 18 แผนภาพแสดงเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากแผนภาพแสดงเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยดังภาพที่ 18 อธิบายได้ว่า การสื่อสารระหว่างคณะกรรมการบริหารและเจ้าหน้าที่เป็นการสื่อสารในแนวตั้ง เนื่องจากคณะกรรมการบริหารมีอำนาจในการบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ เป็นสื่อสารสองทาง โดยมีการสลับบทบาทในการเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารระหว่างคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ เป็นการสื่อสารทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

จากภาพที่ 18 ยังอธิบายได้ว่า การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่และสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นการสื่อสารแนวระนาบ เนื่องจากเจ้าหน้าที่และสมาชิกมีความเท่าเทียมกัน เป็นการสื่อ

สารสองทาง โดยมีการสลับบทบาทในการเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารระหว่างเจ้าหน้าที่และสมาชิก มีรูปแบบการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่และสมาชิกมีลักษณะเช่นเดียวกับการสื่อสารระหว่างสมาชิกและสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย คือเป็นการสื่อสารสองทาง แนวระนาบ มีรูปแบบการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ โดยสมาชิกบางคนที่มีความสนิทสนมกับเจ้าหน้าที่ของสมาคมจะได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่หรือสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยโดยตรง จากนั้นจึงกระจายข่าวสารที่ได้รับไปยังสมาชิกคนอื่นๆในเครือข่าย จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พบว่า หลังจากที่สมาชิกทราบข่าวสารจากทางสมาคม สมาชิก 90% จะบอกต่อไปยังสมาชิกคนอื่นๆที่พวกเขาสนิทสนมในเครือข่าย มีเพียง 10% ที่ไม่มีการกระจายข่าวสารต่อไปยังสมาชิกคนอื่นๆ ซึ่งจากการสังเกตพบว่าสมาชิกที่ไม่มีการสื่อสารไปยังสมาชิกคนอื่นๆ จะเป็นชายรักชายที่มีลักษณะปิดบัง คือไม่ต้องการเปิดเผยต่อบุคคลอื่นว่าตนเองเป็นชายรักชาย

2. รูปแบบการสื่อสารในเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน

การสื่อสารภายในของเครือข่ายสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยมีหลายรูปแบบ และหลายช่องทาง ซึ่งสามารถแบ่งออกตามบทบาทของผู้รับและผู้ส่งสารดังนี้

รูปแบบการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการบริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานกลาง

การสื่อสารมีรูปแบบเป็นการสื่อสารแบบแนวตั้ง โดยคณะกรรมการบริหาร ซึ่งมีสถานภาพตามสายงานบังคับบัญชาที่สูงกว่าจึงอยู่ด้านบน และเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลางอยู่ด้านล่างตามสายงานบังคับบัญชาที่ต่ำกว่า โดยมีช่องทางในการสื่อสารดังนี้

การประชุม

จากการศึกษาพบว่า การสื่อสารระหว่างกันของคณะกรรมการบริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานกลางนั้น มีช่องทางการสื่อสารโดยการประชุม ซึ่งการจัดประชุมระหว่างของคณะกรรมการบริหารอย่างต่อเนื่องนั้นถือเป็นกฎข้อบังคับข้อหนึ่งของการจัดตั้งเป็นสมาคม โดยการประชุมของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การประชุมระหว่างคณะกรรมการบริหาร เพื่อกำหนดแผนการดำเนินงานหรือตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ซึ่งจะจัดขึ้นเป็นประจำเดือนเว้นเดือน โดยในการประชมนั้นๆ จะมีผู้

ผู้อำนวยการสำนักงานกลางเข้าร่วมประชุมด้วย เพื่อบันทึกรายงานการประชุมและนำผลที่ได้จากการประชุมนั้นๆ ไปแจกจ่ายต่อเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลางอื่นๆ ดำเนินการ ซึ่งการแจกจ่ายงานดังกล่าวก็เป็นการเรียกประชุมเช่นกัน

2. การประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลางโดยรวมถึงผู้อำนวยการสำนักงานกลางด้วย ซึ่งจะมีการประชุมกันเป็นประจำทุกๆ เดือน

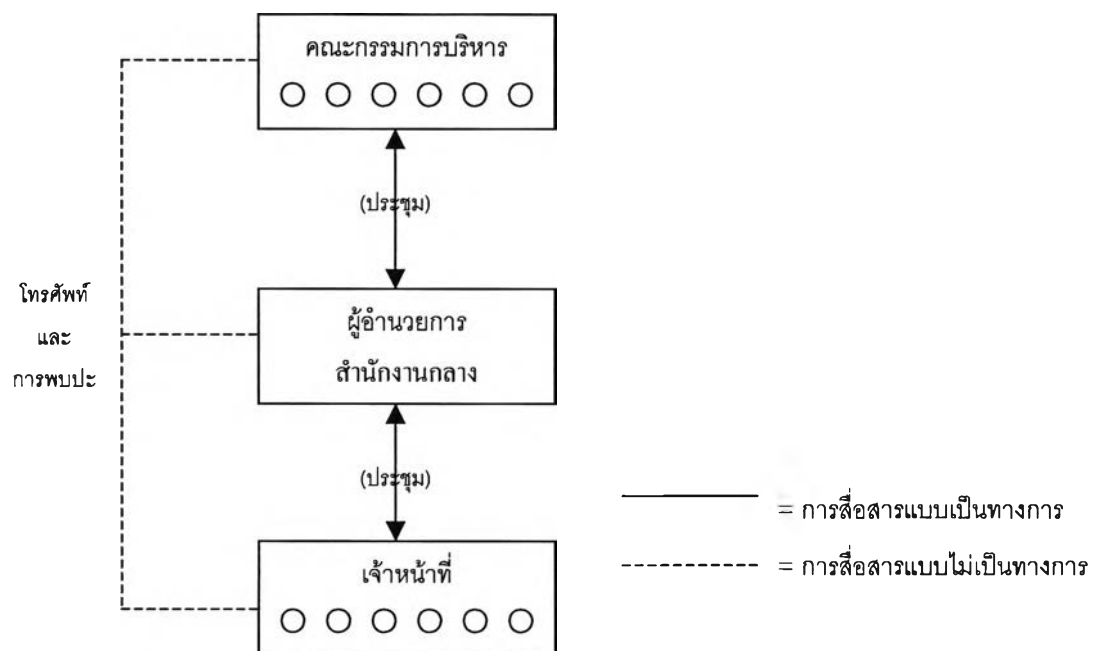
นอกจากผู้อำนวยการสำนักงานกลางจะมีหน้าที่รับแผนงานต่างๆ ลงมาให้กับเจ้าหน้าที่อื่นๆ ดำเนินการแล้ว ผู้อำนวยการสำนักงานกลางยังมีหน้าที่สรุปผลของการดำเนินงานของสมาคมฯ รวมถึงข้อเสนอนะ และปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับสมาคม นำเสนอให้กับคณะกรรมการบริหารทราบในที่ประชุมด้วยเช่นกัน

การโทรศัพท์และการพบปะที่สำนักงาน

นอกจากการประชุมซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารแบบเป็นทางการและมีการกำหนดวาระอย่างชัดเจนแล้ว คณะกรรมการบริหารและเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลางยังติดต่อสื่อสารกันได้ทุกเมื่อผ่านทางโทรศัพท์หรือการพบปะกันที่สำนักงาน โดยคณะกรรมการบริหารจะแวะเวียนเข้ามาที่สำนักงานเพื่อพบปะและพูดคุยบ่อยครั้ง จากการสังเกตพบว่าการเนื้อหาของการพูดคุยไม่ใช่เพียงพูดคุยกันในเรื่องงานเท่านั้น แต่ยังพูดคุยและปรึกษาหารือกันในเรื่องส่วนตัวและเรื่องทั่วไปด้วยด้วย เช่นการปรึกษาเรื่องชีวิตรักเรื่องสถานบันเทิงสำหรับชายรักชายและสถานที่ท่องเที่ยวทั่วไป ข้อมูลข่าวสารเรื่องวงการบันเทิง และเทคโนโลยี

จากการศึกษาสรุปได้ว่ารูปแบบการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการบริหารและเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลาง มีลักษณะการสื่อสารแนวตั้ง แต่ก็เป็นการสื่อสารสองทาง โดยมีผู้เชื่อมโยงเครือข่ายการสื่อสารคือผู้อำนวยการสำนักงานกลาง ลักษณะการสื่อสารนั้น มีทั้งแบบเป็นทางการโดยการจัดประชุมตามวาระที่กำหนด และอย่างไม่เป็นทางการโดยทั้งทางโทรศัพท์และการพบปะพูดคุยกันที่สำนักงานของสมาคม ซึ่งการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการนี้ นอกจากจะสื่อสารกันในบทบาทของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาแล้ว ยังแสดงออกให้เห็นถึงความผูกพันกันแบบฉันทมิตรอีกด้วย

ภาพที่ 19 แผนภาพแสดงรูปแบบการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการบริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานกลาง

รูปแบบการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่สำนักงานกลางและสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานกลางนั้น ถือเป็นตัวแทนของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ที่เป็นตัวเชื่อมโยงเครือข่ายการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการบริหารและสมาชิก โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานกลางจะนำแผนที่ได้จากคณะกรรมการบริหารมาดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารกำหนด ซึ่งการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่สำนักงานกลางและสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นการสื่อสารในแนวระนาบและเป็นการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ โดยมีหลากหลายช่องทางดังนี้

การใช้โทรศัพท์

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่และสมาชิกจะติดต่อสื่อสารกันทางโทรศัพท์ 2 กรณีคือ

1. เมื่อสมาคมจะมีการจัดกิจกรรม เจ้าหน้าที่ก็จะโทรศัพท์ไปยังสมาชิกเพื่อแจ้งและชักชวนให้สมาชิกมาเข้าร่วมหรือมาช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมดังกล่าว นอกจากนั้นสมาชิกเองก็ยืมโทรศัพท์เข้าไปยังสำนักงานเพื่อสอบถามเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้วยเช่นกัน ซึ่งไม่ได้มีการระบุที่แน่นอนว่าเจ้าหน้าที่คนใดหรือตำแหน่งใดจะเป็นผู้โทรไปยังสมาชิก มักจะขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัด ความสะดวกของเจ้าหน้าที่และความสนิทสนมระหว่างเจ้าหน้าที่และสมาชิกคนนั้นๆ

2. เจ้าหน้าที่และสมาชิกจะโทรศัพท์ติดต่อสื่อสารระหว่างกัน โดยพูดคุยในเรื่องทั่วไป หรือเรื่องส่วนตัวต่างๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องของสมาคม เนื่องจากเจ้าหน้าที่และสมาชิกบางคนนั้น นอกจากจะมีความผูกพันกันในเรื่องงานแล้ว ยังมีความผูกพันกันแบบฉันท์มิตร เพราะเจ้าหน้าที่มีความเป็นกันเองกับสมาชิก อีกทั้งยังมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ด้วยความที่มีลักษณะเหมือนกัน มีการร่วมงานกันบ่อยครั้ง จึงทำให้สนิทสนมกัน โดยจะมีการติดต่อกันทั้งทางโทรศัพท์ที่สำนักงาน และโทรศัพท์มือถือส่วนตัวของแต่ละบุคคล

“เขา (เจ้าหน้าที่) ก็จะโทรมาบอกข่าวคราว เรื่องงาน เรื่องส่วนตัว จะจัดกิจกรรม ชวนไปร่วมงาน หรือไปเป็นที่มงาน บางทีเราก็ตูโทรไปตามบ้าง”

(สัมภาษณ์ บิน วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2549)

“ก็มีการโทรหากัน เรื่องงานบ้าง หรือไม่ก็พูดคุยเล่นกัน ตามประสาคนคิดถึงกัน”

(สัมภาษณ์ จุ้ย วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการสังเกตพบว่าสมาชิกที่เจ้าหน้าที่มักจะโทรไปแจ้งข่าวสาร ชักชวนมาร่วมกิจกรรมหรือพูดคุยนั้น มักจะเป็นสมาชิกที่เคยร่วมงานเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมต่างๆ ของสมาคม เนื่องจากเคยร่วมงานกันมาบ้าง จึงมีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน อย่างไรก็ตาม การโทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่ไปยังสมาชิคนั้นไม่สามารถแพร่กระจายข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายสูงหากต้องการโทรศัพท์ไปยังสมาชิกทุกคน เจ้าหน้าที่จึงมักจะขอให้สมาชิกที่ตนโทรศัพท์แจ้งข่าว ช่วยแจ้งต่อหรือกระจายข่าวไปยังสมาชิกคนอื่นๆ ด้วย

การเข้ามาและเวียนและเข้าร่วมประชุมที่สำนักงานกลางของสมาชิก

เมื่อฟ้าสีรุ้งจัดตั้งเป็นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ทำให้ฟ้าสีรุ้งมีสำนักงานเป็นของตนเอง ซึ่งมีพื้นที่กว้างขวางพอสมควร โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. ส่วนของสำนักงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่จะใช้เป็นสำนักงาน โดยด้านหน้าจะมีบอร์ดซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย เช่น ความเป็นมา วัตถุประสงค์ แผนผังแสดงรายชื่อของเจ้าหน้าที่และภาพการทำกิจกรรมที่ผ่านมาของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ด้านในจะเป็นห้องประชุม
2. ส่วน Drop In เป็นส่วนที่ให้สมาชิกเข้ามาใช้ประโยชน์ โดยด้านหน้าของ Drop In จะเป็นโต๊ะวางเอกสารประชาสัมพันธ์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย วารสารสายฝนต้นรุ้ง และถุยงอนามัยสำหรับแจกฟรี ด้านในประกอบด้วยห้องสมุดที่มีหนังสือและงานวิจัยเกี่ยวกับชายรักชาย ซึ่งด้านหน้าของ Drop In จะเป็นกระจกทั้งหมด รวมไปถึงประตูด้วย เพื่อสามารถมองเห็นภายในอย่างชัดเจน จึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยต้องการแสดงให้ผู้คนภายนอกสังเกตเห็นอย่างเปิดเผยเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกมองว่าใช้สถานที่ของสมาคมในการมั่วสุมของชายรักชาย ภายในมีคอมพิวเตอร์ 2 เครื่องที่จัดให้สมาชิกได้เข้ามาใช้ประโยชน์และเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต และห้องสำหรับให้คำปรึกษาแก่สมาชิกที่มีปัญหาทั้งในเรื่องสุขภาพและปัญหาด้านต่างๆ โดยส่วนสำนักงานจะเปิดทำการวันจันทร์ – วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 9.00 ถึง 18.00 น. และส่วน Drop In จะเปิดทำการทุกวัน เวลา 9.00 ถึง 21.00 น. แม้ว่าสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจะไม่มีกฎข้อบังคับในการเข้ามาใช้บริการในส่วน Drop In ของสมาชิก แต่ก็มีการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต

ของสมาคม คือ ห้ามเปิดเว็บไซต์ที่มีรูปโป๊ หรือบันทึกรูปภาพโป๊ลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่
สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจัดไว้บริการ

ภาพที่ 20 โต๊ะวางเอกสารหน้าสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าคนที่สมาชิกจะเข้ามาที่สำนักงานเพื่อติดต่อกับเจ้าหน้าที่นั้น แบ่งเป็น 2
กรณีเช่นกัน คือ

1. สมาชิกเข้ามาที่สำนักงานเพื่อมาเข้าร่วมประชุมในโอกาสต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่แจ้งไป หรือการ
เข้ารับการอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่ทางเจ้าหน้าที่เป็นผู้จัด โดยจะให้ห้องประชุมที่อยู่ในส่วนของสำนักงาน
ในการจัดประชุมและจัดอบรม ซึ่งการจัดประชุมและอบรมแต่ละครั้งจะมีสมาชิกมาเข้าร่วมมากหรือน้อย
ขึ้นอยู่กับความสะดวกและความสนใจต่อเรื่องนั้นๆ ของสมาชิก โดยการสื่อสารในรูปแบบนี้มักเป็นการ
สื่อสารแบบเป็นทางการ

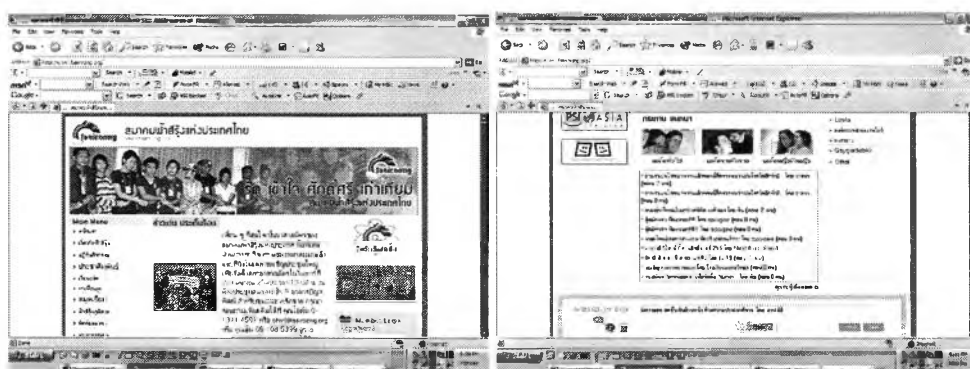
2. สมาชิกเข้ามาที่สำนักงานเพื่อมาแวะเวียนและพบปะกับเจ้าหน้าที่ โดยสมาชิกจะแวะเวียน
เข้ามาพูดคุยทักทาย หรือปรึกษาหารือเรื่องส่วนตัวและเรื่องทั่วไปกับเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ประจำสำนักงานอยู่
แล้ว หรือเข้ามาพูดคุยสอบถามเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวต่างๆ ของสมาคม โดยสมาชิกแต่ละคน จะมี
ความถี่ในการเข้ามาที่สำนักงานแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความสะดวกของแต่ละคน

การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งเว็บไซต์ของสมาคมฯ เมื่อประมาณปี 2547 ภายใต้เว็บไซต์ชื่อสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย (Rainbow Sky Association of Thailand – <http://www.fasiroong.org>) ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ของสมาคมฟ้าสีรุ้งไว้ ยังมีกระดานข่าวเพื่อให้ทั้งเจ้าหน้าที่และสมาชิกเปิดประเด็นหัวข้อต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมเว็บไซต์ ได้แสดงความคิดเห็น และมีการสนทนาผ่านเว็บไซต์อีกด้วย

จากการเข้าไปสังเกตเว็บไซต์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นประจำทุกอาทิตย์ ภายในเวลา 8 เดือน พบว่าสื่ออินเทอร์เน็ตของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยนั้น มีการปรับปรุงข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ทำให้สมาชิกได้ทราบข่าวสารต่างๆ และข้อมูลล่าสุดของสมาคมฟ้าสีรุ้ง นอกจากทางเว็บไซต์แล้ว เจ้าหน้าที่ยังส่งข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับชายรักชายและสมาคม รวมไปถึงการชักชวนสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) อีกด้วย ซึ่งสมาชิกบางส่วนเองก็ติดต่อเข้ามาที่สมาคมผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของสมาคมด้วยเช่นกัน

จากการศึกษาพบว่า สื่ออินเทอร์เน็ตจะเป็นสื่อหนึ่งที่สมาคมฟ้าสีรุ้งให้ความสำคัญเพราะนอกจากจะเป็นทั้งฐานข้อมูลของสมาคมแล้วยังเป็นช่องทางการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ไม่ว่าจะสมาชิกจะอยู่ในเขตกรุงเทพหรือต่างจังหวัดก็สามารถใช้งานได้เหมือนกัน โดยสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจัดตั้งตำแหน่งผู้จัดการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานด้านนี้โดยเฉพาะซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลาง

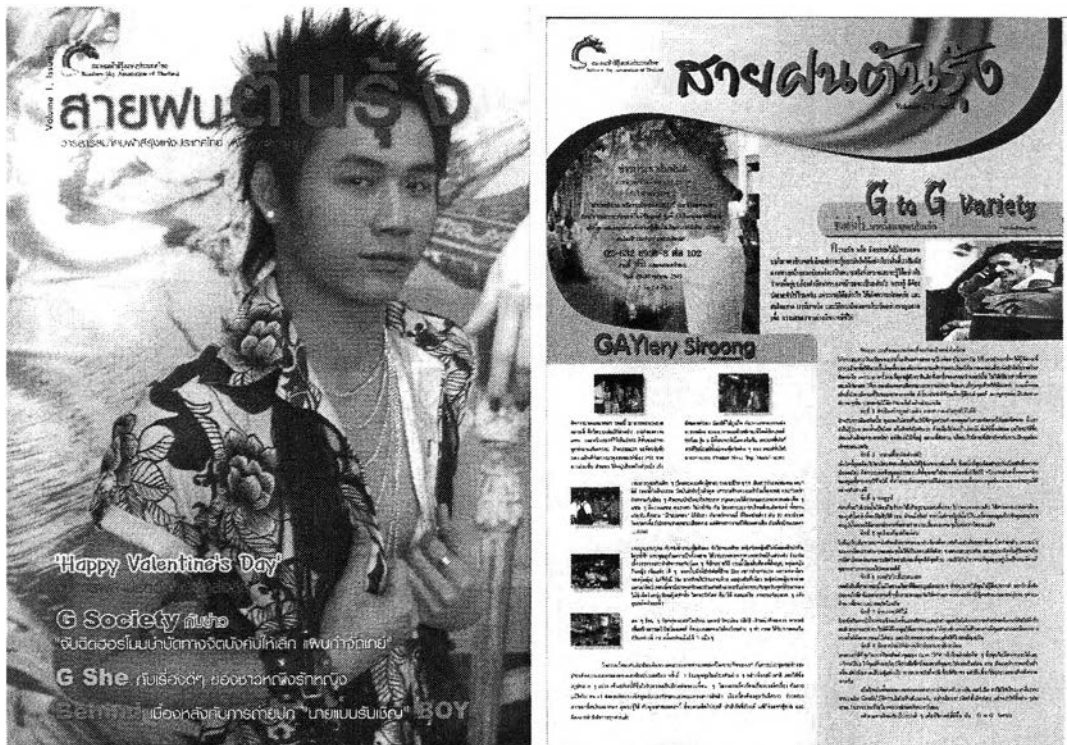

ภาพที่ 21 สื่ออินเทอร์เน็ตทางเว็บไซต์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

วารสารสายฝนต้นรุ่งและสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ

วารสารสายฝนต้นรุ่ง เป็นสื่อที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเพิ่งจัดทำขึ้นได้ไม่นาน ประมาณปี พ.ศ. 2548 จากเล่มแรกเป็นการพิมพ์ลงบนกระดาษสีขนาดเอสี่ ไม่มีสี จำนวน 4-5 หน้า เล่มต่อมาจึงพัฒนาเป็นรูปเล่มให้มีสีสันน่าสนใจขึ้น ภายในประกอบด้วยคอลัมน์ต่างๆ ทั้งสาระความรู้ทั่วไปและเรื่องเกี่ยวกับชายรักชาย รวมไปถึงความเคลื่อนไหวต่างๆ ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ด้านหลังของวารสารจะเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้อ่าน โดยให้สมาชิกส่งแบบสำรวจดังกล่าวกลับมาที่สมาคม

วารสารสายฝนต้นรุ่ง จัดทำขึ้นทุกๆ 2 เดือน โดยตีพิมพ์ครั้งละ 500 เล่ม โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่โครงการเป็นบรรณาธิการ เป็นวารสารที่แจกให้สมาชิกโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ซึ่งสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยแบ่งเงินทุนที่ได้รับจากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนมาใช้ในการจัดทำวารสารสายฝนต้นรุ่ง เจ้าหน้าที่ที่จะจัดส่งวารสารไปยังสมาชิกทางไปรษณีย์บ้าง และวางวารสารไว้ที่หน้าสำนักงานเพื่อให้สมาชิกที่เข้ามาที่สมาคมรับไป หรือนำไปแจกตามสถานบันเทิงต่างๆ ที่มีประชากรชายรักชายอยู่หนาแน่น เช่น ชาวนา ผับ และสวนลุมพินี เป็นต้น

ภาพที่ 22 วารสารสายฝนต้นรุ่ง

จากการศึกษาพบว่า นอกจากวารสารสายฝนต้นรุ่งแล้วนั้น สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ยังผลิตสื่อสิ่งพิมพ์อื่นอีกด้วย โดยสามารถแบ่งสื่อดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นแผ่นพับสี่ ขนาดเอสี่ โดยภายในจะเป็นข้อมูลพื้นฐานของสมาคม บริการของสมาคม และที่อยู่ติดต่อของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย แผ่นพับนี้จะแจกให้กับทั้งสมาชิกและบุคคลภายนอกโดยมีกลุ่มเป้าหมายคือชายรักชาย โดยเจ้าหน้าที่จะวางแผ่นพับนี้ไว้ที่หน้าสำนักงานของสมาคม และแจกจ่ายตามสถานบันเทิงต่างๆ ที่มีกลุ่มเป้าหมาย

2. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อรณรงค์และป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี รวมไปถึงการรณรงค์ให้ชายรักชายใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ เอกสารนี้มีขนาดและรูปแบบแตกต่างกัน มีทั้งลักษณะที่เป็นโปสเตอร์ และแผ่นพับ รูปแบบของภายในมีถุงยางอนามัยและบางแบบจะมีสารหล่อลื่นอยู่ด้วย อีกทั้งยังมีข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอดส์ การใช้ถุงยางอย่างถูกวิธี และข้อความเชิญชวนให้ใช้ถุงยางเมื่อมีเพศสัมพันธ์ โดยใช้ข้อความที่เข้าใจง่าย และภาพของผู้ชายเปลือยที่อยู่ในอิริยาบถขณะมีเพศสัมพันธ์ จากการศึกษพบว่า เหตุที่ต้องใช้ภาพหล่อหลอมดังกล่าว เพราะต้องการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา และดึงดูดความสนใจของชายรักชาย โดยเอกสารนี้จะวางแจกที่หน้าสำนักงานของสมาคม และแจกตามสถานบันเทิงที่เป็นที่นิยมของชายรักชาย ซึ่งแจกทั้งสมาชิกและกลุ่มเป้าหมายของสมาคม

“ภาพที่มันเรทเอ็กซ์เพราะต้องการให้เป็นจุดสนใจ คือเวลาพวกเกย์เห็นภาพผู้ชายเปลือยท่อนบนอยู่ก็เป็นจุดสนใจและเป็นสัญลักษณ์ให้รู้อย่างเด่นชัดว่าจะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับเกย์แน่นอน”

(สัมภาษณ์ จ้อย วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2549)

**คืนนี้ผมขอ...
ใช้ถุงยางกับคุณได้ไหม**

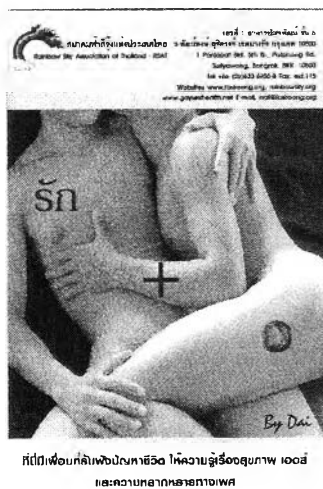
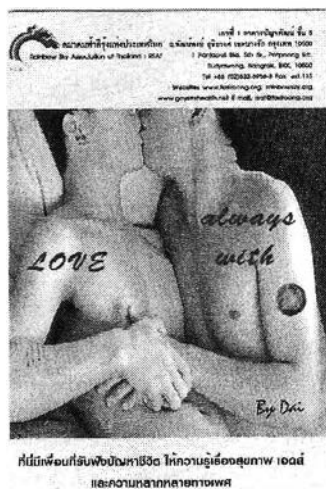
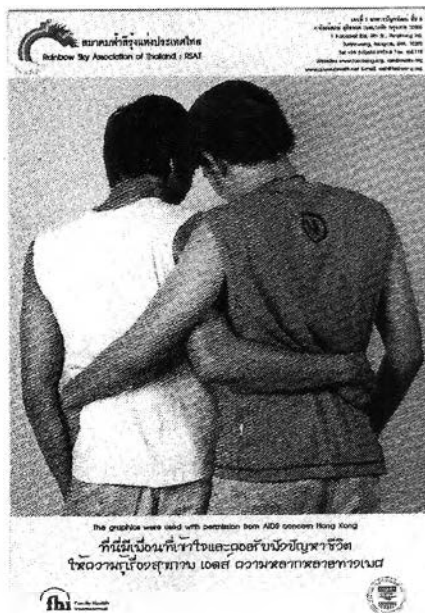
ใช้ถุงยางและเจลหล่อลื่นทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์

www.fasiroong.org
www.gaysexhealth.net

สายสบายใจ 0-2235-4754-5

email : rsat@fasiroong.org
MSN: fasiroong.org@hotmail.com

ภาพที่ 24 สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อรณรงค์และป้องกันเอดส์

การใช้สื่อกิจกรรม

เจ้าหน้าที่ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย มีหน้าที่จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายจากทางคณะกรรมการบริหาร ซึ่งนอกจากจะมีการจัดกิจกรรมเพื่อขยายจำนวนสมาชิกแล้วนั้น ยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมอีกด้วย เช่น การจัดค่ายทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ ซึ่งมีการเชิญสมาชิกรุ่นพี่เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครดูแลสมาชิกรุ่นน้อง การจัดกิจกรรมสังสรรค์ฉลองวันเกิดของสมาชิกที่เกิดภายในเดือนนั้นๆ การจัดการแข่งขันกีฬา ฟ้าสีรุ้ง เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ของสมาคมจะมีการโทรศัพท์ไปแจ้งและชักชวนสมาชิกเพื่อให้เข้าร่วมหรือเป็นอาสาสมัครให้ในกิจกรรมต่างๆ และมีการประชาสัมพันธ์ข่าวการจัดกิจกรรมที่สมาคมจัดขึ้น เจ้าหน้าที่ของสมาคมหรือแม้กระทั่งคณะกรรมการบริหารของสมาคมจะมีโอกาสสื่อสารไปยังสมาชิก โดยส่วนใหญ่เน้นกิจกรรมที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจัดขึ้นจะเป็นกิจกรรมที่สร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง โดยเฉพาะเมื่อเป็นกิจกรรมภายในของสมาคมเอง การพูดคุยจึงเป็นในลักษณะไม่เป็นทางการ ซึ่งทำให้ทั้งเจ้าหน้าที่และสมาชิกเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันและส่งผลให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยกันมากยิ่งขึ้น

รูปแบบการสื่อสารระหว่างสมาชิกและสมาชิก

จากการศึกษาพบว่านอกจากจะมีการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่สำนักงานในฐานะตัวแทนของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยกับสมาชิกแล้ว สมาชิกภายในเครือข่ายของสมาคมยังมีการสื่อสารระหว่างกันอีกด้วย โดยการสื่อสารจะเป็นไปในลักษณะการสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการในแนวระนาบ ซึ่งมีการสื่อสารผ่านหลายช่องทาง ดังนี้

การใช้โทรศัพท์

สมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งบางส่วนจะรู้จักกันก่อนหน้าที่จะเข้าร่วมสมาคมแล้ว และมีการชักชวนต่อกันมาแบบเพื่อนบอกเพื่อน (peer to peer) ด้วยเหตุนี้ทำให้สมาชิกในสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยสนิทสนมและคุ้นเคย อีกเหตุผลหนึ่งคือ การเข้าค่ายพักแรมชีวิตพิชิตยอดส์ร่วมกัน ซึ่งเป็นการใช้ชีวิตด้วยกัน เป็นระยะเวลา 2 วัน 1 คืน โดยกิจกรรมนี้ทำให้สมาชิกที่เข้าค่ายรุ่นเดียวกันและต่างรุ่นกันได้มาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จึงสนิทสนมและผูกพันจนคบหาเป็นเพื่อนกันหลังจากจบค่ายอบรม

“หลังจากจบค่ายไปก็ยังคงติดต่อกันอยู่จนถึงปัจจุบัน คือเป็นเพื่อนสนิทกันไปเลย ทุกวันนี้ก็ยังคบยังคุย นัดเจอกันอยู่”

(สัมภาษณ์ บิน วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2549)

ดังนั้นสมาชิกจึงติดต่อระหว่างกันในบางวาระ หรือบางส่วนยังติดต่อกันเสมอโดยผ่านทางโทรศัพท์ เพราะสะดวกรวดเร็ว โดยสมาชิกมักจะโทรศัพท์ไปยังสมาชิกคนอื่น เมื่อทราบข่าวสารจากทางเจ้าหน้าที่ของทางสมาคมโดยส่วนใหญ่เป็นข่าวเรื่องการจัดกิจกรรมและชักชวนให้สมาชิกอื่นๆ ที่ตนรู้จักและสนิทสนมเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ นอกจากนั้นสมาชิกก็ยังคงโทรศัพท์ติดต่อกับสมาชิกคนอื่นๆ ที่ตนเองสนิทสนมและไว้ใจ เพื่อพูดคุยเรื่องทั่วไป และปรึกษาหารือเรื่องส่วนตัวอีกด้วย

“ติดต่อเพื่อนๆ รุ่นเดียวกันมาตลอดนะ ก็โทรศัพท์คุยกันเสียเป็นส่วนใหญ่ ก็คุยหมดทั้งเรื่องทั่วไป เรื่องส่วนตัว ชวนให้ไปงานของสมาคม นัดเจอกัน คุยกัน”

(สัมภาษณ์ นะ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549)

การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

จากการศึกษาพบว่านอกจากสื่ออินเทอร์เน็ตจะใช้เป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่และสมาชิกแล้ว สื่ออินเทอร์เน็ตยังเป็นช่องทางให้สมาชิกได้ติดต่อสื่อสารระหว่างกันอีกด้วย ทั้งการสื่อสารกันผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และเว็บไซต์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย (<http://www.fasiroong.org>)

ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่าเว็บไซต์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยนั้นมีกระดานสนทนาที่เปิดโอกาสให้สมาชิกและเจ้าหน้าที่เปิดประเด็นในหัวข้อสนทนาต่างๆ และสมาชิกที่เข้ามาชมเว็บไซต์ก็สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนั้นๆ ที่ตนสนใจได้ ซึ่งสามารถพิมพ์ได้ทั้งข้อความและรูปของตนเองประกอบกับข้อคิดเห็นของตนเองได้ด้วย อีกทั้งเว็บไซต์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยยังเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถสนทนาโต้ตอบผ่านทางเว็บไซต์ (Real time chat) ได้ด้วยเช่นกัน โดยสื่ออินเทอร์เน็ตนี้ถือเป็นสื่อที่ทันสมัยและสะดวกรวดเร็วมาก แต่ก็มีข้อจำกัดและเป็นที่ยอมรับในบางกลุ่มที่สนใจและมีอุปสรรคสื่อสารนี้เท่านั้น อีกทั้งกระดานสนทนาและการสนทนาผ่านทางเว็บไซต์เป็นไปในลักษณะ Real time จึงไม่ได้ผ่านการตรวจสอบและพิจารณาก่อนนำมาลงบนเว็บไซต์ ดังนั้นจึงอาจพบถ้อยคำหรือข้อความที่ไม่เหมาะสมบ้าง

การพบปะและการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาคมฟ้าสีรุ้ง แห่งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า นอกจากสมาชิกจะแวะเวียนเข้ามาที่สำนักงานของสมาคมเพื่อพบปะและติดต่อกับเจ้าหน้าที่แล้ว สมาชิกยังคงเข้ามาที่สำนักงานเพื่อพบปะกับสมาชิกคนอื่นๆ ทั้งที่ตนรู้จักและไม่เคยรู้จักอีกด้วย ดังนั้นการเข้ามาแวะเวียนที่สำนักงานของสมาชิคนั้นจะนัดพบปะพูดคุยกับสมาชิกคนอื่นๆ ได้ที่สำนักงานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย สมาชิกยังสามารถพบปะสังสรรค์กับเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่สมาคมจัดขึ้น ซึ่งแต่ละกิจกรรมนั้นนอกจากจะจัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ของแต่ละกิจกรรม ยังทำให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้สมาชิกพบปะและรู้จักกัน ซึ่งช่องทางการสื่อสารนี้เป็นการสื่อสารโต้ตอบกันโดยตรงไม่ผ่านสื่อใดๆ ซึ่งส่งผลให้สมาชิกเกิดความสัมพันธ์กันได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสมาชิกที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน

"ยังติดต่อกับเพื่อนๆ รุ่นเดียวกันอยู่ โทรคุยกันเรื่องทั่วไป หรือไม่ก็บอกข่าวสารของทางสมาคม แล้วก็แวะเข้ามาที่สมาคมบ้าง มานัดเจอเพื่อนหรือไม่ก็มาปาร์ตี้เวลาที่มิกิจกรรม"

“รู้จักเพื่อนรุ่นอื่นจากการที่เข้ามาที่สมาคม ก็เจอคนที่เราไม่รู้จัก ก็ทักทาย พูดคุยกันได้ หรือ ไม่พี่ที่นี้ (เจ้าหน้าที่) เค้าก็จะแนะนำให้เรารู้จัก คือที่นี้เราเป็นกันเองกันอยู่แล้ว ทุกคนเป็นเหมือนเพื่อนกัน”

(สัมภาษณ์: คุณบอย วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2549)

3. ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการธำรงรักษาเครือข่ายสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย เริ่มก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 และมีสมาชิกในเครือข่ายมากกว่า 500 คนในปัจจุบันทั่วประเทศไทย อีกทั้งยังคงมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆทุกปี การที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยสามารถธำรงรักษาเครือข่ายอยู่ได้จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 7 ปี ย่อมมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย โดยการวิจัยนี้จะวิเคราะห์ปัจจัยด้านการสื่อสารที่มีผลต่อการธำรงรักษาเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย โดยวิเคราะห์แยกปัจจัย 3 ระดับคือ ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับกลุ่ม และปัจจัยระดับองค์กร ดังนี้

1. ปัจจัยระดับบุคคล

จากการศึกษาพบว่า การใช้การสื่อสารระดับบุคคล มีผลอย่างมากต่อการธำรงรักษาเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยให้คงอยู่อย่างต่อเนื่องโดยปัจจัยการสื่อสารสำคัญที่พบคือ

1.1 ความประทับใจของสมาชิกต่อสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ในการชักจูงใจเพื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมด้วยการสื่อสารแบบบุคคลต่อบุคคล

สมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยทั้งที่เป็นสมาชิกทั่วไปที่เข้าร่วมงานของสมาคมโดยเป็นเพียงผู้ร่วมงาน และอาสาสมัครที่ร่วมช่วยเหลืองานของสมาคมในฐานะผู้ดำเนินงาน ถือเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการธำรงรักษาเครือข่ายของสมาคม เนื่องจากการศึกษาพบว่า 90% ของกลุ่มตัวอย่างมีการชักชวนให้คนใกล้ชิดหรือคนรอบข้างที่เป็นชายรักชายเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคม เพราะสมาชิกดังกล่าวเห็นว่าสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรที่สร้างประโยชน์ให้แก่สังคม ให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคเอดส์ในชายรักชาย และมีความเข้าใจและต้องการช่วยเหลือกลุ่มชายรักชายอย่างแท้จริง ทำให้ 75% ของผู้ที่ได้รับการชักชวนให้เข้าร่วมสมาคมโดยกลุ่มตัวอย่าง สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

“คิดว่าสมาคมให้อะไรๆ กับคนอย่างพวกเราเอออะนะ สอนให้รู้จักป้องกันตัวจากโรคเอดส์ คือเราคิดว่ามันมีประโยชน์กับเรา ก็อยากจะให้คนอื่น ๆ ที่เค้าเป็นเกย์ได้ประโยชน์ ได้สิ่งดีๆ เหมือนๆ กัน”

(สัมภาษณ์ จี๊บ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549)

“ที่ว่าสมาคมให้ประโยชน์กับเรา ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ และอย่างที่สองคือทำให้ได้เพื่อนแท้กลับมา”

(สัมภาษณ์ จุ๊ย วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549)

จากการศึกษาพบว่าวิธีการที่สมาชิกชักชวนให้ชายรักชายคนอื่นเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งคือการชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความรู้และประโยชน์ให้แก่ชีวิตหรือสังคม เช่น ค่ายทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ และการให้ข้อมูลเรื่องโรคเอดส์

1.2 การมีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้การสื่อสารแบบบุคคลต่อบุคคลมีประสิทธิภาพ

เนื่องด้วยสมาชิก เจ้าหน้าที่ และคณะกรรมการบริหารของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยร้อยละ 90 เป็นชายรักชาย ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินชีวิต ความชอบ และพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน อีกทั้งยังประสบปัญหาในเรื่องที่คล้ายคลึงกัน เช่น การไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม การถูกมองว่าเป็นต้นเหตุของการแพร่กระจายของโรคเอดส์ หรือการถูกมองว่าเป็นบุคคลที่หมกมุ่นและฝังใจในเรื่องเพศ ดังนั้นพวกเขาจึงมีคุณลักษณะที่คล้ายกัน (Homophily) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการถ่ายทอดข่าวสารแบบบุคคลต่อบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารภายในระหว่างบุคคลที่มีสถานภาพในสมาคมระดับเดียวกันหรือต่างระดับกัน

“มันเป็นเพราะว่าเราเข้าใจกัน เหมือนเราพูดภาษาเดียวกัน พูดอะไรกันก็เข้าใจ มันมาจากการที่ว่าเราเป็นคนประเภทเดียวกัน คือเราเป็นเกย์ เพื่อนๆ เราที่นี่ก็เป็นเหมือนกันกับพวกเรา จะเป็นคิงหรือควีน เป็นทอมเป็นดี้ก็แล้วแต่ แต่เราก็เป็นคนพวกเดียวกัน มันเลยทำให้เราคุยกันง่าย เข้าใจซึ่งกันและกัน”

(สัมภาษณ์ สมถวิล เขี่ยมโก่ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการศึกษาพบว่าคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกันของสมาชิก เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการบริหารของสมาคมฟ้าสีรุ้ง ทำให้การสื่อสารระหว่างกันแบบบุคคลต่อบุคคลเป็นไปอย่างราบรื่น เนื่องจากทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารมีความเข้าใจกัน ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ทำให้การเชื่อมโยงเครือข่าย

แน่นแฟ้น และดำรงอยู่ได้ยาวนาน รวมไปถึงประสิทธิภาพที่ดีของการสื่อสารแบบบุคคลต่อบุคคลในการเพิ่มจำนวนสมาชิก คือการสื่อสารจากบุคคลภายในของสมาคมไปยังบุคคลภายนอกที่เป็นชายรักชายซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญ

“คนที่เขาเป็นชายจริงหญิงแท้ บางทีเขาอาจจะไม่เข้าใจเรา อาจจะไม่ถึงกับไม่ยอมรับหรอกนะ เพียงแต่เขาไม่รู้จะเข้าหาเราอย่างไร คุยกับเราเรื่องอะไร แต่เราเป็นเกย์ด้วยตัวเอง รู้ว่าจะสื่อสารกันอย่างไรให้ชายรักชายคนอื่นเขามาเข้าร่วมกับเรา”

(สัมภาษณ์ ระพีพันธ์ จอมมะเริง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

1.3 การมีผู้นำที่เข้มแข็ง เป็นที่รักของสมาชิก และได้รับการยอมรับจากบุคคลภายนอก

ผู้นำในที่นี้หมายถึง อ.วิโรจน์ ตั้งวานิช ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นนายกสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นเวลากว่า 5 ปี และ นายกมลเศรษฐ์ เก่งการเรือ ในฐานะที่เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง

อ.วิโรจน์เคยดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เป็นเจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยว และเป็นวิทยากรในรายการโทรทัศน์และงานวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้อง กับชายรักชาย ดังนั้นท่านจึงเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและได้รับการเคารพจากสังคม อีกทั้ง อ.วิโรจน์ ยังรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ของท่านได้อย่างดีโดยไม่มีข่าวหรือประวัติเสียหาย ท่านจึงได้รับการยอมรับจากสังคม โดยที่ อ.วิโรจน์ยอมรับอย่างเปิดเผยว่าตนเป็นชายรักชาย เมื่อท่านเข้ารับตำแหน่งเป็นนายกสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย จึงส่งผลให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและบุคคลที่ร่วมงานด้วย รวมไปถึงการที่ทำให้สมาคมฟ้าสีรุ้งเป็นที่น่าเชื่อถือของชายรักชายในการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกและการได้รับการยกย่องจากสมาชิกภายในสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยในฐานะผู้นำที่มีความสามารถและเป็นผู้ให้คำแนะนำที่ดีในการดำรงชีวิตของชายรักชาย

“อ.วิโรจน์ เป็นคนที่ให้แง่คิดในการดำรงชีวิตได้หลายด้าน บางอย่างเรามองแค่ด้านเดียว แต่ท่านสอนให้เรามองได้หลากหลาย”

(สัมภาษณ์: คุณบอย วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2549)

“สำหรับ อ.วิโรจน์ เราเคารพนับถือท่านในฐานะที่ท่านเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและเสียสละเอาชื่อตัวเองมาเสี่ยงกับกระเทยเป็นร้อย”

(สัมภาษณ์: คุณจ้อย วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2549)

สำหรับนายกมลเศรษฐี ซึ่งในปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกแต่ถือเป็นผู้นำอีกคนหนึ่งของสมาคมฟ้าสีรุ้ง ฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย เพราะนายกมลเศรษฐีมีบทบาทมากในการบริหารงานของสมาคม เนื่องจากนายกสมาคมคือ อ.วิโรจน์ มอบหมายให้นายกมลเศรษฐีรักษาการแทน โดยให้อำนาจในการตัดสินใจและการบริหารงานต่างๆของสมาคมแก่นายกมลเศรษฐีเป็นผู้ดำเนินการ เนื่องจากอ.วิโรจน์ไม่ค่อยมีเวลาเข้ามาที่สำนักงาน จะแวะเวียนเข้ามาเดือนละ 1 ถึง 2 ครั้งหรือเข้าร่วมการประชุมที่สำคัญ อีกทั้งนายกมลเศรษฐียังเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มเส้นทางสีรุ้งซึ่งกลายมาเป็นสมาคมฟ้าสีรุ้งในประเทศไทยในปัจจุบัน

นายกมลเศรษฐี มีผู้นำที่มีความเข้มแข็งและมีความสามารถ กล่าวคือ นายกมลเศรษฐี เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งในการเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย รวมถึงการมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานของสมาคมฟ้าสีรุ้งมาโดยตลอด ซึ่งนายกมลเศรษฐีเป็นผู้นำที่มีความมุ่งมั่น และบริหารงานของสมาคมอย่างเข้มแข็งเพื่อนำพาให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเติบโตอย่างมั่นคง อีกทั้งนายกมลเศรษฐียังเป็นที่รักของสมาชิกสมาคมฟ้าสีรุ้งทุกคน เนื่องจากนายกมลเศรษฐีเอาใจใส่และให้คำปรึกษาที่ดีในทุกๆเรื่องแก่สมาชิก ทำให้เครือข่ายเกิดความศรัทธา และพร้อมที่จะช่วยเหลืองานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยอย่างเต็มใจ

“ถ้าไม่มีพี่เลี้ยง (นายกมลเศรษฐี) ทุกคนอาจจะไปหมดก็ได้ มองในความเป็นจริงแล้ว การที่เกย์เป็นร้อยจะมารวมกันได้ มันเป็นเรื่องยากถ้าไม่มีจุดที่ดึงดูดหรือจุดที่เป็นศูนย์รวมของพวกเขา เหมือนพี่เลี้ยงเป็นคนที่คอยแก้ไขปัญหาต่างๆ เมื่อใครมีปัญหาจะไปปรึกษาพี่เลี้ยงและจะได้คำแนะนำที่น่าพอใจเสมอ”

(สัมภาษณ์ จุ้ย วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2549)

2. ปัจจัยกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยกลุ่มที่มีผลต่อการธำรงรักษาเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย มีหลากหลายปัจจัยดังนี้

2.1 การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และเสริมสร้างให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรม
สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจัดกิจกรรมให้กับสมาชิกหลากหลายกิจกรรม เช่น

- ค่ายทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ ซึ่งการจัดค่ายแต่ละครั้งจะรับสมัครชายรักชายเข้าร่วมประมาณ 30 – 50 คน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ มีอาสาสมัครที่ทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงประมาณ 50 คน โดยอาสาสมัครดังกล่าวต้องผ่านการอบรมการเป็นที่เลี้ยง หรือเคยเข้าร่วมค่ายอบรมมาก่อน การจัดค่ายนี้ใช้เวลา 2 วัน 1 คืน ไปวันเสาร์กลับวันอาทิตย์ โดยส่วนใหญ่มักจะขอใช้สถานที่ของกองบัญชาการของสภาการศึกษาไทยในการจัด และเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกมองในแง่ลบ ที่เลี้ยงจะจัดให้ออนห้องละ 7-10 คน และแต่ละห้องจะมีที่เลี้ยงคอยดูแลห้องละ 5 คน โดยในปัจจุบันจัดขึ้นแล้ว 19 รุ่น
- กีฬาฟ้าสีรุ้ง ซึ่งมีการจัดขึ้นทุกปี ในแต่ละปีจะมีผู้เข้าร่วมประมาณ 150 – 200 คน โดยการแข่งขันจะแบ่งเป็นสี่ต่าง 4 สี คือ สีเขียว สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน ซึ่งสมาชิกจะทราบสีของตนเองตั้งแต่การจับกลุ่มที่ค่ายทักษะชีวิตพิชิตเอดส์ กีฬาและกิจกรรมที่ใช้ในการแข่งขัน เช่น วิ่งแข่งวิบาก วิ่งเปี้ยว ชักเย่อ การการเต้นประกอบเพลง การประกวดขบวนพาเหรด การประกวดกองเชียร์และผู้นำเชียร์ ซึ่งกิจกรรมกีฬาฟ้าสีรุ้งนี้ จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพของสมาชิก รวมไปถึงการสร้างควมสามัคคีในหมู่คณะ
- การจัดงานวันเกิดแก่สมาชิกที่เกิดในเดือนนั้นๆ เป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่และสมาชิกได้พบปะสังสรรค์กัน เป็นการจัดงานงานเลี้ยงเล็กๆที่สำนักงานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ผัง Drop In แต่ละครั้งจะมีผู้เข้าร่วมประมาณ 20 – 30 คน โดยในงานจะมีการเลี้ยงอาหารซึ่งเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครเป็นผู้ทำกันเอง ซึ่งเงินสนับสนุนนี้ส่วนหนึ่งมาจากการรับบริจาคเงินจากคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่และสมาชิก
- การจัดสัมมนา จัดการเรียนการสอนและการจัดอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะให้แก่สมาชิก เช่น การจัดสัมมนาเรื่องความก้าวหน้าของการรักษาโรคเอดส์ การอบรมเรื่องการป้องกันโรคเอดส์ การอบรมการเป็นเจ้าหน้าที่อาสาสมัครซึ่งมีความดี การสอนภาษาอังกฤษ การสอนแต่งนวดเพื่อสุขภาพ โดยมีความดีในการจัดที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับการจัดการและความพร้อมของเจ้าหน้าที่ และผู้ฝึกอบรม สถานที่จัดคือห้องประชุมที่สำนักงานสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยผังสำนักงาน ซึ่งสามารถรองรับผู้เข้าร่วมได้ประมาณ 20-25 คน

โดยสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยมีการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากการบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้นๆ แล้ว ยังทำให้สมาชิกได้มีโอกาสพบปะกันอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่านอกจากสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจะมีการกระตุ้นให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะผู้เข้าร่วมแล้ว ยังเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะอาสาสมัครที่มีส่วนใน

การวางแผนงาน การร่วมแสดงความคิดเห็น และการช่วยเหลือการจัดกิจกรรมด้วย โดยเมื่อมีการวางแผนการจัดกิจกรรมขึ้น เจ้าหน้าที่ประจำของสมาคมจะประกาศรับสมัครอาสาสมัครเพื่อช่วยในการดำเนินงานของกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งจะมีการประกาศผ่านเว็บไซต์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย และเจ้าหน้าที่ก็ยังใช้วิธีโทรศัพท์สอบถามสมาชิกเป็นรายบุคคล โดยจะเลือกจากสมาชิกที่เคยเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครช่วยเหลืองานของสมาคมมาแล้วหลายครั้ง ซึ่งนอกจากจะได้คนมาช่วยเหลืองานของเจ้าหน้าที่เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นกลุ่ม และเกิดการร่วมมือกัน ส่งผลให้เครือข่ายเข้มแข็งและดำรงอยู่ได้ยาวนาน

“คิดว่าที่ฟ้าสีรุ้งอยู่มาได้นาน เป็นเพราะว่ามันติดตลาด แล้วก็กิจกรรมที่หลากหลาย มีการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่อง จุดขายที่สำคัญคือ การเข้าค่า (ทักษะชีวิตพิชิตเอ็ดส์)”

(สัมภาษณ์ เปเป้ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549)

2.2 สมาชิกสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย มีความสนิทสนมและผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น (Strong Tie)

จากการวิจัยพบว่าสมาชิกภายในสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยนั้นมีความใกล้ชิดสนิทสนม และผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น เนื่องจากสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเน้นการทำกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเปิดโอกาสให้ทั้งเจ้าหน้าที่และสมาชิก หรือสมาชิกและสมาชิกได้ทำงานร่วมกันจึงได้รู้จักและสนิทสนมกันจากการทำงานซึ่งมีลักษณะการทำงานแบบไม่เป็นทางการ ทำงานร่วมกันอย่างเป็นกันเอง เสมือนเป็นเครือญาติ อีกทั้งสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยยังมีคุณลักษณะที่เหมือนกันคือ เป็นชายรักชาย ซึ่งยากที่คนในสังคมจะเข้าใจพวกเขา ดังนั้นการที่พวกเขาารวมตัวกัน จึงมีความเข้าใจ เข้าใจซึ่งกันและกัน และไว้วางใจกัน ส่งผลให้สมาชิกภายในสมาคมสนิทสนมและผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น ซึ่งความสนิทสนมและความผูกพันนี้เองทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่องและก่อให้เกิดเป็นระบบเครือข่ายที่มั่นคงและยั่งยืน

“เป็นเพราะความรัก ความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน ทุกคนสามัคคีช่วยเหลือกันเหมือนพี่เหมือนน้อง ทำให้เราอยู่มาได้จนถึงทุกวันนี้”

(สัมภาษณ์ ทัย วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549)

2.3 การใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยมีการใช้สื่อหลากหลายช่องทางในการสื่อสาร เช่น สื่อกิจกรรม การประชุม โทรศัพท์ วารสารสายฝนต้นรุ้ง จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และเว็บไซต์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย (<http://www.fasiroong.org>)

การใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยถือเป็นปัจจัยสำคัญในการธำรงรักษาเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยให้คงอยู่ เนื่องจากข่าวสารและข้อมูลต่างๆ จะสามารถกระจายไปยังสมาชิกได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้การมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายของสมาคมฟ้าสีรุ้งยังช่วยให้สมาชิกสามารถเลือกช่องทางติดต่อสื่อสารกับสมาคมได้ตามที่ตนเองสะดวก เพราะสื่อแต่ละช่องทางมีประสิทธิภาพและข้อจำกัดในการเข้าถึงที่แตกต่างกัน ดังนั้นการใช้สื่อที่หลากหลายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยทำให้ข่าวสารและข้อมูลต่างๆ กระจายไปยังสมาชิกได้อย่างครอบคลุมและยังสามารถส่งข่าวสารไปยังชายรักชายภายนอกสมาคมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดการรู้จักและสนใจจะเข้าร่วมเป็นสมาชิก อีกทั้งช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายนี้ยังทำให้สมาชิกสามารถติดต่อซึ่งกันและกันได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การเชื่อมโยงเครือข่ายแข็งแรงและสามารถธำรงอยู่ได้ยาวนานถึงปัจจุบัน

2.4 การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างสอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของชายรักชาย

สื่อสิ่งพิมพ์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยคือวารสารสายฝนต้นรุ้งและโปสเตอร์ดรณรงค์การใช้ดูยางอนามัย รวมไปถึงแผ่นพับประชาสัมพันธ์สมาคม และสื่ออินเทอร์เน็ตคือเว็บไซต์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย (<http://www.fasiroong.org>)

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบของสื่อทั้งสองประเภทนี้ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากสื่อทั่วไป คือภาพประกอบของสื่อมักจะเป็นภาพผู้ชายเปลือยหรือกึ่งเปลือยหรือภาพผู้ชายสองคนที่แสดงความรักต่อกัน หรือมีเพศสัมพันธ์กัน เนื่องจากต้องการให้เป็นที่ดึงดูดความสนใจของชายรักชายโดยเฉพาะ

เนื้อหาของสื่อทั้งสองประเภทมักจะมุ่งเน้นไปที่การรณรงค์การใช้ดูยางอนามัยและสารหล่อลื่นเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับชายรักชาย เช่นข่าวของคนในวงการบันเทิงที่เป็นชายรักชาย ข่าวสารด้านกฎหมายและสิทธิของชายรักชายทั้งในและต่างประเทศ ข้อมูลทางสถิติและ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับชายรักชาย เป็นต้น อีกทั้งภาษาของสื่อเป็นภาษาเฉพาะกลุ่มที่นิยมใช้ในกลุ่มชายรักชาย เช่น ตัวอย่างจากวารสารสายฝนต้นรุ่ง Volume 1, Issue 3

“ โอ๊ย โอ๊ย โอ๊ย ช่วยด้วยคะ แหม!!! มันอัดอั้นตันอุราจนจะทะลักล้น หา! อะไรนะเธอคะ ก็ความคิดถึงที่มาตามมีต่อคนอ่านทุกๆคน มาเจอคุณๆ คราวนี้จะขอเมาท์ให้คุ้มค่าการรอคอย ”

ซึ่งการใช้ภาษาเฉพาะนี้ ทำให้ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ตของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยมีความดึงดูดเฉพาะและสามารถเข้าถึงชายรักชายภายนอกสมาคมได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ความเหมาะสมในการเลือกสถานที่เพื่อกระจายสื่อสิ่งพิมพ์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยก็มีผลสำคัญที่ทำให้สื่อไปถึงยังกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงด้วย

“คนถามเราว่า ทำอย่างไรเราถึงจะรู้ว่าเขาต้องการอะไรแบบไหน หรือเขาอยู่ที่ไหนกัน เราต้องรู้แน่อยู่แล้ว เพราะเราเป็นคนในชุมชนเอง มันเลยทำให้เราเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของเราได้ง่าย”

(สัมภาษณ์ ระพีพันธ์ จอมมะเริง วันที่ 28 ก.พ. 49)

จากการศึกษาพบว่าเนื่องจากสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรของชายรักชายซึ่งทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ก็เป็นชายรักชาย จึงทำให้สามารถเข้าใจสมาชิกและกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชายรักชายด้วยกันอย่างถ่องแท้ และสามารถผลิตสื่อออกมาได้อย่างตรงจุดและสอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต และความต้องการของชายรักชาย ทำให้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ตของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดึงดูดกลุ่มชายรักชายภายนอกสมาคมมีความสนใจและเข้าร่วมเป็นสมาชิก หรือให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ และทำให้ชื่อเสียงของสมาคมเป็นที่รู้จักแพร่หลายในกลุ่มชายรักชาย จึงมีชายรักชายสนใจที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมและทำให้การรณรงค์รักษาเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยคงอยู่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า 25% ของกลุ่มตัวอย่างรู้จักและตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกจากการเข้าชมเว็บไซต์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

“รู้จักสมาคมจากในอินเทอร์เน็ต มันมีลิงค์ (Link) มาจากเว็บไซต์เกย์ แล้วก็เลยลองคลิกมา เห็นว่าเค้าทำอะไรน่าสนใจดี มีเรื่องที่มีประโยชน์กับเรา หลังจากนั้นก็เข้ามาเช็คที่เว็บไซต์ของฟ้าสีรุ้งบ่อยๆ จนเรามีจัดเข้าค่ายก็เลยสมัครไปทางเว็บ”

(สัมภาษณ์ ขวัญ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2549)

3. ปัจจัยระดับองค์กร

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยระดับองค์กรที่มีผลต่อการบำรุงรักษาเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย มีดังนี้

3.1 การมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

จากการศึกษาพบว่าสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยวัตถุประสงค์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยที่ส่งออกไปยังสมาชิกและชายรักชายภายนอกมีดังนี้

วัตถุประสงค์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

1. ส่งเสริมให้ความรักสามัคคีในสังคม
2. ส่งเสริมเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด
3. เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางด้านสิทธิเสรีภาพ
4. ปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเท่าเทียมกันในสังคม
5. พัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม
6. พัฒนา ส่งเสริม รวบรวมและประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ด้านงานศึกษาวิจัยโรคเอดส์ ยาเสพติด และด้านสุขภาพ
7. ส่งเสริมกิจกรรมสาธารณประโยชน์โดยไม่เน้นทางด้านธุรกิจหรือผลประโยชน์
8. สร้างความเข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางพฤติกรรมความรักของมนุษย์

วัตถุประสงค์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยนั้นส่งไปยังสมาชิกและชายรักชายภายนอกองค์กรอย่างชัดเจน ซึ่งระบุอยู่ในแผนพับประชาสัมพันธ์และเว็บไซต์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย รวมไปถึงการส่งวัตถุประสงค์ของสมาคมผ่านทางกิจกรรมที่สมาคมจัดอีกด้วย ซึ่งตัวสารนี้มีผลสำคัญต่อการบำรุงรักษาเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย เนื่องจากตัวสารเหล่านี้ทำให้สมาชิกและชายรักชายภายนอกมีความเข้าใจถึงสิ่งที่สมาคมต้องการที่จะทำ อันก่อให้เกิดความเลื่อมใสหรือต้องการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งกับสมาคม อีกทั้งยังทำให้สมาชิกเข้าใจในทิศทางการดำเนินงานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ทำให้การมีส่วนร่วมต่างๆ ในสมาคมมีอยู่อย่างต่อเนื่องและความเข้าใจในวัตถุประสงค์ทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จึงทำให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยสามารถรักษาเครือข่ายมาได้ยาวนาน

“ฟ้าสีรุ้งต้องการจะให้ทุกคนไม่ว่าจะเป็นเพศอะไรก็แล้วแต่ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมไทยได้อย่างสันติ ให้มีความเท่าเทียมกันในสังคม ไม่ว่าจะเป็เพศไหน อันนี้มันมีอยู่ในวัตถุประสงค์เราอยู่แล้ว แต่เพราะความที่เราเป็นคนกลุ่มน้อย ถ้าเราจะทำเรื่องใหญ่ขนาดนั้นได้มันต้องรวมตัวทำด้วยกัน เพราะฉะนั้นคนที่เขาต้องการสิ่งนี้เหมือนกัน เขาก็จะมารวมตัวกับเราเพราะการต่อสู้เดินไปคนเดียวมันไม่มีวัน แต่ถ้าเรารวมกันพลังมันก็จะเยอะขึ้น”

(สัมภาษณ์ ดนัย สินจรงรัตน วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549)

3.2 ความง่ายในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยสามารถธำรงรักษาเครือข่ายไว้ได้เป็นเพราะความง่ายในการเข้าเป็นสมาชิก เนื่องจากผู้ที่สนใจจะเข้าเป็นสมาชิคนั้นสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ทันทีโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ ไม่ว่าจะเป็ข้อจำกัดเรื่องอายุ อาชีพ หรือเพศ ซึ่งบุคคลที่ต้องการสมัครจะเป็นเพศใดก็ได้ และไม่จำเป็นต้องเป็นชายรักชาย ซึ่งจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่าง 24 คนจากทั้งหมด 25คนเป็นชายรักชาย อีกหนึ่งคนเป็นหญิงรักหญิง

การสมัครก็สามารถสมัครผ่านทางเว็บไซต์ของสมาคม การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสมาคม การเข้าร่วมค่ายอบรมทักษะชีวิตพิชิตเฮดส์ และการเข้าไปสมัครที่สำนักงานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย โดยการสมัครจำเป็นต้องทราบชื่อ แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นชื่อจริง และหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่ของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) เพื่อสมาคมจะสามารถติดต่อไปยังสมาชิคนั้นๆ ได้ จากการสังเกตพบว่ามีเพียงอ.วิโรจน์ที่เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมและเป็นนายกสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าความง่ายในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยนั้นมีปัจจัยที่สำคัญมาจากการที่สมาคมมีช่องทางการสื่อสารมากมายและสะดวก โดยความง่ายที่จะเข้าเป็นสมาชิคนั้นกระตุ้นให้ชายรักชายที่สนใจเข้าร่วมสมาคมสามารถทำได้ทันที ทุกที่ ทุกเวลา ทำให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยมีการขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และธำรงเครือข่ายไว้ได้อย่างดี

3.3 การนำเสียงสะท้อนจากกลุ่มผู้เป็ตรีบสื่อของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของการทำงาน

กลุ่มผู้เปิดรับสื่อของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยคือสมาชิกของสมาคม ชายรักชายที่ไม่ได้เป็นสมาชิก และบุคคลทั่วไปที่เข้าร่วมกิจกรรมของสมาคม ผู้อ่านวารสารต้นสายปลายรุ้ง ผู้ที่ได้รับโปสการ์ด แผ่นพับ และผู้ได้ใช้อินเตอร์เน็ตในเว็บไซต์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

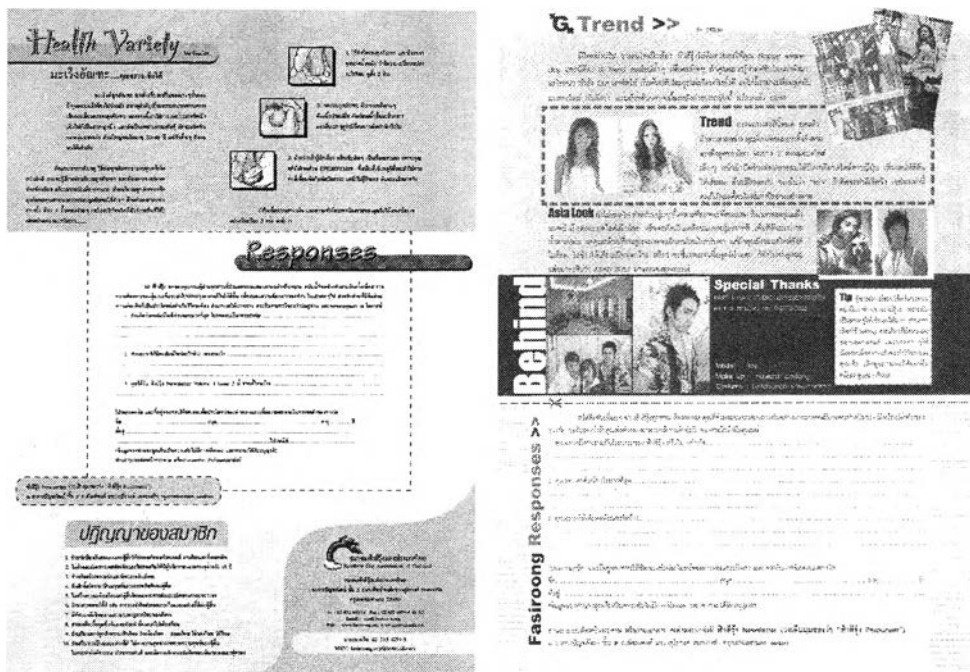
จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้เปิดรับสื่อของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นเสียงสะท้อน (Feedback) ที่สำคัญที่ทำให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยรู้ข้อดี ข้อเสีย ของตนเอง จากนั้นก็พัฒนาและแก้ไขข้อเสียเหล่านั้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพการทำงานอยู่เสมอ เช่น การปรับเปลี่ยนการจัดรูปแบบของวารสารสายฝนต้นรุ้งให้มีสีสันและมีเนื้อหาบันเทิงมากขึ้น หลังจากสมาชิกให้ความเห็นว่าวารสารสายฝนต้นรุ้งไม่ดึงดูดความสนใจเนื่องจากไม่มีสีสัน และมีเนื้อหาที่จริงจังเกินไป หรือการปรับเปลี่ยนรูปแบบของเว็บไซต์ให้มีความทันสมัยขึ้นและมีรูปภาพประกอบที่น่าสนใจ

“เล่มนี้ (วารสารสายฝนต้นรุ้ง) อยากให้มันเหมือนพวกแม็กกาซีนที่เขาอ่านทั่วไป ให้มันดูแบบทันสมัยขึ้น ดูเป็นวัยรุ่นขึ้น มีคนบอกว่าเล่มเก่ามันดูซีเรียสไปหน่อย”

(สัมภาษณ์ เปเป้, บรรณาธิการวารสารสายฝนต้นรุ้ง วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2549)

“เว็บไซต์เขาก็พัฒนาขึ้นนะมีรูปภาพ มีสีสัน มีลูกเล่นขึ้นเยอะ เมื่อก่อนที่เข้าไปดู อะไรเนี่ย เห็นแต่รูปเกย์แก่ๆสองคน รูปโป๊ก็ไม่มี พี่ก็บอกว่าแล้วใครจะเข้ามาดู”

(สัมภาษณ์ จ้อย วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2549)

ภาพที่ 25 การเปิดรับเสียงสะท้อน

กลุ่มผู้เปิดรับสื่อของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ถือเป็นบุคคลที่รับรู้ และพิจารณาเนื้อหาของตัวสารที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยสื่อออกมา เมื่อผู้รับสารมีความพึงพอใจต่อสารที่ได้รับ ผู้รับสารก็จะแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น การส่งแบบสำรวจจากด้านหลังของวารสารต้นสายปลายรุ้งกลับมาที่สมาคม การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์มายังสมาคม และการเขียนแสดงความคิดเห็นในกระดานข่าวของเว็บไซต์สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย เป็นต้น

กลุ่มผู้เปิดรับสื่อของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นกลุ่มสำคัญที่ทำให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยทราบว่าองค์กรประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ทราบข้อดี ข้อเสีย ข้อเด่น ข้อด้อย ขององค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการทำงาน รวมทั้งการปรับปรุงเครือข่ายของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

3.4 สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรชายรักชายองค์แรกและองค์กรเดียวในประเทศไทยที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติ

เนื่องจากสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรแรกและองค์กรเดียวในประเทศไทยขณะนี้ที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มชายรักชายเพื่อประโยชน์แก่ชายรักชายและสร้างประโยชน์แก่สังคมไทย ที่ได้รับการรับรองและผ่านการอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรภาคีรัฐบาล

ในการจะผ่านการอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติได้นั้นต้องผ่านขั้นตอนในการตรวจสอบมากมาย โดยเฉพาะเมื่อเป็นองค์กรของชายรักชายแล้วด้วยนั้น แต่ในที่สุดฟ้าสีรุ้งก็สามารถผ่านขั้นตอนต่างๆมาได้และจัดตั้งเป็นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยในที่สุด

จากการศึกษาพบว่าการที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรชายรักชายองค์แรกและองค์กรเดียวในประเทศไทยที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาตินั้นมีผลในการการสร้างควมไว้วางใจและความน่าเชื่อถือของตัวองค์กรแก่สมาชิกและชายรักชายที่สนใจจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคม เนื่องจากภาพลักษณ์ของการรวมตัวกันของชายรักชายในประเทศไทยยังถูกมองว่า เป็นการรวมตัวกันเพื่อการมีเพศสัมพันธ์ ดังนั้นเมื่อสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจัดตั้งขึ้นโดยได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติอย่างถูกต้อง จึงทำให้ชายรักชายภายนอกไว้วางใจที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิก อีกทั้งยังทำให้สมาชิกของสมาคมเกิดความมั่นใจในสถานภาพของการเป็นสมาชิก ว่าสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจะไม่ทำให้เสื่อมเสียหรือส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของตนเอง

"สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรชายรักชายองค์แรกและองค์กรเดียวในประเทศไทยเลยที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการวัฒนธรรม ซึ่งมันใช้เวลานานและลำบากมากกว่าจะได้มายืนตรงนี้ เราทุ่มเทมาก ซึ่งเป็นความภูมิใจอย่างหนึ่ง อย่างมากเลยละของพวกเขา ถ้าสักวันหนึ่งจะต้องไม่มีสมาคมเราคนที่สร้างมันมาก็ต้องเสียใจมากๆ"

(สัมภาษณ์ สมถวิล เขียมโก่ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

"จริงๆ เคยได้ยินชื่อฟ้าสีรุ้งมาตั้งนานแล้วนะจากเพื่อนๆ เขาก็ชวนไปทำกิจกรรมบ้าง แล้วบอกว่ามีการเข้าค่ายด้วย เป็นค่ายแค่ 2 วัน 1 คืน เขาก็ชวนเราไปเข้าตั้งนานแล้วละ แต่ตอนแรกก็ไม่อยากไปไง

คือเราไม่รู้ว่่าฟ้าสีรุ้งคืออะไร เป็นองค์แบบไหน ใ่ว้ใจได้หรือเปล่่า พอเริ่มได้ยินชื่อบ่อยเข้า เราก็เริ่มคุยถามจากคนอื่น แล้วก็เข้าไปดูในเว็บไซต์ของเขา แล้วเลยรู้ว่่า เขาเชื่อถือได้นะ ไม่ใช่พวกจัดกลุ่มมั่วๆ แล้วเขาก็มีการจัดตั้งเป็นสมาคมอย่างถูกต้อง ตอนหลังก็เลยลงทะเลเบียนไปลองเข้าค่ายกับเขาดู ซึ่งก็รู้สึกดี”

(สัมภาษณ์ กบ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

ดังนั้นการที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรเกิดภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือต่อสมาชิก ชายรักชายกลุ่มเป้าหมายภายนอกองค์กร รวมไปถึงคนอื่นๆในสังคม ทำให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยรักษาเครือข่ายมาได้ยาวนาน

4. กลยุทธ์การสื่อสารในการสร้างความเข้าใจต่อบุคคลภายนอกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

การสื่อสารในการสร้างความเข้าใจต่อบุคคลภายนอกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นการสื่อสารโดยมีสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นผู้ส่งสาร (Sender) และมีบุคคลภายนอกสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มบุคคลภายนอกที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยต้องติดต่อประสานงานด้วยโดยตรง ในที่นี้หมายถึงสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจถึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเป็นสมาคม เนื่องจากการสร้างความเข้าใจนี้ส่งผลอย่างยิ่งต่อได้รับอนุมัติการจัดตั้งสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย 2) บุคคลภายนอกทั่วไป ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงที่ไม่ได้มีความเบี่ยงเบนทางเพศ เป็นผู้รับ (Receiver) ซึ่งการสื่อสารนี้เป็นการสื่อสารภายนอกของสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยในการสร้างความเข้าใจให้บุคคลภายนอกสมาคมที่เป็นชายจริงหญิงแท้ และไม่ได้มีความเบี่ยงเบนทางเพศได้ทราบว่าบุคคลที่เป็นชายรักชายไม่ใช่บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต เป็นบุคคลธรรมดาที่สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และเป็นที่ยอมรับในสังคม โดยสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจต่อบุคคลภายนอกดังนี้

การสื่อสารในการสร้างความเข้าใจต่อบุคคลภายนอกที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยต้องติดต่อประสานงานด้วยโดยตรง : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติ

การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจต่อสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติเป็นการสื่อสารที่สำคัญ เนื่องจากสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจำเป็นต้องทำให้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติเห็นถึงความสำคัญของการจัดตั้งสมาคม เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติอนุมัติการจัดตั้งสมาคมตามการยื่นคำขอของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจต่อสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติ เริ่มจากการยื่นขออนุมัติในการจัดตั้งเป็นสมาคมของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2546 โดยมีนางสาวสมถวิลเป็นตัวแทนในการดำเนินการ เนื่องจากนางสาวสมถวิลเคยดำเนินการขอจัดตั้งองค์กรด้านสุขภาพที่ตนเคยร่วมงานองค์กรหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยนางสาวสมถวิลยื่นแบบคำร้องขอจดทะเบียนใบอนุญาต (วธ.๑) ให้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติ พร้อมเอกสารสำคัญของสมาคมฟ้าสีรุ้งเพื่อเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาการจัดตั้งสมาคมตามที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติกำหนด ประกอบด้วย รายงานการประชุมผู้เริ่มการจัดตั้งสมาคม หนังสืออนุญาตให้ใช้สถานที่ตั้งสมาคม แผนที่ตั้งสำนักงานของสมาคม บัญชีรายชื่อของผู้ที่จะเป็นสมาชิกของสมาคม โดยกรณีที่จะใช้คำว่า แห่งประเทศไทย จำเป็นจะต้องมีสมาชิกกระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ จำนวน 1 ใน 3 ของประเทศไทย ซึ่งก็คือ 25 จังหวัด ประวัติของผู้เริ่มการจัดตั้งสมาคม สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนบ้านของผู้เริ่มการจัดตั้งสมาคม สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับรองประวัติของผู้เริ่มการจัดตั้งสมาคม และคำอธิบายเกี่ยวกับการจัดตั้งสมาคม ซึ่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติ แจ้งว่าจะติดต่อกลับไปเมื่อได้รับการอนุมัติหรือเมื่อต้องการให้แก้ไขเอกสารประกอบการจัดตั้งสมาคม

สัมภาษณ์ได้ข้อมูลว่า หลังจากผ่านไปเป็นเวลาประมาณ 3 เดือน สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยกลับไม่ได้รับการติดต่อจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติเลย สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจึงติดต่อกลับไปยังสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติเพื่อสอบถามความคืบหน้า แต่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่คนหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งชาติแห่งชาติว่าพบเอกสารการขอจัดตั้งของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยถูกเก็บอยู่ที่กองเอกสารไม่ใช้งาน เนื่องจากผู้ที่ไม่ประสงค์ให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจดทะเบียนเป็น

สมาคมอย่างถูกต้อง เพราะเห็นว่าเป็นความไม่เหมาะสมที่จะจัดตั้งสมาคมชายรักชายในประเทศไทย ไม่ว่าจะจัดตั้งเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตามเพียงเพราะสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรชายรักชาย และการอนุมัติการเป็นจัดตั้งสมาคมที่จัดตั้งโดยชายรักชายและเพื่อชายรักชายอาจส่งผลให้สังคมมองว่า คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติสนับสนุนการเป็นชายรักชาย

ดังนั้นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจึงอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสมาคมให้กับเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติทราบและเข้าใจ โดยการอ้างถึงปัญหาที่ชายรักชายในประเทศไทยประสบอยู่ขณะนั้น ซึ่งก็คือ การไม่ได้รับความสิทธิอย่างเท่าเทียมในสังคม การถูกรังเกียจว่าเป็นบุคคลวิกลจริต ภาพลักษณ์ของชายรักชายถูกมองว่าเป็นพวกผีไฟทางเพศและเป็นกลุ่มที่แพร่กระจายโรคเอดส์ อีกทั้งการสำรวจในปีพ.ศ. 2546 พบว่าชายรักชาย 17.3% ติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากการไม่ได้รับความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อเอดส์อย่างถูกต้อง เพราะการรณรงค์เน้นกลุ่มเป้าหมายไปที่ผู้ชายและหญิงบริการ ไม่มีหน่วยงานใดให้ความสำคัญกับกลุ่มชายรักชายโดยเฉพาะ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อสภาพจิตใจของชายรักชาย ทำให้พวกเขาารู้สึกโดดเดี่ยวและแตกแยกจากสังคม เพราะไม่มีคนที่ช่วยเหลือหรือเข้าใจพวกเขา รวมไปถึงการเพิ่มขึ้นของอัตราการผู้ติดเชื้อเอดส์ในชายรักชายรักในอนาคตก็น่ากลัวหากยังไม่มีหน่วยงานใดที่เจาะจงและเข้าถึงชายรักชายโดยเฉพาะ ซึ่งการจัดตั้งสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจะทำให้ชายรักชายที่ประสบปัญหาดังกล่าวได้รับความช่วยเหลือ และการลดอัตราการผู้ติดเชื้อเอดส์รายใหม่ในชายรักชาย

จากการสัมภาษณ์ได้พบว่าเป็นความโชคดีของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยอย่างมาก ที่เจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่องดังกล่าวมีบุคคลในครอบครัวเป็นชายรักชาย จึงทำให้เข้าใจถึงความสำคัญในการจัดตั้งสมาคมของฟ้าสีรุ้งและยังช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ของสมาคม โดยให้เน้นเรื่องการสร้างความเท่าเทียมและการสร้างประโยชน์แก่สังคม มากกว่าจะเน้นที่เรื่องคุณภาพชีวิตของชายรักชาย เพื่อชี้ให้เห็นว่าสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยสามารถช่วยเหลือสังคมได้ อีกทั้งยังทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และแนะนำนอกจากจะเน้นเรื่องการป้องกันการติดเชื้อเอดส์แล้ว ควรเพิ่มเรื่องยาเสพติดลงไปด้วย เพราะเรื่องยาเสพติดเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หากเพิ่มเรื่องนี้เข้าไปด้วยจะช่วยเพิ่มน้ำหนักในการพิจารณาของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งคำแนะนำดังกล่าวช่วยให้คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติยอมรับคำร้องขอจัดตั้งเป็นสมาคมของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยอย่างละเอียดอีกครั้ง

อย่างไรก็ดี การดำเนินการหลังจากนั้นของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ก็เกิดปัญหาติดขัดบ้าง สัมภาษณ์ได้ข้อมูลว่าแม้คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจะเข้าใจและยอมรับความสำคัญของการจัดตั้งสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยก็ตาม ซึ่งสืบเนื่องมาจากการเรียกร้องผลประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่บางคน และแม้ว่าสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยไม่สามารถตอบแทนเป็นทรัพย์สินได้ จึงขอความเห็นใจและตอบแทนเป็นการเสนอความช่วยเหลือและการแสดงน้ำใจในเรื่องที่พอจะกระทำทดแทน ทำให้การดำเนินการขอจัดตั้งสมาคมของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยผ่านไปด้วยดียิ่งขึ้น แม้ว่าจะต้องใช้เวลานานถึง 7 เดือน สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยก็ได้รับการอนุมัติและรับรองการเป็นสมาคมอย่างถูกต้องตามกฎหมายจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ซึ่งการได้รับการอนุมัติดังกล่าว มีส่วนสำคัญมาจากการสร้างความเข้าใจให้คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเห็นว่าสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ที่ถึงแม้จะเป็นองค์กรชายรักชายและมีบุคคลที่เป็นชายรักชายเป็นกลุ่มเป้าหมาย แต่นอกเหนือจากนั้นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยยังสามารถช่วยสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวม ส่งเสริมให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียม รวมไปถึงการเล็งเห็นความสำคัญของรักษาความมั่นคงของประเทศที่ว่าด้วยเรื่องการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดและโรคเอดส์

การสื่อสารในการสร้างความเข้าใจต่อบุคคลภายนอกทั่วไป

บุคคลภายนอกทั่วไปในที่นี้หมายถึง บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงที่ไม่ได้มีความเบี่ยงเบนทางเพศ โดยการสื่อสารนี้เป็นการสื่อสารภายนอก จากสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยไปยังบุคคลภายนอกสมาคมที่เป็นชายจริงหญิงแท้ เพื่อสร้างความเข้าใจให้พวกเขาทราบว่าบุคคลที่เป็นชายรักชายไม่ใช่บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต เป็นบุคคลธรรมดาที่สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และไม่ควรถูกกีดกันจากสังคม โดยสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

1. สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์และโทรทัศน์

สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยสร้างความเข้าใจต่อบุคคลภายนอกผ่านโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ข่าวสารสามารถกระจายได้อย่างกว้างขวางในเวลาอย่างรวดเร็ว

จากการศึกษาพบว่า การใช้ช่องทางนี้ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจะเป็นไปในลักษณะเป็นครั้งคราว ไม่มีการกำหนดเวลาที่ชัดเจน เนื่องจากการที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยได้สื่อสารผ่าน

สื่อมวลชนนั้น ไม่ได้เกิดจากการวางแผนการประชาสัมพันธ์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเอง แต่เกิดจากการที่สื่อมวลชนต้องการจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นต่างๆที่เกี่ยวกับชายรักชายเพื่อไปใช้ในการประกอบกับการเสนอประเด็นที่ได้รับความสนใจอยู่ในขณะนั้น เช่น เมื่อสถิติการติดเชื้อเอดส์ในชายรักชายสูงขึ้นหรือลดลง หรือเมื่อชายรักชายออกมาเรียกร้องเนื่องจากไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมในสังคม หรือเรื่องใดก็ตามที่ชายรักชายถูกพาดพิงถึง เมื่อนั้นสื่อมวลชนจะติดต่อขอสัมภาษณ์และขอข้อคิดเห็นจากคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ซึ่งอาจารย์วิโรจน์และนายกมล เศรษฐ์จะทำหน้าที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์และแสดงความคิดเห็นดังกล่าว เนื่องจากทั้งสองท่านเป็นผู้นำของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยและได้รับความน่าเชื่อถือจากสังคม จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่สื่อมวลชนเลือกสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยในการเป็นผู้ให้ข้อมูลเนื่องจาก สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างเปิดเผยว่าเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยชายรักชายและจัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ชายรักชาย อีกทั้งการที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจดทะเบียนเป็นสมาคมอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยได้รับความน่าเชื่อถือในการให้ข้อมูล

เนื่องจากประเด็นที่สื่อมวลชนต้องการเป็นประเด็นที่เกิดขึ้นขณะนั้นและกำลังได้รับความสนใจ การติดต่อขอสัมภาษณ์มายังสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจึงเป็นไปอย่างกะทันหัน ทำให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยไม่ได้เตรียมตัวหรือกำหนดแผนในการให้สัมภาษณ์และแสดงความคิดเห็น อีกทั้งข้อมูลที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยสื่อสารผ่านสื่อมวลชนออกไปนั้น เป็นการกำหนดโดยสื่อมวลชนและประเด็นที่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ดีสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยถือว่าให้สัมภาษณ์และแสดงความคิดเห็นดังกล่าวนั้นเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับชายรักชายต่อบุคคลภายนอก เนื่องจากเป็นโอกาสที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยได้ออกมาอธิบายและเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชายรักชาย เพราะเป็นการให้ข้อมูลโดยกลุ่มของผู้ที่เป็นชายรักชายเอง ซึ่งการให้ข้อมูลผ่านสื่อมวลชนของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์และกรอบการทำงานของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

“เมื่อมีประเด็นข่าวสาธารณะเมื่อไร สมาคมก็จะมีโอกาสออกไปเสนอประเด็นเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของพุทธศาสนากับเกย์ หรือสิทธิต่างๆ หรือการจัดระเบียบสังคม เราก็จะมีโอกาสเข้าไปให้ความรู้ ซึ่งรายการ (โทรทัศน์) เขาก็จะเป็นคนติดต่อมาในฐานะที่เราเป็นสมาคมที่ทำงานด้านนี้ นอกจากนั้นก็นานๆทีเราก็จะมีโอกาสเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์บ้าง ซึ่งเนื่องมาจากจะมีประเด็นทางสังคมมาก่อน พอมีประเด็น เราก็จะให้ข่าว ซึ่งจะไม่ค่อยมีเวลาเตรียมตัวก่อน เพราะส่วนใหญ่เป็นประเด็นด่วน”

(สัมภาษณ์ กมลเศรษฐี เก่งการเรือ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2549)

แม้ว่าการสื่อสารเพื่อการสร้างความเข้าใจต่อบุคคลภายนอกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยผ่านสื่อมวลชน จะเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว แต่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยก็ไม่สามารถเลือกใช้ช่องทางนี้ได้ตามต้องการของสมาคมเอง เนื่องจากสื่อมวลชนจะไม่ให้ความสนใจกับการเสนอข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชายรักชาย แต่จะสนใจเรื่องที่เป็นเหตุการณ์แปลกและเหตุการณ์ที่เป็นแง่ลบ ทำให้เป็นการยากต่อสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยที่จะเสนอข้อมูลเกี่ยวกับชายรักชายเพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคคลภายนอกผ่านสื่อนี้

“ถ้าจะทำข่าวเรื่องกะเทยต้องเป็นเรื่องข่าวแปลกๆ ข่าวแฉ ถ้าเกิดจะทำอะไรเป็นเรื่องเป็นราวทีวีหรือหนังสือพิมพ์ก็ไม่สนใจอีก เราจึงมีโอกาสน้อยมากๆ นอกจากจะมีกระเทยแฉๆ ทำเรื่องไม่ดี เราจึงจะมีโอกาสออกไปพูดแก่ข่าว สร้างความเข้าใจ”

(สัมภาษณ์ วิโรจน์ ตั้งวานิช วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

2. สื่อกิจกรรม

การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องชายรักชายต่อบุคคลภายนอกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยผ่านสื่อกิจกรรมนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย และกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานอื่นและเชิญชวนให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเข้าร่วม

2.1. กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจัดกิจกรรมขึ้นมากมาย ซึ่งแต่ละกิจกรรมจะมีวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของการจัดกิจกรรมแตกต่างกันออกไป กิจกรรมที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจัดขึ้นโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมทั้งที่เป็นชายรักชายและไม่เป็นชายรักชาย คือการจัดกิจกรรมให้ความรู้นอกสถานที่ เช่น โรงเรียน เรือนจำ และสถานบันเทิง โดยเจ้าหน้าที่ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจะติดต่อไปยังสถานที่ต่างๆ และเมื่อสถานที่ดังกล่าวยินดีที่จะให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเข้าไปจัดกิจกรรมให้ความรู้ สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยก็จะส่งทีมเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครที่ผ่านการอบรมจากสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยและศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทยเข้าไปทำกิจกรรมยังสถานที่นั้นๆ

กิจกรรมให้ความรู้ที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจัดขึ้นจะมีความแตกต่างออกไปตามสถานที่ เช่น การจัดกิจกรรมในโรงเรียน จะมีการแสดงละครเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องเอ็ดส์ ซึ่งเนื้อหาของละครจะเป็นเรื่องราวสอดแทรกความรู้ ความเข้าใจเรื่องการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย การปฏิบัติตัวเพื่อหลีกเลี่ยงการติดเชื้อเอ็ดส์ อีกทั้งมีการจัดเสวนาเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องเพศ ซึ่งเนื้อหาจะเกี่ยวกับ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยอันควรและหากมีเพศสัมพันธ์ต้องทำอย่างถูกต้องเพื่อหลีกเลี่ยงการติดเชื้อเอ็ดส์หรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ รวมไปถึงการให้ความเข้าใจในเรื่องความหลากหลายทางเพศ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจว่าในสังคมไม่ได้มีเพียงผู้หญิงและผู้ชายตามที่เรามองเห็น แต่ยังมีกลุ่มคนที่เป็นชายรักชายหรือหญิงรักหญิงอยู่ด้วย ซึ่งพวกเขาเป็นคนปกติทั่วไปในสังคม ไม่ได้มีความแตกต่าง และทุกคนไม่ว่าจะเป็นเพศใดล้วนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติและเท่าเทียม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเข้าไปจัดกิจกรรมให้ความรู้มาแล้วหลายโรงเรียน เช่น โรงเรียนเซนต์จอห์นวิทยาลัย โรงเรียนหอวัง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี และโรงเรียนสามเสนวิทยาคม เป็นต้น

ส่วนการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในสถานบันเทิงของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย แม้ว่าจะเน้นไปที่สถานบันเทิงของชายรักชาย แต่ก็มีกรเข้าไปจัดกิจกรรมในสถานบันเทิงอื่นด้วยเช่นกัน เช่น บาร์เกย์ อาบอบนวด และอาโกโก้ เป็นต้น โดยการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในสถานบันเทิงจะมีลักษณะและรูปแบบเหมือนกับการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในเรือนจำ คือจะเป็นการให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติตนในการหลีกเลี่ยงการติดเชื้อเอ็ดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ ซึ่งการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในเรือนจำของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเป็นเรื่องใหม่ ที่เพิ่งเริ่มจัดขึ้นประมาณหนึ่ง เนื่องจากพบการวิจัยว่านักโทษ โดยเฉพาะนักโทษชายจัดเป็นหนึ่งในกลุ่มเสี่ยงของผู้ติดเชื้อเอ็ดส์ โดยเรือนจำที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยได้เข้าไปจัดกิจกรรมให้ความรู้มาแล้ว เช่น เรือนจำบางขวาง เรือนจำคลองเปรม และเรือนจำพิเศษธนบุรี

จากการศึกษาพบว่าการจัดกิจกรรมให้ความรู้นอกสถานที่ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย จะเน้นไปในเรื่องของการป้องกันและการรณรงค์การติดเชื้อเอ็ดส์ เนื่องจากทุนในการจัดกิจกรรมที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยได้รับนั้น เป็นทุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวกับสุขภาพและสาธารณสุข การนำทุนดังกล่าวมาใช้จึงต้องให้สอดคล้องกับข้อตกลงของการรับทุนดังกล่าว อีกทั้งหากสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเข้าไปติดต่อยังสถานที่ต่างๆ โดยเน้นกิจกรรมให้ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องชายรักชายเพียงเรื่องเดียวจะมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกปฏิเสธในการจัดกิจกรรม เนื่องจากอาจจะไม่ได้รับความสนใจ

จากสถานทีนั้นๆโดยเฉพาะในโรงเรียน เพราะไม่ถือเป็นกิจกรรมการให้ความรู้ที่เป็นเรื่องสำคัญและไม่สร้างประโยชน์ หรืออาจไม่ได้รับการยอมรับเพราะเกรงว่าจะเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมความเป็นชายรักชาย

2.2. กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานอื่นและเชิญให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเข้าร่วม

ในบางครั้งหน่วยงานอื่นๆทั้งภาครัฐและเอกชนมีการเชิญให้สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเข้าร่วมกับกิจกรรมของหน่วยงานของตน ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดงานจะแตกต่างกันและหลายหลาย ขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่จัดกิจกรรมเป็นผู้กำหนด ในการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยนั้น หลายกิจกรรมถือเป็นโอกาสในการนำเสนอตัวเองต่อบุคคลภายนอกและสร้างความเข้าใจเรื่องชายรักชายด้วย เช่น สำนักงานกรุงเทพมหานครจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนขึ้นและเชิญสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว โดยสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยได้ส่งเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครไปยังชุมชนที่เข้าร่วมโครงการเพื่อให้ความรู้ในเรื่องของการพัฒนาชุมชนและสุขภาพ และสอดแทรกเนื้อหาเรื่องสร้างความเข้าใจและการยอมรับว่าสังคมในปัจจุบันไม่ได้มีเพียงผู้ชายและผู้หญิงเท่านั้น แต่ยังมีกลุ่มคนที่เป็ชายรักชายหรือหญิงรักหญิงอยู่ด้วย ซึ่งทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติเมื่อทุกคนมีความเข้าใจซึ่งกันและยอมรับในความแตกต่างในพฤติกรรมเรื่องเพศของผู้อื่น หรือกลุ่ม SWING (Service Worker IN Group) จัดงานวันวาเลนไทน์ขึ้น และเชิญสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยส่งเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมโดยการจัดชบวนพาเหรดเพื่อการรณรงค์การมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัยและการแจกถุงยางอนามัย เป็นต้น

3. สื่อบุคคล

จากการศึกษาพบว่าสื่อบุคคลเป็นสื่อที่สำคัญของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับชายรักชายต่อบุคคลภายนอก ซึ่งสื่อบุคคลในที่นี้ก็คือคณะกรรมการบริหารเจ้าหน้าที่ และสมาชิกของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยนั่นเอง

จากการวิเคราะห์พบว่า ทุกครั้งที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยแสดงตนต่อบุคคลภายนอกในการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนหรือสื่อกิจกรรมที่ต้องติดต่อกับบุคคลภายนอก สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยแสดงตัวอย่างเปิดเผยว่าตนเองเป็นชายรักชาย ซึ่งชายรักชายไม่ใช่บุคคลผิดปกติ อีกทั้งยังเป็นบุคคลที่สามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมไทยได้ โดยจะเห็นได้จากการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณ

ประโยชน์ต่างๆของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคเพื่อการกุศลด้านต่างๆ เช่น การจัดประมูลเพื่อนำเงินที่ได้ไปบริจาคที่บ้านเมตตา มูลนิธิเด็กพิการซ้ำซ้อน และบ้านพักคนชรา รวมไปถึงกิจกรรมที่กล่าวไว้ข้างต้นในข้อสอง ซึ่งแม้ว่ากิจกรรมดังกล่าวจะไม่ได้มีเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์โดยตรงอย่างชัดเจนเพื่อการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับชายรักชาย แต่การแสดงตนของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยต่อบุคคลภายนอกเพื่อทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์นั้น เป็นการทำให้คนภายนอกเห็นว่าบุคคลที่เป็นชายรักชายเป็นบุคคลปกติ มีพฤติกรรมการดำรงชีวิตไม่ต่างจากผู้หญิงหรือผู้ชาย ที่สำคัญคือการทำให้คนภายนอกเห็นว่าบุคคลที่เป็นชายรักชายมีความสามารถ และช่วยสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้ เมื่อบุคคลภายนอกรับรู้ถึงสิ่งเหล่านี้แล้ว พวกเขาจะเกิดความเข้าใจและยอมรับบุคคลที่เป็นชายรักชาย

“การที่เรารวมตัวเป็นสมาคม เมื่อคนเห็นเราก็จะรู้ว่าเราเป็นชายรักชาย เอ๊ะ! ชายรักชาย มันทำไมดูเหมือนผู้ชายปกติ เอ๊ะ! เริ่มเกิดคำถามแล้ว มันเป็นการให้ความรู้กับสังคมแล้วว่า จริงๆแล้วชายรักชายไม่ได้จำเป็นต้องเป็นพวกต้งตึงออกสาวอย่างรุนแรงเท่านั้น ด้วยความที่เป็นตัวตนของเรา ด้วยภาพลักษณ์ที่เราแสดงออกไป มันบอกอยู่แล้วว่าสื่อถึงคนที่เป็นรักเพศเดียวกัน แต่เราไม่ได้ประกาศออกไปว่า เกย์ต้องเป็นอย่างนั้น สิทธิเกย์ต้องเป็นอย่างนี้ เพราะถ้าเราสื่อออกไปแบบนั้น ท้าทางเราจะได้ feedback ในแง่ลบกลับมา แต่ถ้าเกิดเราทำเรื่องอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม และให้เขาเห็นความเป็นเรา สังคมจะเริ่มยอมรับเรามากขึ้น”

(สัมภาษณ์ ระพีพันธ์ จอมมะเริง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการวิจัยพบว่ากิจกรรมเพื่อสร้างประโยชน์แก่สังคมที่สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจัดขึ้นนั้นเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรณรงค์และป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมไปถึงการให้ความรู้เรื่องการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัยทั้งในชายรักชาย ผู้ชายและผู้หญิง ซึ่งเป็นเพราะทุนสนับสนุนในการจัดกิจกรรมของฟ้าสีรุ้งมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและสาธารณสุข แต่การจัดกิจกรรมด้านการรณรงค์และป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยยังสามารถลงผลดีในการปรับเปลี่ยนทัศนคติและภาพลักษณ์ของชายรักชายที่มีต่อบุคคลภายนอกว่าเป็นบุคคลที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์และแพร่กระจายเชื้อเอดส์อีกด้วย เนื่องจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าชายรักชายตระหนักถึงความอันตรายของโรคเอดส์ และพร้อมที่จะป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอดส์ รวมไปถึงกระตุ้นให้ผู้อื่นใส่ใจในการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัยและหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์